

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

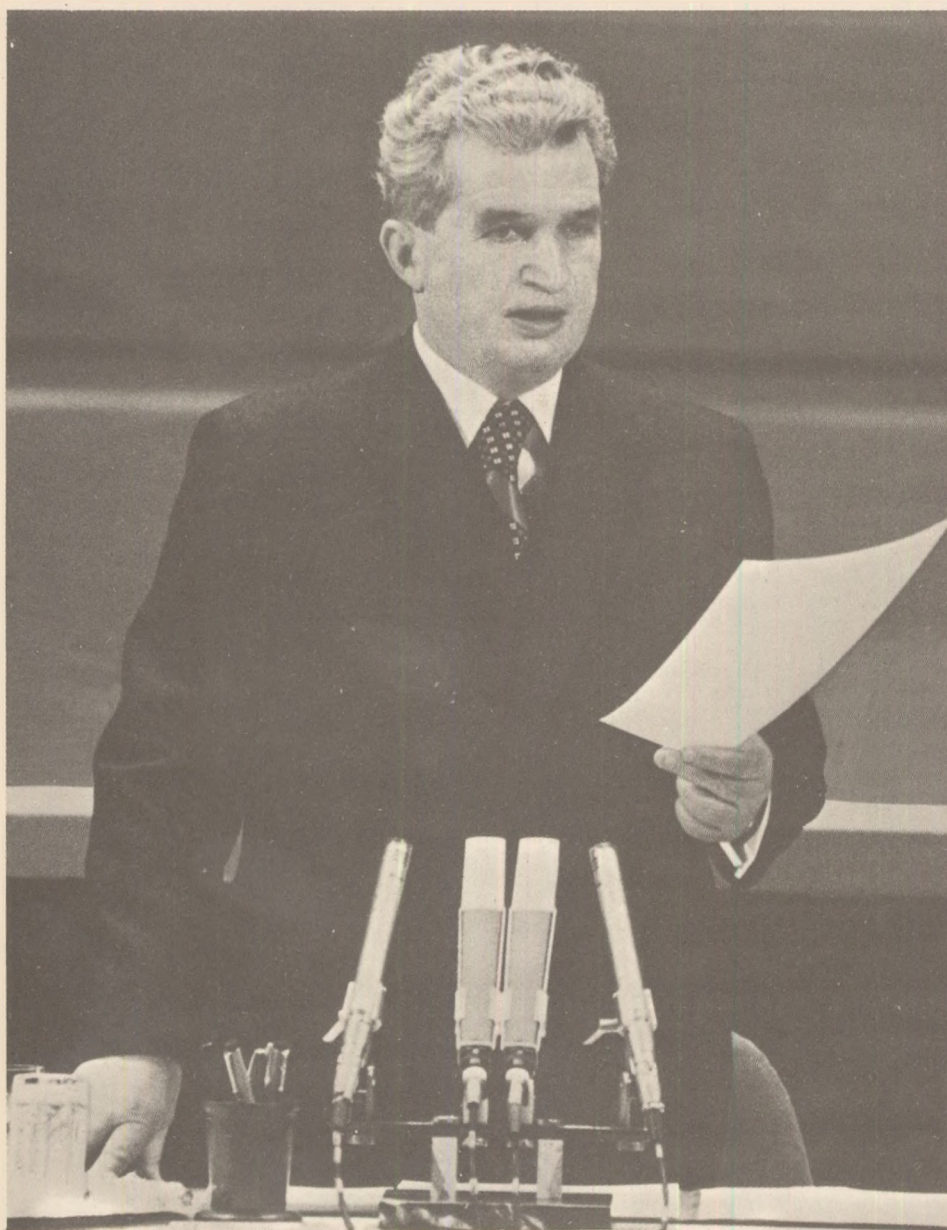
consfătuirea de lucru
consacrată
problemelor agriculturii

NOI JALOANE

în

**accelerarea
dezvoltării
agriculturii
românești**

CONSFĂTUIREA DE LUCRU CONSACRATĂ PROBLEMELEI AGRICULTURII

„Sînt convins că toate unitățile agricole, organizațiile de partid, toți comuniștii și oamenii muncii din agricultură vor face totul pentru realizarea obiectivelor trasate de Congresul al XI-lea și de Conferința Națională, pentru creșterea contribuției agriculturii la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, la ridicarea bunăstării și fericirii întregului nostru popor.“

NICOLAE CEAUȘESCU

NOI JALOANE ÎN ACCELERAREA DEZVOLTĂRII AGRICULTURII ROMÂNEȘTI

ÎN ACEST AN hotărîtor al cincinalului, accelerarea procesului de creștere și modernizare a agriculturii constituie una din problemele importante ale dezvoltării economico-sociale de ansamblu a țării. Dovadă stau dezbaterile și concluziile recentelor forumuri consacrate agriculturii: Ședința plenară a Consiliului Național al Agriculturii și, îndeosebi, **Consfătuirea de lucru cu cadre de răspundere din aparatul de partid și de stat ce au atribuții în organizarea și conducerea agriculturii, consfătuire inițiată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.** În încheierea Consfătuirii de lucru, secretarul general al partidului a făcut o amplă sinteză a problemelor cu care este confruntată agricultura românească în etapa actuală, formulind orientări și indicații precise pe linia măsurilor ce trebuie luate pentru lichidarea unor rămîneri în urmă, pentru consolidarea rezultatelor pozitive obținute, pentru transformarea într-o calitate superioară a întregii activități ce se depune în această ramură de bază a economiei noastre naționale.

Pe bună dreptate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat cu claritate că „Nu este nevoie de noi programe și noi planuri de dezvoltare a agriculturii. Ceea ce se impune acum este adoptarea măsurilor practice pentru realizarea în viață a programelor existente” deoarece „Există serioase rămîneri în urmă — și trebuie să adoptăm măsuri hotărîte pentru recuperarea lor în următorii trei ani, realizînd toate prevederile planului cincinal, hotărîrile Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale privind dezvoltarea agriculturii”.

Așa cum a reieșit din dezbateri și în special din cuvîntarea secretarului general, direcțiile prioritare — cu rol decisiv în progresul general al întregii agriculturi — unde se impune concentrarea eforturilor materiale și umane principale din cadrul ramurii sînt următoarele: sporirea substanțială a producției de cereale, îndeosebi a celei de porumb boabe, folosind mult mai bine pămîntul și întreaga bază tehnico-materială existentă; creșterea continuă, în ritmuri mai înalte, a efectivelor și producției animaliere, pentru a recupera unele rămîneri în urmă din primii doi ani ai cincinalului și a realiza integral sarcinile pe ansamblul cincinalului.

În producția cerealiară s-au înregistrat progrese însemnate, concretizate în sporirea continuă a randamentelor la hectar și a producției totale de cereale, progrese ce au la bază măsurile adoptate — în special în ultimele două cincinale — din indicațiile și sub direcția îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, pe linia dezvoltării puternice a bazei tehnico-materiale a producției vegetale, dîndu-se prioritate factorilor materiali cu contribuție directă în obținerea producțiilor mari: irigațiile, chimi-

zarea și mecanizarea. Obținerea unor recolte mari de cereale, accelerarea ritmului de creștere a producției atât la păioase cît și la porumb, s-au făcut simțite în special în anii 1976-1977, perioadă de manifestare plină a măsurilor anterioare de dezvoltare a bazei tehnico-materiale, de perfecționare a tehnologiilor și de îmbunătățire a organizării producției și a muncii. Aceste transformări esențiale în procesul de producție au contribuit la realizarea unui important salt calitativ în producția vegetală și, în cadrul acesteia, în cel al producției de cereale, care s-a concretizat și în creșterea numărului unităților agricole de stat și cooperatiste din toate zonele, inclusiv din cele cu soluri mai puțin fertile și cu condiții mai puțin favorabile, care obțin constant recolte mari la hectar, mult superioare nivelurilor stabilite prin programele de dezvoltare a agriculturii pentru anul 1980. Aceste rezultate superioare, constant sporite în timp (vezi tabelul) dovedesc rezervele însemnate de care dispune agricultura, a căror deplină punere în valoare va permite îndeplinirea integrală a prevederilor din programele de dezvoltare a producției vegetale.

	număr de unități					
	Intreprinderi agricole de stat			Cooperative agricole de producție		
	1971	1973	1976	1971	1973	1976
Cultura grîului						
— Au obținut peste 3 000 kg la ha	60	140	190	402	614	1 512
din care :						
— cu peste 4 000 kg/ha	61	376
Cultura porumbului						
— Au obținut peste 4 000 kg/ha	33	72	145	364	494	1 025
din care :						
— cu peste 5 000 kg/ha	10	25	68	487

Faptul că rezultatele deosebite în producția cerealiară se localizează doar la o parte din unitățile agricole socialiste, și ca urmare a existenței unui număr încă prea ridicat de unități agricole de stat și cooperatiste care au obținut recolte mici a făcut ca în primii doi ani ai actualului cincinal, în condițiile obținerii unei recolte medii de cereale de 19,2 milioane tone, cu 4,4 milioane tone peste media anuală a cincinalului 1971-1975, să se înregistreze totuși o nerealizare, față de prevederile planului și ale programelor speciale.

Rolul capital ce îl au cerealele în dezvoltarea agri-

culturii și a economiei în ansamblu, face ca sarcina tratată de secretarul general al partidului nostru, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, de a se realiza încă din acest an cel puțin o tonă de cereale pe locuitor, respectiv o producție totală de 22–23 milioane tone, să se situeze pe primul loc între prioritățile spre care trebuie concentrate resursele materiale, umane și financiare din agricultura noastră. În acest context, **însămînțarea a 3,5 milioane hectare cu porumb boabe în ogor propriu și a încă 500–600 mii hectare în cultură dublă, cu 180 mii ha și respectiv cu 315–215 mii hectare peste prevederile inițiale privind anul 1978, constituie o garanție în plus pe linia sporirii recoltei totale de cereale din acest an.**

Cultivarea acestor suprafețe sporite cu porumb cere adoptarea și aplicarea unor măsuri eficiente în toate zonele și unitățile agricole, în vederea **folosirii raționale a fondului funciar**, măsuri ce au în vedere, în primul rând limitarea scoaterilor din circuitul agricol la strictul necesar și redarea lor către agricultură la termenele prevăzute, cultivarea fiecărui metru pătrat de teren – inclusiv a suprafețelor din curți și grădini, – executarea în condiții optime a amplului program de îmbunătățiri funciare pentru menținerea și creșterea potențialului de producție al solului.

În realizarea programului de irigații, element de bază în ansamblul de măsuri menite să asigure obținerea unor producții mari de porumb și de alte produse agricole, există serioase rămăneri în urmă față de prevederile de plan, atât la amenajările pentru irigații în sisteme mari cât și la cele locale. Pentru aplicarea udărilor pe suprafețele planificate în cultură irigată în anul 1978, mai trebuie date în funcțiune în această primăvară, amenajări noi pe mari suprafețe, localizate în principal în sistemele mari din județele Ilfov, Teleorman, Mehedinți și Tulcea. Grăbirea ritmului de montare a conductelor și de executare a celorlalte lucrări, efectuarea probelor tehnologice într-un ritm care să permită darea în funcțiune a întregii suprafețe până în luna mai, spre a se putea aplica la timp udările, indicație de mare însemnătate dată de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, reprezintă atât o datorie urgentă pentru toți oamenii muncii din unitățile de execuție și din cele beneficiare, cât și o orientare esențială a activității de planificare și de execuție viitoare, în sensul cuprinderii în plan a acelor suprafețe ce au condiții de realizare până în luna mai a fiecărui an. La amenajările date deja în funcțiune, organizarea unor verificări și inventarieri a eventualelor completări și remedieri necesare, și executarea acestora până la data prevăzută pentru primele udări, reprezintă un alt factor important pentru exploatarea deplină și rațională a terenurilor respective, care să garanteze realizarea producțiilor stabilite prin documentațiile aprobate pentru amenajările de irigații ale fiecărui sistem.

Este știut că, fondul funciar al țării se caracterizează prin existența unor însemnate suprafețe de sol fertil, cu potențial de producție ridicat, alături de care sint numeroase terenuri cu soluri sărace, podzolice pe care se poate obține o producție normală, numai în condițiile aplicării unor tehnologii adecvate. Cercetările efectuate au permis stabilirea de lucrări care dau posibilitatea obținerii unor recolte la hectar pe terenurile podzolice sau podzolite etc., asemănătoare cu cele de pe solurile fertile, în contextul cărora, executarea afinărilor adânci, a scarificării, aplicarea de amendamente, îngrășăminte naturale și chimice au un rol hotărîtor, impunîndu-se ca programul stabilit pentru asemenea acțiuni să fie realizat și depășit spre a se pune în valoare rezervele mari pe care le oferă zonele cu asemenea terenuri.

Îndeplinirea prevederilor din **programul de dezvoltare a zootehniei** a ocupat un loc central în dezbaterile din Consfătuirea de lucru consacrată problemelor agriculturii, iar indicațiile izvorîte din Cuvîntarea tovarășului secretar general la această consfătuire constituie puncte de reper esențiale în abordarea, calitativ superioară, a tuturor problemelor ce trebuie soluționate pentru îmbunătățirea de fond a rezultatelor din această importantă ramură intensivă a agriculturii.

Dezvoltarea bazei tehnico-materiale a zootehniei, concretizată în construirea unui număr mare de complexe de creștere și îngrășare a animalelor, cu tehnologii avînd la bază fluxuri industriale, populate cu animale selecționate, avînd potențial de producție ridicat, a condus la obținerea în ultimii ani a unui real salt calitativ în sporirea producției animaliere și a efectivelor. Totuși, creșterile realizate, deși cu ritmuri mai ridicate față de cele înregistrate pînă în anul 1970, se situează sub nivelurile prevăzute în programul de dezvoltare a zootehniei. Aceasta mai ales în ce privește efectivele de animale, la care s-au înregistrat rămăneri în urmă în perioada 1976–1977 la toate speciile și categoriile de animale.

O examinare atentă a cauzelor acestor nerealizări față de plan și față de programul special pentru dezvoltarea zootehniei, arată că factorii principali ce au generat această stare de lucruri (indicînd totodată și direcțiile în care trebuie acționat în acest an și cei următori) sint: indicele scăzut al natalității, pierderile mari ce au loc prin mortalități și prin așa-zisele sacrificări de necesitate, livrarea pentru tăiere a animalelor la greutatea necorespunzătoare, relativ mici.

În anul 1977, pentru agricultura cooperatistă, sector în care se localizează o parte însemnată din nerealizarea efectivelor planificate, calculele arată că în condițiile realizării indicelui planificat al natalității, și al pierderilor prin mortalitate, a livrării tineretului bovin la fondul de stat cel puțin la greutatea planificată, ar fi condus la depășirea efectivelor de bovine planificate în acest sector. Aceasta ar fi constituit o bază materială solidă pentru îndeplinirea sarcinilor din zootehnie în acest an și următorii ani din cincinal. Situații asemănătoare pot fi întîlnite și la celelalte specii și categorii de animale, atât în agricultura cooperatistă cât și în întreprinderile agricole de stat.

Experiența existentă în unitățile crescătoare de animale, rezultatele superioare obținute de numeroase întreprinderi agricole de stat și cooperative agricole de producție, atât în fermele de vaci de lapte, cât și la complexe de îngrășare a tineretului bovin, arată că există toate condițiile pentru îmbunătățirea efectivelor matcă, organizarea monei, controlul gestației și fătărilor, a îngrijirii tineretului bovin. Aceasta ar permite obținerea încă din acest an a indicelui planificat al natalității la toate speciile de animale și ajungerea într-o perioadă scurtă (1–2 ani) la nivelurile indicate de tovarășul secretar general, de 85% natalitate la bovine și la mai mult de 100 miei la suta de oi și mioare. Totodată, generalizarea îngrășării tineretului bovin și ovin în complexe de tip industrial va permite sporirea greutății medii la livrare, atîngînd acele niveluri care să permită obținerea cantităților planificate de carne, sacrificînd un număr mai redus de bovine și ovine.

La realizarea prevederilor programelor speciale de

Ion STANCIU

adjunct al ministrului agriculturii
și industriei alimentare

(Continuare în pag. 5)

Economia românească în 1977

O DEZVOLTARE DINAMICĂ, ECHILIBRATĂ, PUSĂ ÎN SLUJBA BUNĂSTĂRII POPORULUI

COMUNICATUL cu privire la îndeplinirea planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării pe anul 1977, recent dat publicității, evidențiază însemnatele realizări obținute de poporul nostru, sub conducerea Partidului Comunist Român, în toate domeniile vieții sociale, în îndeplinirea sarcinilor celui de al șaselea plan cincinal — izvorite din hotărârile Congresului al XI-lea și Programul partidului — realizări care asigură mersul înainte al poporului nostru pe calea progresului și civilizației.

Evoluția economico-socială a României în cel de al doilea an al cincinalului, cu toate marile neajunsuri și pierderi cauzate de cutremurul din 4 martie 1977, are ca notă distinctivă continuarea fermă a dezvoltării dinamice și echilibrate a economiei naționale, accentuarea proceselor de modernizare a ramurilor producției materiale, intensificarea aspectelor calitative ale activității economice, amplificarea schimburilor comerciale externe și de cooperare economică și tehnico-științifică internațională. Aceste trăsături sînt puternic puse în evidență de datele tabelului nr. 1, în care este redată dinamica principalilor indicatori sintetici ai dezvoltării economico-sociale din anul 1977 față de 1976 și de ultimul an al cincinalului precedent.

Rezultatele obținute în anul 1977 în ce privește venitul național, producția industrială, investițiile, comerțul

exterior, productivitatea muncii, desfacerile de mărfuri și veniturile bănești ale populației demonstrează, în condițiile fenomenelor de criză, de recesiune manifestate pe plan mondial, forța și vitalitatea economiei românești, capacitatea sa de a se dezvolta în ritmuri înalte și de a asigura astfel poporului nostru un grad de civilizație și bunăstare în continuă creștere.

REALIZAREA PLANULUI a avut loc în condițiile continuării politicii de industrializare socialistă a țării, factor hotărîtor al creșterii forțelor de producție, al progresului economico-social al țării, cadru în care industria a continuat să se dezvolte în ritmuri înalte. Astfel, volumul producției globale industriale a atins nivelul de 753,8 miliarde lei, depășindu-se prevederile planului în proporție de 102,6%. Comparativ cu anul 1976, creșterea este de 12,5%, respectiv un spor de circa 84 miliarde lei. Este de menționat că în primii doi ani ai cincinalului, producția globală industrială suplimentară ce s-a obținut peste prevederile inițiale ale planului cincinal însumează peste 38 miliarde lei.

În cadrul creșterii generale a producției industriale pe ansamblul economiei s-au realizat ritmuri superioare de creștere în județele: Bistrița-Năsăud, Botoșani, Buzău, Covasna, Sălaj, Teleorman, Tulcea și Vaslui, ceea ce face ca sarcinile stabilite de Congresul al XI-lea cu privire la nivelul dezvoltării industriale a județelor pînă în anul 1980 să se realizeze cu succes.

În acest fel, numărul județelor care au realizat o producție globală industrială de peste 10 miliarde lei a fost în anul 1977 de 26, față de 21 în 1975.

O trăsătură caracteristică a dezvoltării industriei în anul 1977, cu toate neajunsurile și deficiențele manifestate în unele sectoare de activitate, a constituit-o îndeplinirea sarcinilor prevăzute în plan privind valorificarea superioară a materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei, prin îmbunătățirea normelor și normativelor de consum, valorificarea deșeurilor și resurselor energetice secundare, perfecționarea tehnologiilor și îmbunătățirea rețetelor de fabricație, extinderea cooperării între întreprinderi.

Dezvoltarea industriei în direcția ramurilor promoatoare ale progresului tehnic contemporan a antrenat mutații importante în structura producției industriale, a determinat creșterea ponderii construcțiilor de mașini și chimiei la 45,1% în anul 1977, comparativ cu 43,7% în anul 1975.

Ilustrativ pentru ritmul de creștere a potențialului industriei noastre sînt nivelurile de producție realizate

Tabelul nr. 1

	1977/1976	1977/1975
Venitul național	103,6	121,6
Producția globală industrială	112,5	125,4
Producția globală agricolă	98,7	117,8
Volumul transportului intern de mărfuri	103,6	109,0
Volumul total al investițiilor din economia națională	111,5	120,6
Volumul total al comerțului exterior	114,3	131,5
Numărul personalului muncitor în întreprinderi și instituții	102,3	107,0
Productivitatea muncii în industria republicană	109,3	119,5
Desfacerile de mărfuri prin comerțul socialist	106,7	116,1
Prestările de servicii pentru populație	104,5	109,9
Veniturile bănești ale populației de la sectorul socialist	108,2	118,3
Cheltuielile pentru acțiuni social-culturale de la bugetul de stat	105,9	114,9
Retribuția medie netă lunară	106,2	114,0
Retribuția reală	105,7	112,2

) Creșterile față de anul precedent sînt calculate în prețuri la 1.1.1977.

la principalele produse în anul 1977, cu toate că la unele produse prevederile nu au fost îndeplinite în totalitate, datorită îndeosebi întârzierilor în punerea în funcțiune a unor obiective economice, funcționării unor capacități de producție sub parametrii tehnico-economici proiectați, precum și unor deficiențe în aprovizionarea tehnico-materială, în cooperarea dintre întreprinderi.

Realizările obținute la producția de energie electrică și de oțel, de pildă — circa 60 mld. kWh, respectiv aproape 11,5 mil. t — apropiate țara noastră într-un ritm rapid de nivelul producției pe locuitor existent în țările avansate industriale la două produse de mare importanță pentru aprecierea gradului de dezvoltare economică a unei țări. La o serie de alte produse nivelurile atinse demonstrează succesele importante obținute în dezvoltarea industriei, capacitatea acestei ramuri, a oamenilor muncii de a accelera procesul de creștere economică.

La realizarea sarcinilor de producție industrială, la dezvoltarea bazei de materii prime și materiale și la utilizarea mai bună a acestora, la reducerea consumului de energie și combustibili, ridicarea calității produselor și creșterea productivității muncii, o contribuție importantă a adus activitatea de **cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic**. Anul 1977 a marcat încheierea lucrărilor la un important număr de obiective de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică în toate ramurile industriale și îndeosebi în industria extractivă, energetică, metalurgică, constructoare de mașini, electrotehnică și electronică, chimică, materialelor de construcții, precum și în construcții, în agricultură, transporturi și telecomunicații. De asemenea, au fost aplicate 60 tehnologii noi și s-au extins 148 tehnologii avansate introduse în producție în anii anteriori, care s-au realizat aproape integral pe bază de concepție proprie; s-a intensificat procesul de asimilare în fabricație a unui mare număr de mașini, utilaje, aparate și instalații tehnologice noi sau mașini. În același timp, au fost introduse în producție noi materiale și bunuri de consum, asigurându-se într-o proporție mai mare necesarul economiei naționale.

Valoarea produselor noi și reproiectate introduse în fabricația curentă, de la începutul cincinalului actual, în ramurile prelucrătoare ale industriei republicane, a reprezentat 20,1% în anul 1977 din valoarea producției marfă realizate, comparativ cu 18,4% planificat.

Anul 1977 a reprezentat un important pas înainte în **dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a agriculturii**, în perfecționarea organizării producției și a muncii, în promovarea de noi tehnologii în producția de cereale, plante tehnice, legume, fructe și animalieră, obținându-se, în pofida unor condiții mai puțin favorabile, o producție agricolă care asigură satisfacerea nevoilor producției industriale și consumului populației. Producția principalelor produse agricole vegetale realizate în anul 1977 este prezentată în tabelul nr. 2.

Pe ansamblul agriculturii, în anul 1977 producțiile medii la hectar au fost de 2 838 kg la grâu-secară, de 3 028 kg la porumb-boabe, de 24 543 kg la sfeclă de zahăr, de 1 571 kg la floarea soarelui, de 14 220 kg la cartofi de toamnă.

Este de menționat că, cu toate sporurile înregistrate, prevederile de plan la cereale și alte produse vegetale nu s-a realizat integral, ca urmare a condițiilor climatice mai puțin favorabile, cât și a unor lipsuri în organizarea producției și a muncii, în folosirea pământului și a bazei materiale, în aplicarea tehnologiilor, în exploatarea suprafețelor irigate, precum și a unor întârzieri la recoltarea producției.

În anul 1977, agricultura a fost înzestrată cu 13 071 tractoare agricole de puteri și tipuri diferite, 4 676 combine autopropulsate cu dispozitive de executare a mai multor operații, precum și cu alte mașini și utilaje agricole moderne, beneficiind, de asemenea, de o cantitate de 1 128 mii tone de îngrășăminte chimice (substanță activă).

În ce privește producția animalieră realizată în anul 1977 la principalele produse, aceasta a fost superioară celei din anul precedent.

În domeniul **investițiilor**, în anul 1977 s-a asigurat dezvoltarea întregului potențial productiv al economiei naționale și îndeosebi a celui industrial, extinderea bazei materiale a activităților social-culturale, îmbunătățirea repartizării teritoriale a forțelor de producție și a condițiilor de locuit ale populației, în concordanță cu măsurile stabilite prin hotărârile de partid și de stat și a indicațiilor tovarășului **Nicolae Ceaușescu** cu privire la îmbunătățirea radicală a soluțiilor constructive și tehnologice, pentru reducerea cheltuielilor și a consumurilor de materiale. Volumul total al investițiilor realizat în economia națională în anul 1977 a fost de 169 miliarde lei, cu 11,5% mai mare decât în anul 1976, cele din fondurile statului însumând 153,6 miliarde lei.

În profil teritorial repartizarea investițiilor a fost orientată în direcția continuării procesului de ridicare economico-socială a județelor și localităților mai puțin dezvoltate; creșteri superioare mediei pe țară s-au obținut cu deosebire în județele: Bistrița-Năsăud, Botoșani, Covasna, Gorj, Harghita, Sălaj, Vaslui și Vrancea.

Este de subliniat că în anul 1977 au fost date în exploatare integral sau parțial 535 capacități de producție, din care 491 industriale și 44 agrozootehnice. Totodată a început construcția unor mari obiective de investiții prevăzute în cincinal în toate județele țării, care aparțin practic tuturor ramurilor industriale.

O trăsătură caracteristică a planului pe anul 1977 a fost **sporirea eficienței economice** în toate sectoarele de activitate, în condițiile accentuării rolului factorilor intensivi, calitativi ai creșterii economice, realizării unor indici superiori de eficiență. Astfel, prevederile planului pe anul 1977 cu privire la productivitatea muncii în industria republicană au fost îndeplinite în proporție de 100,7%; productivitatea muncii a crescut cu 9,8%, comparativ cu anul 1976, permițând obținerea unui spor de producție de 56,8% miliarde lei, ceea ce reprezintă cca. 79% din sporul total. De asemenea, nivelul cheltuielilor totale la 1 000 lei producție marfă în industria republicană a fost mai mic, față de 1976, cu 16,3 lei, volumul total al economiilor fiind de 10,2 miliarde lei, din care peste 8,5 miliarde lei pe seama cheltuielilor materiale. Cu toate aceste rezultate, nivelul planificat al cheltuielilor de producție a fost depășit datorită îndeosebi deficiențelor manifestate în unele între-

Tabelul nr. 2

— în mii tone —

	Realizări 1977	Diferențe (+) față de realizări în perioada 1971—1975 (media anuală)
Cereale-boabe total	18 591	+ 3 777
Sfeclă de zahăr	6 249	+ 1 491
Floarea soarelui	807	+ 46
Cartofi de toamnă	3 738	+ 813
În și cîneapă pentru fibră	245	+ 36
Legume de cîmp	3 065	+ 511
Fructe	1 393	+ 297
Struguri	1 464	+ 262

prinderi în gospodărirea resurselor de materiale, combustibil, energie și în utilizarea fondurilor bănești.

ESTE DE SUBLINIAT că, pe baza rezultatelor obținute în dezvoltarea economico-socială, a repartizării judicioase a venitului național pentru fondul de dezvoltare și fondul de consum, a resurselor realizate prin reducerea costului investițiilor și a cheltuielilor de producție s-au creat mijloace financiare necesare **creșterii mai accentuate a gradului de bunăstare materială și spirituală a poporului.**

Astfel, s-a putut trece, începând chiar în cursul anului 1977, respectiv de la 1 iulie, la prima etapă de majorare a retribuției, ceea ce a contribuit la creșterea veniturilor bănești din retribuirea muncii personalului muncitor cu 9,6% față de 1976. În aceste condiții, retribuția medie netă a personalului muncitor a fost în anul 1977 de 1 818 lei, ceea ce reprezintă un spor net în medie de 106 lei față de 1976. Totodată, s-au adus îmbunătățiri substanțiale tuturor celorlalte forme de venituri ale populației de la orașe și sate (pensii, alocații pentru copii, burse etc.), s-au îmbunătățit condițiile de locuit prin construirea a 144,3 mii locuințe. În anul 1977 s-au amplificat acțiunile care au dus la creșterea bazei materiale a învățământului, ocrotirii sănătății, îmbunătățirii condițiilor de odihnă ale oamenilor muncii. Desface-

rile de mărfuri prin comerțul socialist și prestațiile de servicii au cunoscut sporuri importante care au contribuit la satisfacerea nevoilor crescânde ale populației în condiții superioare.

Toate realizările obținute pe linia creșterii nivelului de trai reflectă preocuparea permanentă a partidului și statului nostru pentru prosperitatea poporului — țelul suprem al întregii politici a Partidului Comunist Român.

Roadele muncii realizate în cel de al doilea an al cincinalului s-au făcut simțite din plin în viața noastră, în creșterea bunăstării întregului popor. Se confirmă astfel încă odată faptul că munca mai bună, mai eficientă este izvorul bunăstării. Pornind de la acest adevăr, fiecare om al muncii, fiecare colectiv de muncă trebuie să-și concentreze eforturile pentru îndeplinirea exemplară și în condiții de eficiență sporită a sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate pe anul 1978 — anul hotărâtor al acestui cincinal și îndeosebi spre realizarea indicatorilor calitativi, asigurându-se, în acest fel, înaintarea și mai rapidă a țării noastre pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Toma MELINTE

*Institutul de planificare și prognoză
al C.S.P.*

Dezvoltarea agriculturii

(Urmare din pag. 2)

dezvoltare a agriculturii, în perioada 1976-1980, un factor ce poate și trebuie să-și aducă un aport sporit îl constituie **folosirea integrală și eficientă a bazei tehnico-materiale cu care agricultura a fost înzestrată.** Eforturile pe care le face în continuare industria pentru dotarea agriculturii cu tractoare și mașini agricole perfecționate, pentru livrarea de cantități sporite de îngrășăminte și alte produse chimice, trebuie să se împletească cu eforturi mai intense ale agriculturii însăși, ale fiecărei unități agricole socialiste pentru folosirea eficientă a tuturor elementelor bazei materiale, îndeosebi a tractoarelor și mașinilor agricole. Parcul de tractoare din dotarea unităților agricole socialiste, care a ajuns la aproape 130 mii bucăți, într-o gamă tot mai diversificată și de puteri sporite, este suficient pentru executarea la timp și de calitate ridicată a principalelor lucrări agricole.

Dar și în folosirea mașinilor și utilajelor mai există unele neajunsuri: consumul de piese de schimb și de carburanți este încă ridicat, au loc întreruperi în funcționare, se manifestă cazuri de indisciplină, nu se respectă întotdeauna parametrii calitativi ai unor lucrări agricole. Aceasta determină ca în **stațiunile pentru mecanizarea agriculturii**, cheltuielile totale și cele materiale să fie ridicate, iar producția obținută pe terenurile unde lucrările se execută mecanizat se situează deseori sub nivelul condițiilor create. Practic, sînt multe culturi, — așa cum este cazul la cerealele păioase, inul pentru ulei, soia și chiar porumbul și floarea-soarelui — la care, pe unele terenuri, deși sînt asigurate suficiente erbicide și mașini pentru recoltat, și unde contribuția mecanizării ar trebui să fie capitală, totuși se obțin de multe ori producții mici, deși cheltuielile se fac la nivelurile stabilite, sau chiar se depășesc, ceea ce conduce la o eficiență economică nesatisfăcătoare. Direcțiile în care trebuie acționat rapid pentru rezolvarea acestei situații, reieșite cu

deosebită claritate din Cuvîntarea tovarășului secretar general **Nicolae Ceaușescu**, constau în întărirea răspunderii ce revine stațiunilor de mecanizarea agriculturii pentru producția agricolă din cooperative, în legarea nemijlocită a veniturilor acestor unități și a mecanizatorilor de producția obținută, în creșterea continuă a calificării necesare exploatării raționale a parcului de tractoare și mașini, în întărirea disciplinei de muncă, în reducerea consumului de piese de schimb, carburanți și alte materiale.

Și în celelalte ramuri și sectoare de activitate ale agriculturii (plantele tehnice, legumicultura, pomicultura și viticultura) trebuie întreprinse măsuri radicale, care să conducă rapid și sigur la ameliorarea rezultatelor obținute pînă acum.

Cercetarea științifică agricolă este chemată ca print-o integrare rapidă cu învățămîntul și producția să rezolve cerințele imediate și de perspectivă ale agriculturii, prin crearea de noi soiuri și hibrizi, potrivit condițiilor din diferitele zone ale țării, să îmbunătățească tehnologiile de producție și să răspundă direct pentru aplicarea rezultatelor sale în practică.

Aplicarea neîntîrziată, în toate unitățile agricole a măsurilor ce decurg din indicațiile cuprinse în cuvîntarea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la Consfătuirea de lucru cu cadrele de conducere din agricultură, folosirea puternicei baze materiale cu care este înzestrată agricultura și punerea în valoare a marilor rezerve existente în unitățile agricole, în condițiile unei organizări superioare a producției și a muncii, a întăririi ordinii și disciplinei la toate locurile de muncă sînt tot atîția factori esențiali ce fac posibilă recuperarea rămînelor în urmă din primii doi ani ai cincinalului și realizarea integrală a sarcinilor ce revin agriculturii din programele sale speciale de dezvoltare, din documentele Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale a P.C.R., privitoare la cincinalul actual.

INVESTIȚII 1978

PUNEREA LA TERMEN ÎN FUNCȚIUNE A NOILOR OBIECTIVE ȘI ATINGEREA PARAMETRILOR PROIECTAȚI

PROMOVAREA unor programe tot mai ample de investiții — temelia dezvoltării și modernizării bazei tehnico-materiale a societății — constituie o constantă a politicii economice a partidului și statului nostru. Această orientare se reflectă pe deplin și în planul pe 1978, care prevede realizarea unui volum de investiții de 212,5 miliarde lei (cu 16,8% mai mare decât în anul 1977). Materializarea acestor investiții se va concretiza în punerea în funcțiune a 665 noi capacități de producție (610 industriale și 55 agrozootehnice), la care se adaugă și capacitățile restante din anul 1977. În afară de aces-

tea, sînt prevăzute să intre în funcțiune și alte numeroase capacități de importanță mai restrînsă.

În vederea realizării planului de investiții este imperios necesar ca toți factorii implicați în procesul investițional să acționeze pentru a asigura desfășurarea ritmică a lucrărilor, a adopta din vreme măsurile pentru livrarea și montarea utilajelor, efectuarea probelor și recepțiilor, în vederea conectării la circuitul productiv a capacităților de producție cu termene în primul trimestru al anului și atingerii cit mai rapide a parametrilor proiectați la noile obiective puse în funcțiune.

Directii prioritare de acțiune

BILANȚUL anului 1977 în domeniul investițiilor pune în evidență faptul că realizările obținute pe șantiere se situează la un nivel superior față de cele înregistrate în 1976; au fost puse în funcțiune integral sau parțial peste 500 de capacități de producție industriale și agrozootehnice importante, dintre care unele în avans față de termenele prevăzute.

Cu toate acestea trebuie arătat că, în 1977, au fost consemnate rămîineri în urmă în realizarea sarcinilor din planul de investiții. Pornind de la necesitatea înlăturării cauzelor unor asemenea neajunsuri și pentru a crea condițiile necesare realizării sarcinilor de plan pe acest an, precum și pentru recuperarea restanțelor din 1977, este necesar ca organizațiile de construcții-montaj din toate județele țării și mai ales, din cele care s-au înscris de curînd pe traiectoria dezvoltării accelerate, să grăbească ritmul lucrărilor de execuție pe fiecare șantier. Pentru atingerea și depășirea acestui obiectiv eforturile se cer orientate cu prioritate în următoarele direcții:

1 Aproximarea tehnico-materială a șantiereilor. În anul trecut, în special în primul semestru, importante nerealizări la lucrările de construcții-montaj au fost provocate de neaprovizionarea

la timp cu materiale și prefabricate ușoare. Numai la două organizații de construcții din județul Constanța (Trustul de construcții locale Constanța și Trustul de construcții chimice Midia), nerealizările cauzate de neajunsurile în aprovizionarea cu materiale s-au ridicat la peste 3 milioane lei pe lună.

Pentru asigurarea necesarului de materiale de construcții potrivit nevoilor reale ale fiecărui șantier, prin Decretul 445/30 noiembrie 1977 cu privire la repartizarea sarcinilor de plan pe 1978 s-a stabilit obligația pentru titularii de investiții și pentru constructori ca, pînă la 31 ianuarie 1978, să actualizeze graficele de eșalonare a execuției pe fiecare obiectiv de investiții în raport cu stadiile fizice realizate la sfîrșitul anului trecut, să eșaloneze lucrările de construcții-montaj pe trimestre și luni în cadrul sarcinilor aprobate prin plan și, pe această bază, să desfășoare pe obiective și cantitățile maxime de materiale de construcții în cadrul cotelor repartizate prin plan. Concentrarea eforturilor întregului aparat — de la beneficiari la constructori — pentru corelarea planului producției de construcții-montaj cu sarcinile ce rezultă la această structură din planul de investiții pe fiecare obiectiv în parte și repartizarea corespunzătoare a necesarului de materiale constituie o acțiune de maximă importanță, a cărei îndeplinire la termen și de bună calitate constituie una din premisele

hotărîtoare în realizarea planului pe acest an.

Desigur, rolul hotărîtor în rezolvarea problemelor de aprovizionare cu materiale de construcții și prefabricate îl au întreprinderile producătoare din cadrul M.E.F.M.C. și M.I.M., precum și secțiile de producție auxiliară din subordinea organizațiilor de construcții. S-a prevăzut ca producția de prefabricate să crească în acest an cu 30% față de anul 1977. Este însă necesar să se treacă de urgență la realizarea noilor tipuri de prefabricate, cu finisaj superior, adaptat specificului arhitectonic local, ușoare și ieftine, la corelarea producției și livrărilor de materiale și prefabricate în concordanță cu nevoile reale ale șantiereilor.

În același timp, se impune ca și șantierele să comande din timp materialele și prefabricatele strict necesare, care derivă din graficele de eșalonare a execuției lucrărilor și să gospodărească mai bine decât în alți ani mijloacele materiale primite, să le depoziteze și să le apere de intemperii, să evite degradarea și risipa lor.

2 Creșterea gradului de utilizare a parcului de utilaje. În acest domeniu există rezerve deosebit de importante care, valorificate, pot facilita creșterea producției de construcții-montaj. Lipsurile manifestate în anul precedent în asigurarea condițiilor pentru menținerea în stare de funcțiune a utilajelor și mijloacelor de

transport din dotare au făcut ca la numeroase organizații de construcții, coeficientul mediu de schimb realizat la principalele utilaje de construcții să fie mult inferior coeficientului planificat de 2 și, respectiv, 2,5 schimburi a 8 ore din 24. Este elocvent în această privință coeficientul de schimburi realizat în tr. III 1977 (trimestru în care există condițiile atingerii unei producții de vîrf în activitatea de construcții) la două organizații de construcții din județe diferite, față de coeficientul mediu de schimburi planificat (tabelul).

Grupa de utilaje	Trustul de construcții pentru industria chimică Midia (coeficient planificat: 2,5)	Întreprinderea județeană de construcții-monotaj Buzău (coeficientul planificat: 2)
	coeficient realizat	coeficient realizat
Betoniere	1,26	0,95
Excavatoare cu cupă pînă la 0,6 mc	1,50	1,20
Excavatoare cu cupă de la 0,6 la 1,2 mc	1,94	1,53
Automacarale	1,17	1,06
Macarale turn	1,61	1,86
Centrale de beton	1,66	1,85

Pe lângă asigurarea cu mijloacele necesare **mecanizării lucrărilor** prevăzute în planul pe anul 1978, Decretul nr. 445/1977 prevede pentru organizațiile de construcții obligația creșterii coeficientului de schimburi și folosirea intensivă a utilajelor de construcții și de transport. Se prevede, de asemenea, ca Institutul central de cercetare, proiectare și directivare în construcții, cît și principalele ministere care au în subordine organizații de construcții, să stabilească pînă la 31 martie 1978, pe principalele tipuri de utilaje din parcul activ al întreprinderilor specializate de utilaj greu, productivități fizice pe categorii de lucrări. Elaborarea și transmiterea operativă la șantier a normativelor respective vor constitui un sprijin pentru organizarea folosirii mai eficiente a utilajului greu de construcții.

Utilizarea intensivă a utilajelor și mijloacelor de transport de pe șantier este strîns legată de modul în care înțeleg întreprinderile

constructoare de mașini să asigure **aprovizionarea cu piese de schimb** — la timp și de bună calitate, potrivit necesităților, prețurile și de repartizarea din vreme a cotelor necesare și livrarea ritmică de către furnizori din cadrul M.M.P.G. a combustibililor și lubrifiantilor. Întreruperile mari în asigurarea cu piese de schimb și combustibili în 1977 au provocat nerealizări de plan pe șantierele „Electrocontact” — Botoșani, Combinatului de îngrășăminte chimice Bacău, Întreprinderii de construcții mine și cariere „Oltenia” — Fărcășești ș.a. Asemenea neajunsuri pot fi lichidate și întâmpinate dacă factorii responsabili se vor preocupa mai îndeaproape de ridicarea organizării activității în acest domeniu, de întărirea spiritului de răspundere la toate eșaloanele.

3 Asigurarea și folosirea rațională a forței de muncă. De o deosebită importanță în buna desfășurare a lucrărilor de investiții este, așa cum a dovedit-o practica, asigurarea forței de muncă calificate necesare, crearea permanentă de fronturi de lucru, extinderea muncii în acord, eliminarea învoirilor, concediilor fără plată și absențelor nemotivate. Acolo unde organizațiile de partid și de masă au desfășurat o muncă intensă de mobilizare a întregului potențial uman la îndeplinirea sarcinilor, iar conducerea șantierelelor au creat condiții optime de viață și de muncă, s-au putut obține depășiri importante ale sarcinilor de plan. În alte situații însă, utilizarea necorespunzătoare a fondului de timp a influențat în mod negativ realizarea sarcinilor de plan. În acest sens, este ilustrativă situația de la organizațiile de construcții din județul Constanța care, din cauza învoirilor, concediilor fără plată și absențelor nemotivate au înregistrat, în cursul anului 1977, nerealizări de plan de 6 milioane lei lunar.

Efecte favorabile asupra executării investițiilor ori punerii în funcțiune a numeroase capacități de producție a avut **sprijinul acordat de beneficiarii de investiții** — prin trecerea în această activitate a unui important număr de muncitori necalificați sau personal auxiliar, precum și prin preluarea pentru **executarea în regie proprie a unor lucrări de construcții și de montaje**. Continuarea și lărgirea

acestor acțiuni este de natură să contribuie la îndeplinirea în condițiuni mai bune a programului sporit de investiții pe 1978. O influență pozitivă în acest sens va exercita și legiferarea obligației beneficiarilor de investiții de a stabili, împreună cu constructorii, muncitorii calificați din unitățile proprii și de a asigura participarea acestora la montajul utilajelor și instalațiilor în vederea punerii lor în funcțiune la termen.

Utilajele tehnologice — livrate la termene, în ordinea montajului

ACHIZIȚIONAREA și montarea la termen a utilajelor tehnologice este determinantă pentru grăbirea punerii în funcțiune a numărului mare de capacități de producție prevăzute pentru acest an. Potrivit decretului nr. 445/1977, fiecare unitate furnizoare de utilaje pentru investiții a avut obligația ca, pînă la 30 decembrie 1977, să întocmească, de comun acord cu beneficiarii de investiții, grafice pentru livrarea, în concordanță cu termenele de punere în funcțiune și graficele de eșalonare a investițiilor, a utilajelor necesare obiectivelor din plan, inclusiv pentru recuperarea restanțelor din anul trecut. Din datele pe care le avem la dispoziție rezultă că în această privință sînt încă unele restanțe importante, mai ales în privința contractărilor de utilaje.

O atenție deosebită trebuie să acorde furnizorii de utilaje șantierelelor rămase restante în 1977. Este cazul întreprinderii „23 August” — București și Întreprinderii de utilaj tehnologic Buzău, care au avut restante în livrarea utilajelor și părților de utilaje pentru combinatele siderurgice din Galați și Hunedoara, pentru combinatele petrochimice Teleajen și Borzești, Combinatul de lianți și azbociment Medgidia; a Întreprinderii de mașini grele București, cu restante pentru Combinatul de lianți și azbociment Medgidia și Fabrica de ciment Tașca. Restanțe importante se consemnează și la alte întreprinderi constructoare de mașini: „Progresul” — Brăila, „Grivița Roșie” — București, „Unio” — Satu Mare, „Independența” — Sibiu și chiar la unități din cadrul titularilor de investiții, care au restante în livrările contractate cu

beneficiari din cadrul propriului minister.

Se cere subliniat, totodată, faptul că și beneficiarii de investiții au sarcina de a grăbi prezentarea la furnizorii de utilaje a documentațiilor tehnice necesare contractării întregului volum de utilaje alocat prin balanțe pentru anul 1978. La începutul lunii decembrie 1977, peste 1/4 din volumul de utilaje necesar investițiilor pe anul 1978 ce urmează a se produce în țară nu era încă contractat, cantități importante necontractate localizându-se la beneficiari din cadrul ministerelor: Minelor, Petrolului și Geologiei (necontractat 27,3%), Industriei Chimice (19,6%), Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții (45,2%), Industriei Metalurgice (25,7). Restanțe în contractare există și în domeniul achiziționării unor utilaje din import.

Recuperarea urgentă a restanțelor în elaborarea documentațiilor tehnico-economice

CONCOMITENT cu acțiunile susținute pentru finalizarea in-

vestițiilor în continuare și a celor neterminate din anul precedent, se cere desfășurată o activitate susținută pentru **pregătirea condițiilor în vederea începerii la termen a obiectivelor noi de investiții**, din care unele se vor da în funcțiune tot în acest an, iar altele vor constitui frontul de lucru pentru sfârșitul anului și începutul anului viitor. Rolul cel mai important în pregătirea noilor investiții îl are **elaborarea, avizarea și aprobarea în timp util a documentațiilor tehnico-economice** pentru aceste obiective, contractarea execuției lucrărilor, obținerea aprobărilor necesare utilizării terenului de amplasare a acestora, elaborarea și aprobarea detaliilor și devizelor de execuție, obținerea autorizațiilor de construcții.

Sarcina principală în elaborarea documentației tehnico-economice revine beneficiarilor și titularilor de investiții (care trebuie să elaboreze notele de comandă) și institutelor de cercetare tehnologică și de proiectare (care trebuie să elaboreze proiectele de execuție tehnice și de construcții). Deoa-

rece stadiul de elaborare, avizare și aprobare a documentațiilor tehnico-economice aferente obiectivelor prevăzute să înceapă în anul 1978 prezintă însemnate rămăneri în urmă, este necesară mobilizarea întregului potențial de ingineri, tehnologi și proiectanți pentru elaborarea într-un termen cât mai scurt a documentațiilor restante. La 1 ianuarie a.c. erau aprobate numai 19% din documentațiile necesare pentru obiectivele mai importante prevăzute în planul pe 1978, iar restul se aflau în diferite faze de elaborare sau avizare.

Potrivit decretului nr. 445/1977 s-a legiferat obligația ca elaborarea, avizarea și prezentarea spre aprobare a notelor de comandă și proiectelor de execuție pentru obiectivele prevăzute să înceapă în 1978 să se finalizeze până cel mai târziu la 31 martie 1978. Aceasta impune utilizarea deplină a capacității institutelor centrale de cercetare, precum și a altor unități de cercetare și inginerie

Gh. RUSCANU

(Continuare în pag. 32)

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Norme de consum reduse — economii de energie electrică și combustibil

UNITAȚILE Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei sînt nu numai mari producătoare de energie primară (cărbuni, țitei, gaze), ci și mari consumatoare de energie electrică și combustibil (la extragerea cărbunilor, țiteiului, minereurilor și a unor minerale, la prelucrarea minereurilor, producerea energiei termice etc.). O reducere, de pildă, de numai 0,1% a consumului de energie electrică pe 1978, asigură, la nivelul ministerului respectiv, o economie de circa 1270 tone combustibil convențional, iar la cărbune de 5400 tone combustibil convențional.

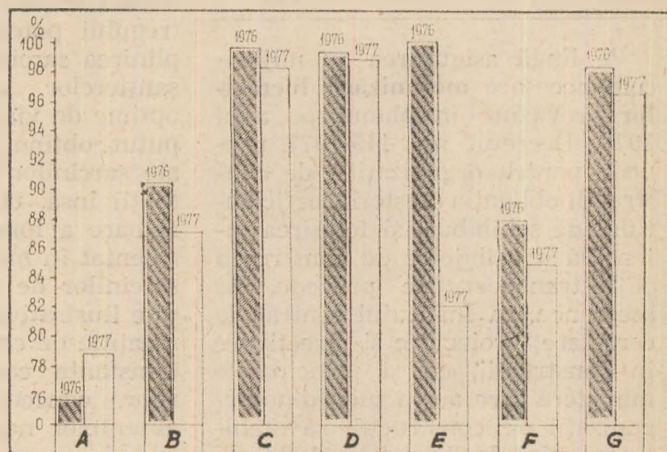
Acționind pentru diminuarea continuă a consumului unitar de energie, întreprinderile din subordonația M.M.P.G., au obținut în 1977, față de realizările din 1975, prin reducerea unor norme de consum, economii de circa 3000 MWh la cărbune extras din cariere, aproape 17000 MWh la cărbune prelucrat prin spălare și sortare, 8000 MWh la prelucrarea minereurilor neferoase, circa 300 MWh la extragerea argilei s.a. La combustibili, diminuarea unor norme de consum în 1977 față de 1975 s-a materializat în economisirea a 9000 tone la producția de energie termică în sectorul minier și

în metalurgia neferoasă, peste 5800 tone la decopertarea carierelor carbonifere din Oltenia, aproape 1500 tone la prelucrarea termică a minereurilor nemetalifere, 1000 tone la prelucrarea minereurilor de fier la I.M. Teiuș s.a.

Pentru 1978 toate sectoarele de activitate din cadrul M.M.P.G. au sarcini suplimentare de reducere a normelor de consum. Față de realizările din 1976, nivelele planificate în 1978 la unele consumuri de energie electrică sînt mai mici cu: 11,2% la cărbune extras subteran, 13,3% la cărbune prelucrat prin spălare și sortare, 5,3% la minereuri neferoase extrase etc., iar la combustibili 19,3% la prelucrarea minereurilor nemetalifere, 19,1% la prepararea caolinului, 9,8% la extracția, condiționarea și transportul țiteiului de la schelă la rafinării etc.

Realizarea nivelurilor înscrise în plan este pe deplin posibilă dacă se vor valorifica o serie de rezerve existente în fiecare unitate și loc de muncă. Astfel, economii la energie electrică se pot obține prin: încălcarea utilajelor la capacitatea nominală, eliminarea mersului în gol, raționalizarea distribuției energiei electrice în cariere, utilizarea economicească a aerului compr-

Evoluția unor norme de consum de energie electrică și combustibil convențional în industria carboniferă și a minereurilor în anii 1976 și 1977 față de 1975 = 100%

Consumul de energie electrică la:

- A — cărbune prelucrat prin spălare și sortare
- B — cărbune extras din cariere
- C — minereuri neferoase prelucrate, inclusiv transportul și depozitarea sterilului
- D — argilă extrasă

Consumul de combustibil convențional la:

- E — decopertarea carierelor carbonifere din Oltenia
- F — minereuri metalifere prelucrate termic
- G — energie termică produsă în sectorul minier și metalurgie neferoasă

mat prin funcționarea compresoarelor după un program dinainte stabilit etc. În privința economisirii combustibililor (solizi, lichizi și gazoși) utilizați în diverse procese de producție, există, de asemenea, numeroase

posibilități: asigurarea izolațiilor termice necesare la toate instalațiile, întreținerea arzătoarelor în stare normală de funcționare, respectarea temperaturilor de încălzire, creșterea gradului de recuperare a gazelor arse s.a.

Adunările generale ale oamenilor muncii

PROIECTE TIP CU GRAD RIDICAT DE ECONOMICITATE ȘI FUNCȚIONALITATE

PREVEDERILE referitoare la investiții din programul suplimentar de dezvoltare economico-socială pînă în anul 1980 — devansarea termenelor de punere în funcțiune a unor obiective industriale și agrozootehnice, includerea în plan a noi capacități de producție, majorarea numărului de locuințe ce urmează a fi date în folosință — își au un substancial temei în uriașele economii rezultate în urma măsurilor luate încă în toamna anului 1976, din inițiativa secretarului general al partidului, pentru folosirea cu înalt simț gospodăresc a fondurilor și resurselor alocate în acest scop.

DEZBATERILE din recenta adunare generală a oamenilor muncii de la **Institutul de proiectări pentru construcții tipizate** au fost, firese, axate pe tema : ce a realizat colectivul în 1977 și cum să acționeze în continuare în 1978 pe linia indicației tovarășului Nicolae Ceaușescu — ca prin soluții constructive moderne, simple și raționale, prin evitarea supradimensionărilor, să se asigure o reducere substancială a cheltuielilor și consumurilor materiale, o eficiență economică sporită.

Din darea de seamă a consiliului științific, din cuvîntul participanților s-a conturat orientarea fermă spre o radicală schimbare a concepției, cu atît mai importantă cu cît fiecare din proiectele tip elaborate de I.P.C.T. este reprodus și materializat într-un mare număr de investiții concrete.

Rezultatele din 1977 confirmă fructificarea potențialului tehnic novator al proiectanților pentru ridicarea parametrilor calitativi ai construcțiilor — economicitate, funcționalitate, ușurință în execuție, siguranță în exploatare :

- prin noile soluții adoptate pentru hale industriale parter s-au obținut, față de fondul de proiecte tip existent, **reduceri ale consumurilor în medie de 30⁰ la oțel și 25⁰ la ciment** ;

- **greutatea proprie a construcțiilor**, la hale industriale de diferite tipuri, a fost micșorată cu 15-55⁰ ;

- s-a lărgit sortimentul de proiecte cu soluții bazate pe prefabricare, ceea ce permite **creșterea gradului de industrializare a construcțiilor** — de pildă, în domeniul locuințelor au fost reactualizate circa 80 de proiecte cu peste 200 de tronsoane de clădiri.

Factorul timp deținînd un rol important în valorificarea acestor avantaje încă la investițiile din a doua jumătate a cincinalului, s-au depus eforturi însemnate pentru predarea la termen și înainte de termen a celor circa 500 de faze de proiectare : dintre ele, **112 au fost realizate cu un avans total de 1967 de zile**. Aceasta, în condițiile în care o parte din capacitatea institutului a fost mobilizată pentru analiza efectelor seismului asupra unui mare număr de hale și clădiri industriale, construcții inginerești, clădiri de locuit și social-culturale, pentru expertizarea și întocmirea proiectelor de reparare sau consolidare a unor imobile mari din Capitală, afectate de cutremur. Gradul de mobilizare al proiectanților, progresul pe care l-a înregistrat nivelul lor profesional, extinderea metodelor moderne de calcul pot fi apreciate prin faptul că **nivelul planificat al productivității muncii a fost depășit cu 9⁰**, ceea ce a permis realizarea planului de proiectare-cercetare în proporție de 111,5⁰.

ANALIZÎND activitatea desfășurată de către organul colectiv de conducere, participanții la adunarea generală au apreciat ca pozitive și au cerut să fie accentuate preocupările în ce privește :

- colaborarea cu alte institute de cercetări și proiectări, cu învățămîntul superior, cu ministerele și centralele producătoare, cu organizațiile de execuție, pentru **crearea, testarea, omologarea și introducerea de noi materiale, elemente, structuri** cu caracteristici economice și tehnice superioare :

- organizarea de cursuri, seminarii și alte forme de **instruire și schimb de experiență** vizînd însu-

RĂSPUNZIND CHEMĂRII LA ÎNTRE-CERE lansată de Institutul de proiectare Prahova, colectivul I.P.C.T. s-a angajat ca în al treilea an al cincinalului revoluției tehnico-științifice să realizeze :

- soluții care să asigure anual, față de consumurile realizate în 1977 la proiecte similare, **reducerea greutății specifice a construcțiilor cu 10⁰**, economii de 3 000 tone de metal, 3 000 tone de ciment, 5 000 tone de combustibil convențional ;

- industrializarea în proporție de 95⁰ a execuției închiderilor perimetrale și compartimentărilor interioare la construcțiile industriale ;

- îmbunătățirea plasticii arhitecturale la proiecte ce se vor aplica pentru cel puțin 10 mii de apartamente ;

- predarea a 100 de documentații cu un avans total de 800 de zile.

șirea rapidă a normelor de calcul îmbunătățite, generalizarea noutăților în domeniul conformării structurilor (la care este necesar să se adauge posibilități mai largi de documentare individuală) ;

- organizarea și urmărirea respectării obligațiilor ce revin institutului din Legea privind asigurarea durabilității, siguranței în exploatare, funcționalității și calității construcțiilor.

Totodată, **criticile și propunerile făcute în adunare au oferit consiliului științific orientări pentru perfecționarea în continuare a activității**. S-a subliniat, de pildă, necesitatea constituirii unui colectiv central de verificare a proiectelor, pentru a se sesiza la timp neconcordanța între planuri. În programarea acțiunii de revizuire a proiectelor tip din acest an trebuie dată prioritate categoriilor de obiecte (de exemplu, rezervoare de apă) care n-au putut fi rezolvate pînă acum, din lipsă de capacitate de proiectare. Se cer finalizate în cît mai scurt timp studiile de modulare și de organizare funcțională a diverselor categorii de clădiri social-culturale, ca elemente de fundamentare pentru noile soluții de tipizare a acestora în anii următori. Creșterea rolului, volumului și complexității calculelor atît în rezolvarea unor probleme curente, cît și în elaborarea soluțiilor pentru structuri impune o mai strînsă colaborare între proiectanți și programatori, valorificarea mai bună a programelor existente, utilizarea corespunzătoare cu tehnică de calcul, astfel încît în acest an, procedeele de calcul automat să se aplice într-un volum cu 60⁰ mai mare decît în 1977.

D. CONSTANTINESCU

În sprijinul înlăptuirii programului de ridicare a nivelului de trai

DEZVOLTAREA ȘI PERFECTIONAREA ORGANIZĂRII REȚELEI COMERCIALE

● Criteriile unei rezolvări unitare, echilibrate a amplasării noilor unități comerciale, asigurând o eficiență economico-socială maximă ● Volumul desfacerilor de mărfuri pe locuitor va fi, în 1980, de aproape 3 ori mai mare decât în 1965 ● Două milioane metri pătrați de spații comerciale moderne nou construite în actualul cincinal

PREOCUPAREA pentru înlăptuirea neabătută a programului de creștere a nivelului de trai, prin creșterea confortului colectiv, a calității serviciilor în rețeaua comercială și-a găsit o pregnantă expresie în aprobarea de către Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a propunerilor privind îmbunătățirea normelor de organizare și dezvoltare a rețelei comerciale și de alimentație publică de la orașe și sate.

Ele au menirea să asigure condițiile pentru îndeplinirea sarcinilor stabilite de Congresul al XI-lea al P.C.R., Conferința Națională din decembrie 1977, și a indicațiilor date de secretarul general al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe linia dezvoltării armonioase, în condiții de eficiență economică ridicată a rețelei comerciale, în concordanță cu sporirea continuă a volumului desfacerilor de mărfuri și cu creșterea demografică, contribuind astfel la îmbunătățirea aprovizionării cu mărfuri a populației.

Normele rețelei comerciale, ca instrument de conducere a comerțului, au apărut în perioada 1960—1961, odată cu intensificarea construcției de locuințe la orașe și sate. În prezent, ca urmare a înlăptuirii programului de construcții de locuințe, a sistematizării localităților, a creării de noi centre urbane, în numeroase localități au apărut întregi străzi comerciale noi, la parterul blocurilor de locuințe, se extinde rețeaua de magazine universale, de complexe comerciale și de servicii a populației.

În contextul amplului proces de edificare a noii fizionomii urbanistice a patriei, normele de organizare și dezvoltare a rețelei comerciale oferă criteriile unei rezolvări unitare, echilibrate a amplasării noilor unități comerciale, astfel încât să se asigure o eficiență economico-socială maximă în alocarea resurselor de către toate sistemele comerțului: de stat, cooperatist, ale ministerelor etc. Prevederile din norme vizează, în principal:

● dezvoltarea coordonată a rețelei în funcție de numărul populației și volumul desfacerilor de mărfuri;

● profilarea și amplasarea unităților de desfacere în funcție de frecvența cererii de mărfuri, respectiv: (de cerere curentă, periodică și ocazională — pentru bunuri de folosință îndelungată);

● gruparea rațională a unităților în funcție de profilul acestora și asigurarea eficienței economice pentru fiecare unitate de desfacere.

Ca urmare, rețeaua se structurează pe următoarele trepte de organizare:

● În mediul urban:

a) centre comerciale pentru ansamblul de locuințe — cu o rază de apro-

vizionare de 200—500 m (pentru circa 5 000—6 000 de locuitori).

b) centrul comercial pentru mai multe ansambluri — cu o rază de aprovizionare de 700—2 000 m (pentru cel puțin 30 000 de locuitori);

c) centrul comercial pentru zona centrală, având ca rază de aprovizionare întregul oraș.

● În mediul rural:

a) centrul comercial sătesc — pentru aprovizionarea unei populații între 500 și 1 500 de locuitori;

b) centrul comercial comunal — pentru aprovizionarea populației de pe raza comunei — 3 000—7 000 de locuitori;

c) centrul comercial intercomunal — pentru aprovizionarea unei populații între 25 și 30 mii de locuitori, de pe raza mai multor comune — care se amplasează în centrul intercooperatist.

Prin aplicarea noilor norme, suprafața comercială la 1 000 de locuitori (medie pe țară) urmează să crească substanțial (vezi tabelul) atât în mediul urban, cât și în mediul rural, realizându-se în același timp o mai bună echilibrare a rețelei pe sectoare comerciale. O caracteristică comună dezvoltării rețelei urbane, ca și a celei rurale este creșterea ponderii sectorului alimentar și nealimentar, ceea ce va permite satisfacerea în condiții superioare a cerințelor populației cu acest gen de bunuri de consum.

Prevederile din norme urmăresc să asigure o dezvoltare echilibrată a suprafețelor — în funcție de situația actuală și de perspectivele de creștere a volumului desfacerilor și a numărului de locuitori — pe diferite localități din mediul urban și rural, ca și între sectoarele comerciale.

Corespunzător cu structura localității urbane, suprafețele comerciale se repartizează pe cele 3 trepte de organizare astfel (în % din total):

Sectorul	Centrele comerciale		
	a	b	c
Alimentar	60—65	15—20	15—20
Nealimentar	15—20	25—30	50—60
Alimentație publică	15—25	15—30	45—70

DE REMARCAT este faptul că paralel cu mărirea suprafețelor comerciale, se va înregistra și o îmbunătățire a eficienței utilizării lor. Astfel, se prevăd creșteri ale volumului desfacerilor pe metrul pătrat de suprafață comercială până la orizontul 1980, cu circa 20% atât în mediul urban cât și în mediul rural.

Aceasta va contribui la creșterea rentabilității unităților și a comerțului în ansamblul său.

Diferențele tipuri de unități comerciale

și de alimentație publică urmează să fie realizate astfel:

— În mediul urban: o mare parte din unitățile comerciale se vor construi în spațiile rezervate blocurilor de locuințe, fie la nivelele inferioare, fie prin extinderea acestor unități în afara perimetrului construit al blocurilor de locuințe sau prin construirea de corpuri de legătură între acestea — în vederea asigurării cerințelor funcționale ale tipurilor respective de unități. De asemenea, pentru unele tipuri de unități (magazine universale, hale, BIG și altele), precum și pentru unele grupe de mărfuri — în vederea asigurării unor condiții corespunzătoare tehnologiilor comerciale — se prevede realizarea de construcții separate, cu regim de înălțime corespunzător capacității și cerințelor de sistematizare a zonelor respective.

— În mediul rural: complexele comerciale vor fi amplasate în centrele intercooperatiste și în localitățile prevăzute să devină centre urbane, constituind nucleul centrului civic al localității respective. În comune se vor construi clădiri în care să se concentreze întreaga activitate comercială.

De asemenea, normele cuprind indicații cu privire la proiectarea spațiilor comerciale, adoptându-se soluții noi, economice.

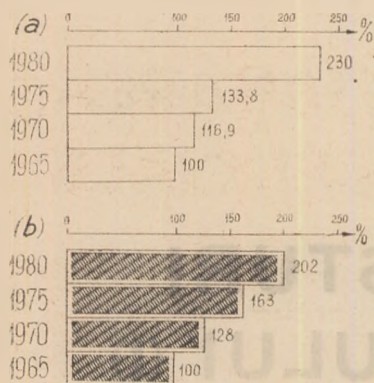
La determinarea concretă a necesarilor de spații comerciale pentru diferite localități, este necesar să se calculeze atât populația rezidentă, cât și cea atrasă — potrivit influenței în teritoriu pe care localitatea respectivă o exercită față de alte centre. În acest scop se pot întreprinde studii de marketing privind gradul de solicitare a viitoarelor spații comerciale atât de către populația locală cât și de către cea din jur — bazate pe „legile de gravitație comercială” — prin care se va putea mai bine fundamenta și eficiența economică și socială a unor investiții pentru construirea de spații comerciale.

CA URMARE a aplicării măsurilor de dezvoltare și modernizare a rețelei de desfacere a comerțului socialist, indicatorii calitativi ai servirii populației se vor îmbunătăți. Analiza corelată a dinamicii unor indicatori cum sînt: volumul desfacerilor, suprafața comercială, numărul de unități și creșterea populației evidențiază o îmbunătățire substanțială a cadrului de relații comerț-populație. (vezi graficele 1, 2, 3.)

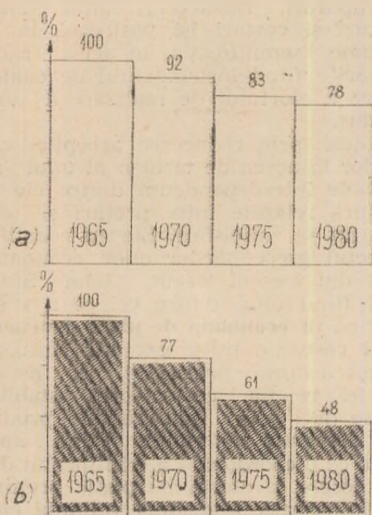
În vederea ridicării nivelului de servicii în toate sectoarele comerțului socialist, se prevăd o serie de măsuri complementare:

● În comerțul cu amănuntul — perfecționarea organizării și profilării rețelei comerciale corespunzător cu cerințele populației, extinderea formelor rapide de vânzare și diversificarea serviciilor complementare. Se pune accentul pe: lărgirea autoservirii și alegerii libere a mărfurilor, transportul la

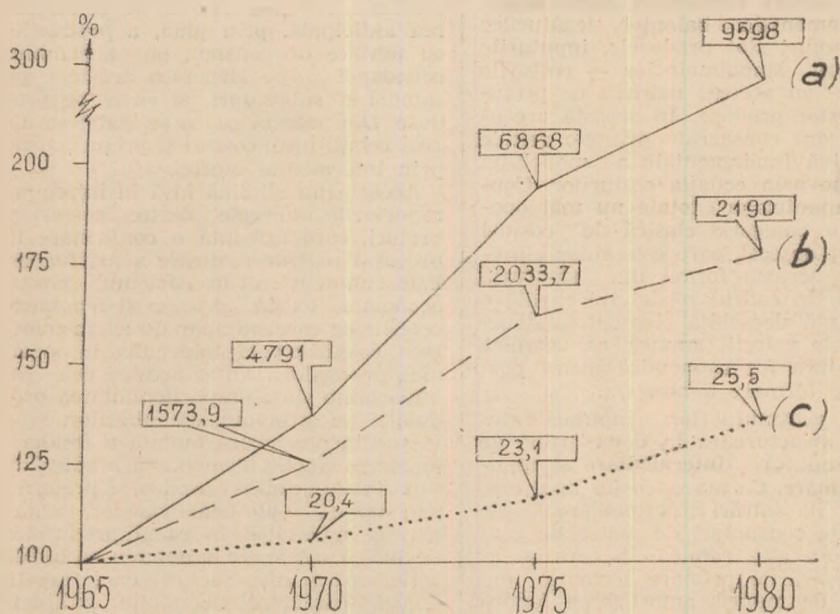
ECONOMIE NATIONALA

Graficul nr. 1 (a) Dinamica suprafeței comerciale pe o unitate (%); (b) Dinamica suprafeței comerciale ce revine la 1000 locuitori (%).

Graficul nr. 2 (a) Dinamica numărului de locuitori pe o unitate comercială (%); (b) Dinamica numărului de locuitori ce revin la 1 mp suprafață comercială (%).

Graficul nr. 3 (a) Dinamica desfacerilor pe un locuitor (lei); (b) Dinamica desfacerilor pe o unitate comercială (mii lei); (c) Dinamica desfacerilor pe 1 mp suprafață comercială (mii lei)

Sectorul comercial	Realizări				Prevederi norme			
	1970		1975		1980		1990	
	mp	% din total	mp	% din total	mp	% din total	mn	% din total
	1000 loc.		1000/loc.		1000 loc.		1000/loc.	
I. Mediul urban								
— alimentară	111	31,3	120	28,3	160	31,4	180—185	29—30
— nealimentară	125	35,2	165	38,8	160	39,2	250—265	41—42
— alimentație publică	119	33,5	140	32,9	150	29,4	170—180	28—29
Total	355	100,0	425	100,0	510	100,0	600—630	100
II. Mediul rural								
— alimentară	18	11,1	24	12,6	40	13,8	60	16,3
— nealimentară	100	61,3	110	57,9	160	55,2	190	51,3
— alimentație publică	45	27,6	56	29,5	90	31,0	120	32,4
Total	165	100,0	190	100,0	290	100,0	370	100

domiciliu al unor mărfuri, înființarea de magazine „omnivalente” — cu sortimente complexe în funcție de cerințele cumpărătorilor, dotarea magazinelor cu utilaje de frig, aparate de casă, cîntare automate, containere-ambalaj din care produsele să fie desfăcute direct la consumatori în sălile de vânzare etc;

● **În alimentația publică** — introducerea unor metode industriale de pregătire a preparatelor culinare și a produselor de cofetărie, precum și trecerea unor restaurante, cantine-restaurant, bufete la activitatea de finisare a preparatelor și semipreparatelor produse în mod centralizat, tip „catering”; mecanizarea largă a curățării și preparării unor produse (materii prime), ca și a altor activități din alimentația publică — inclusiv spălarea veselei, a vaselor de bucătărie, curățarea localului;

● **În comerțul cu ridicata** — realizarea de depozite mari, dotate cu spații de frig pentru produse alimentare perisabile, depozite de legume-fructe; mecanizarea manipulării și depozitării produselor, prelucrarea unor produse corespunzător cu fluxurile tehnologice naționale de mișcare fizică a mărfurilor de la producător la comerț.

Desigur, progresul ce se așteaptă de la comerțul socialist este legat și de îmbunătățirea activității de conducere, prin fundamentarea științifică a unor decizii, programe, indicatori de plan, a gestiunii economice — în care scop se vor lua măsuri pentru utilizarea în mai mare măsură a calculatoarelor electronice în prelucrarea datelor privind activitatea comercială (studiul cererii, evoluția stocurilor, urmărirea realizării contractelor și altele).

Înfăptuirea în domeniul comerțului și serviciilor, a sarcinilor din „Programul de creștere a nivelului de trai în anii 1976—1980” condiționează într-o măsură considerabilă înscrierea țării noastre pe coordonatele de progres și civilizație trasate de Conferința Națională a partidului. Atenția acordată de conducerea partidului, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu creșterii nivelului de trai, ca finalitate a ordinii noastre socialiste, incumbă responsabilități sporite pentru lucrătorii din comerț, mobilizarea eforturilor acestora pentru traducerea în viață a importanțelor obiective înscrise în program.

dr. Gh. TEODORAȘCU

prof. asociat

Academia „Ștefan Gheorghiu”

Graficele evidențiază principalele tendințe ale dezvoltării comerțului nostru socialist, orientarea pregnantă a fizionomiei rețelei spre aprovizionarea în tot mai bune condiții a populației. Astfel, din graficul 1 (a) se constată modificarea structurii rețelei în favoarea unităților comerciale mari, magazine universale, generale, care asigură aprovizionarea populației „sub același acoperiș” cu o gamă largă de mărfuri, în condiții de economisire a timpului afectat cumpărătorilor. Că nu este vorba numai de o simplă schimbare a formei de comercializare, ci de o îmbunătățire substanțială a serviciului, o dovedește graficul 1 (b), care evidențiază dublarea suprafeței comerciale pe locuitor în 1980 față de 1965.

Creșterea nivelului de servire este exprimată și de evoluția descrescătoare a numărului de locuitori ce revin la o unitate comercială și la metrul pătrat de suprafață comercială (graficul 2 a și b).

Prin promovarea unor forme moderne de vânzare, mai comode, mai rapide și de mare randament, concomitent cu dezvoltarea rețelei are loc o creștere a desfacerilor pe unitatea comercială și pe metrul pătrat de suprafață comercială (graficul nr. 3 a, b, c).

Puncte de vedere

RELAȚII ÎNTRE COSTURI ȘI PREȚUL PRODUSULUI (I)

În căutarea de certitudini pentru cuantificarea muncii sociale, costurile au constituit întotdeauna un punct de sprijin, oferind cerințelor de numărare exactă elementele materiale fundamentale exprimate în unități monetare ce intră în formarea prețurilor. Pe de altă parte, natura economică identică a costurilor și prețurilor, ce constă în consumul de muncă socială, a impus cercetării un raport causal între aceste două categorii economice, în cadrul căruia costurile se prezintă drept element determinant. Sînt motive suficiente pentru ca în fundamentarea deciziilor de preț pivotul evaluărilor să-l constituie costurile, cum este de altfel statuat în sistemul nostru de prețuri.

DUPĂ cum se știe, ca orice noțiune, costurile au înțelesuri multiple, nu numai în vorbirea obișnuită, ci și în disciplinele științelor economice. La varietatea de conținut și sferă a lor se adaugă și termenii, mai mult sau mai puțin echivalenți, dintre care cel mai cunoscut este cel de **cheltuială de producție și de circulație**.

Deoarece costul este o categorie economică operațională, ce apare în desfășurarea tuturor activităților sociale, de la producția de bunuri materiale pînă la cele mai abstracte valori spirituale, fiind uneori extinsă și la activitățile naturii care lucrează de asemenea cu consumuri, s-au manifestat și tendințe de normare a conținutului acestuia, pe domenii. În economie, unde își au sediul primar denumirile cu sensul de costuri, normarea a ceea ce se încadrează sau nu în conținutul lor precum și ordonarea elementelor structurale ale acestora este o cerință a omogenității informării. Costul, ca indicator de bază în conducerea curentă și proiectivă a proceselor economice, este utilizabil numai sub forma unei mărimi valorice. Altfel devine o mărime necomparabilă. Acest fapt a oferit teren dezvoltării unei tehnici de evidență și calculație a costurilor. Uneori, prin simplificare, metodologia acestei tehnici elimină din obiectiv relațiile logice dintre costuri și prețuri, reducîndu-le la calculul cheltuielilor, ceea ce acreditează o viziune contabilă asupra problematicii prețurilor în ansamblu.

Două din mulțimea conceptelor destinate să acopere conținutul costurilor și să exprime în același timp și relațiile lor cu prețul prezintă un **interes deosebit**. Cea mai veche delimitare a dus la ceea ce poate fi numit **costul-măsură a efortului pentru obținerea unui produs destinat schimbului**. În acest caz costul este unul din elementele structurale ale valorii unitare a produsului exprimată bănește prin preț. El implică cheltuieli sau plăți măsurate prin prețul materialelor consumate și prin tarifele de retribuire a forței de muncă, cuprinzînd însă și alte feluri de cheltuieli. Ca însumare a eforturilor cuantificate, costul se prezintă ca un polinom al cărui ter-

meni pot fi ordonați în două grupe, una însumînd diversele forme de consum de muncă trecută, iar cealaltă consumurile de forță de muncă. În mod frecvent costul ca măsură a eforturilor este considerat și ca o sumă a intrărilor implicate de producția de bunuri și servicii, acestea din urmă prezentîndu-se la sfîrșitul proceselor economice ca ieșiri.

Cel de al doilea concept este cunoscut sub denumirea de **cost total** și este din ce în ce mai răspîndit. El a apărut ca o noțiune empirică ce exprima intuitiv poziția producătorilor pe piața concurențială. În procesul schimbului ei își priveau întreaga activitate prin prisma cheltuielilor. Ca atare costul total era echivalentul cheltuielilor materiale, de muncă și de capital, iar prețul constituia compensarea acestor cheltuieli sub forma amortizării, salariului și profitului.

În ultimele decenii, **într-o accepție diferită și cu o fundamentare științifică corespunzătoare, costurile totale au devenit o categorie esențială în modelul de analiză economică input-output**. Cînd elementele balanței legăturilor între ramuri sînt produsele, inputurile totale sau sinonimele lor — costurile totale — au aceeași mărime ca prețurile acestor produse. În această accepție ele sînt consacrate printr-o relație cantitativă fundamentală a modelului și anume prin ecuația costurilor. Conceptul inputurilor totale nu mai operează cu categoria clasică de costuri sau preț de cost, care este chiar eliminată în această formă din structura prețului. În cadrul modelului capătă o importanță deosebită elementele structurale ale valorii muncă, ce explică prin natura lor economică însuși procesul de formare a acestora.

După conținutul lor, inputurile totale se structurează în două grupe de bază: **inputuri intermediare** și **inputuri primare**. Ca atare, costul total este o sumă de intrări intermediare, respectiv de consumuri de materiale provenite din alte ramuri, la care se adaugă intrările primare formate din consum de muncă, amortizarea fondurilor fixe și venitul net. Printr-o ordonare adecvată, aceste intrări pot fi grupate în scopul reconstituirii costu-

rilor în accepțiunea lor clasică. Evident însă că modelul input-output nu este construit pentru a explicita relația dintre aceste costuri și prețuri, ci oferă posibilități pentru cunoașterea naturii prețurilor și a raporturilor specifice dintre acestea și fiecare grupă de inputuri. De aceea, relația dintre prețuri și costuri își păstrează în întregime semnificația, în acest cadru prețurile fiind instrumentul de cuantificare a efortului de realizare a unui produs.

Totuși, prin reducerea accepției costurilor la aceea de termen al unui raport de interdependență dintre ele și prețuri, relațiile între prețuri și costuri nu se simplifică. Ele au constituit obiectul preocupărilor unor economiști încă din secolul trecut, John Stuart Mill fiind unul dintre cei ce a subliniat că **în economia de piață concurențială** costurile nu-și exercită influența direct asupra prețurilor, ci asupra ofertei, relația costuri-preț stabilindu-se deci prin intermediul producției destinate schimbului. Fiind apreciate ca o coordonată a echilibrului dintre cerere și ofertă pe piață, prețurile nu integrează totdeauna volumul cheltuielilor de producție și înregistrează abateri în recunoașterea acestor cheltuieli ca necesare din punct de vedere economic. Cazurile în care loturi mari de mărfuri se schimbă la prețuri ce nu acoperă costurile sînt destul de frecvente.

Pe **pieța socialistă**, la dimensionarea costurilor se ține seama de echilibrarea anticipată, prin plan, a producției cu nevoile de consum, pe ansamblul economiei și pe structura acesteia, pe ramuri și subramuri, și chiar pe produse. Din această cauză se stabilesc direct relații între costuri și prețuri, și nu prin intermediul ofertei.

Aceasta nu elimină însă în întregime raporturile indirecte dintre costuri și prețuri, care așteaptă o confirmare în procesul real de realizare a mărfurilor. Este cunoscut că în sistemul nostru economic există procese și fenomene economice care nu apar direct în mărirea costurilor, ci totdeauna în mărirea prețurilor. Dintre acestea cele mai importante sînt: proporționalitatea producției pe structura schimburilor, pînă la sortimente, uzura morală a fondurilor de producție, demodarea produselor, raporturile dintre produs și preferințele subiective ale beneficiarilor, raritatea sa, unicitatea în cazul produselor de lux și altele. În economia socialistă acționează și alți factori care accentuează caracterul de relație indirectă între costuri și prețuri — cheltuielile de producție exprimate o însumare de prețuri și tarife practicate în momen-

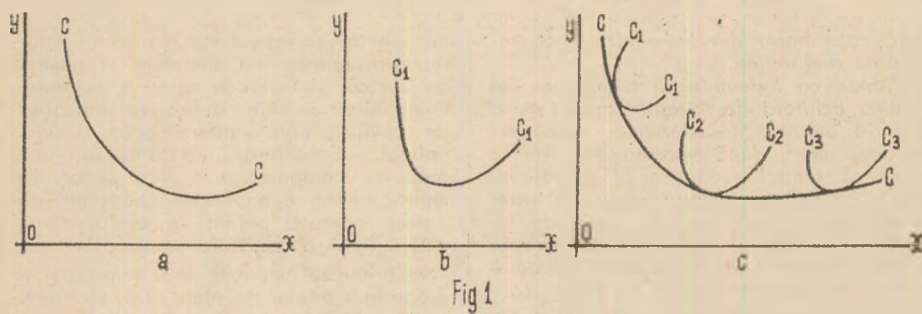

Fig 1

tu incheierii tranzacțiilor de aprovizionare, deci într-un trecut mai mult sau mai puțin îndepărtat.

În etapa realizării de noi produse, ca urmare a creșterii accelerate a productivității muncii, în mod diferențiat pe ramuri și subramuri și a altor cauze, aceste prețuri sînt deja depășite. Așa se explică de ce unii economiști vorbesc de așa-zise **costuri de producție**. L. Kantorovici consideră prețurile categorii apriorice, stabilite cu ani în urmă și necorespunzătoare evaluărilor obiective ale consumurilor de muncă necesare producției curente, chiar în ipoteza în care la vremea lor au exprimat aproximativ exact mărimea valorii. Această constatare este aplicabilă funcționării pieței în general, dar devine și mai evidentă în condițiile sistemelor de prețuri rigide, cu adaptări greoaie la schimbările survenite în mărimea consumului de muncă socială, cu menținerea pe perioade îndelungate a anomaliilor de preț, cu practicarea de prețuri cu mai multe nivele.

Complexitatea relației dintre costuri și preț constă și în faptul că tendința de accentuare a raporturilor directe dintre ele în sistemul nostru economic acționează paralel cu transpunerea mecanică, uneori, a nivelului costurilor în nivelul prețurilor produselor noi. De aceea, capătă o semnificație deosebită analiza critică a costurilor în fundamentarea deciziilor de preț precum și optimizarea consumurilor de muncă în realizarea noilor produse avîndu-se în vedere — pe lîngă nivelul cheltuielilor de producție — și alți factori, acțiuni care se desfășoară continuu în politica noastră economică.

Legități în dinamica costurilor

ÎN MOD FIRESC, în conducerea economică, stabilirea prețului unui produs nou se declanșează odată cu evaluarea prin antecalcul a costurilor. În cazul prețurilor unice antecalculul operează cu costuri medii pe ramura economică în care se va fabrica produsul. Cînd prețurile nu se vor practica pe aria întregii piețe interne, mărimile medii exprimă valorile centrale ale costurilor din unitățile economice ce vor produce aceste mărfuri noi. Datele necesare pentru antecalcul sînt deja stocate în documentația ce însoțește introducerea în fabricație a produsului, în normele de consum de materiale, energie, combustibili și manoperă, în normele de amortizare, în cataloage de prețuri, în planul cheltuielilor de producție și în alte surse, iar calculul me-

diilor nu prezintă dificultăți. Acestea se ivesc însă deîndată ce costurile antecalculate trebuie să depășească însușirile și confruntările normative și să devină obiect al analizei economice, să se raporteze la o dimensiune imanentă activităților economice și anume la timpul economic. Prin evaluarea costurilor în condițiile economice existente la introducerea în fabricație a produsului s-ar generaliza în timp nu numai consumuri secvențiale, ci și proporții și corelații ale producției de mărfuri corespunzătoare unei anumite etape.

Bătăia lungă în timp a deciziilor de preț, mai ales în sistemul de prețuri stabile, implică și prevederi în legătură cu evoluția costurilor, iar acestea nu se pot realiza decît pe baza **cunoașterii legităților ce guvernează dinamica lor**. Ca orice fenomen economic relevant, costurile produselor nu au o evoluție uniformă în timp, mai ales din punct de vedere al mărimii lor, decît dacă sînt privite în afara proceselor economice reale. Modificarea dinamicii lor se înscrie ca o coordonată în domeniul costurilor încă de la introducerea în fabricație a produselor. O constatare empirică la îndemîna oricui o constituie astfel faptul că la obiectivele noi de investiții, o anumită perioadă de la punerea lor în funcțiune, apare, adeseori, o diferență nefavorabilă între costurile proiectate și cele realizate în producție. Această comportare dinamică a costurilor este specifică lansării în producție a unor produse noi, prin unități sau secții nou construite, precum și prin adaptări sau dezvoltări ale celor existente, dar apare și la obiectivele de investiții care extind producția unor mărfuri deja existente pe piață.

Variabilele economice care influențează evoluția costurilor sînt **multiple**. Este greu de identificat în întregime și mai ales de cuantificat în întregime efectul fiecăreia. Comportarea statistică a evoluției costurilor, corelată cu marcarea celor mai activi factori de influență, a pus în lumină existența unor dependențe funcționale în acest proces. Dintre factorii respectivi cercetarea economică a identificat de multă vreme efectele pe care le are evoluția producției asupra costurilor. Acționînd ca variabilă independentă, producția generează o relație funcțională cunoscută sub numele de **funcție a costurilor**, care este considerată o **formă specifică a funcției de producție**.

Exprimarea cantitativă a acestei relații este $C = f(P)$ în care C simbolizează costurile iar P — producția. Această funcție, operantă pe piața concurențială sub forma relației costuri-ofertă, are un grad de generalitate mai mare, și ca atare de aplicabilitate la toate formele producției de mărfuri dezvoltate. Pe piața socialistă depen-

dența funcțională capătă o exprimare mai reală în raportul costuri-producție. Cuantificarea ei este importantă în deciziile de fundamentare a prețurilor.

După cum se știe, dependența funcțională a costurilor de producția realizată evoluează într-o formă tipică în decursul timpului, iar curba pe care o parcurg costurile are conturul unei seceri fără vîrf pe perioade îndelungate sau a literei „u” pe perioade scurte de timp. Reprezentarea grafică a acestei evoluții se prezintă în fig. nr. 1.

O legătură ce se modifică continuu

ÎN ACEASTĂ reprezentare ordonată y exprimă intervalul de variație a costurilor, iar abscisa x variația producției. Pe bază măsurătorilor pe perioade îndelungate, punctele de intersecție între costuri și creșterea producției s-au grupat în jurul unei curbe de forma c-c din figura 1 a, care pornește de la un nivel ridicat al costurilor, corespunzător unui nivel scăzut al producției, coboară abrupt odată cu creșterea producției, apoi se menține la un nivel relativ constant cu toate că producția continuă să sporească în cele din urmă cantitățile suplimentare de producție realizîndu-se cu costuri din ce în ce mai mari.

În figura 1 b, curba c₁-c₁ unește valorile centrale ale parametrilor de intersecție dintre nivelul costurilor și cantitatea de produse realizată pe termen scurt. Ca tendință generală, ea nu se deosebește fundamental de expresia grafică a funcției costurilor pe termen lung. Este totuși remarcabilă panta abruptă a creșterii costurilor, odată cu creșterea producției, după ce scăderea acestora a atins nivelul minim. O astfel de evoluție a costurilor se înregistrează pe produse sau sortimente cu prețuri diferite, în cadrul producției de masă sau a seriilor de mărimi mici, în fiecare întreprindere producătoare. Datorită gradului diferit de dotare tehnică, valorile pe care le unește curba costurilor sînt și ele diferite, de la o unitate la alta.

În figura 1 c curba costurilor c-c exprimă dinamica funcțională a nivelului unor mărimi medii de costuri pe o ramură sau subramură economică și are o alură asemănătoare cu cea determinată de evoluția producției pe termen lung într-o întreprindere. În cazul în care se individualizează mișcarea costurilor pe întreprinderi, ea își păstrează forma în „u”, avînd puncte de tangență cu curba costurilor pe ramura economică, așa cum rezultă din intersecțarea curbelor c₁-c₁, c₂-c₂,... c_n-c_n cu curba c-c.

Funcția costurilor se prezintă ca o abstracțiune prin amplificarea interdependenței dintre evoluția acestora și producție, dar ea își are rădăcinile în fenomenele economice reale. Orice încercare de cuantificare a dependenței nivelului costurilor față de cantitatea produselor, pe baza unor date rezultate din procesele economice reale, verifică tendințele legice ale funcției. O serie de dificultăți apare odată cu încercarea de a da o explicație cauzală acestor tendințe.

prof. dr. Constantin IONETE

CITITORII AU CUVÎNTUL

Banda rulanta

MATERIA PRIMĂ necesară fabricării cărămizilor la unitatea din Birsești județul Gorj se aduce de la o carieră aflată la circa 800-1000 m distanță în linie dreaptă. Transportul pământului se face cu mijloace auto, pe un drum mai lung însă. Terenul de exploatare a materiei prime se află la o altitudine de câteva zeci de metri față de cota zero a fabricii. Condițiile naturale permit deci transportul pământului pe o pantă înclinată cu consum minim de energie.

Pornind de la aceste condiții, propun montarea unei benzi rulante de cauciuc, acționată mecanic, care să transporte pământul pe panta înclinată. Costul transportului va fi astfel incomparabil mai redus decât în condițiile actuale.

Dacă se calculează economicitatea benzii față de transportul auto, rezultă că investiția va fi amortizată într-un termen foarte scurt. Cele mai mari câștiguri se vor obține prin eliberarea mijloacelor de transport și a forței de muncă, prin creșterea productivității muncii, ceea ce înseamnă o simțitoare reducere a costurilor de fabricație.

Ion DUGĂEȘESCU

economist în cadrul Centralei industriale electrotehnice Craiova

Rețete

ÎN ULTIMII ANI atît întreprinderile agricole de stat, cît și cooperativele agricole de producție din zona sudică a județului Dolj au dezvoltat, cu rezultate foarte bune, activitatea de creștere a animalelor cornute. Odată cu dezvoltarea zootehniei se pune, din ce în ce mai mult, și problema hrănirii lor corespunzătoare. Cu toate eforturile noastre nu reușim, întotdeauna, să întocmim rețete optime. În acest fel greutatea realizată pe cap de vită furajată nu este cea dorită.

Pornind de la această situație propun organelor competente să analizeze posibilitatea înființării unor unități de producere a nutrețurilor combinate în zona Băilești-Calafat.

Ilie COMĂNESCU

muncitor zootehnist, Calafat

Simplificare

DUPĂ CUM SE ȘTIE, potrivit reglementărilor în vigoare, forța de muncă se poate transfera, în orice perioadă a anului, de la o unitate la alta. Pentru astfel de cazuri, Legea nr. 26/1967 prevede la punctul 2 din art. 18 ca indemnizația de concediu de odihnă să fie suportată atît de către unitatea care a transferat, cît și de către cea care a primit lucrătorul respectiv, corespunzător timpului în care persoana în cauză a lucrat în fiecare unitate. Consider că acesta este un mecanism greoi, care presupune o serie de calcule și formalități între unități pentru a deli-

mita cota parte din indemnizație ce revine fiecărei unități.

Propun ca indemnizația respectivă să rămână achitată de întreprinderea care a plătit-o înaintea transferului. Procedind în acest mod, după părerea mea, nu se modifică fondul economic al operațiunilor, întrucît de la fiecare unitate sînt transferați anual cam același număr de lucrători. Se elimină însă evidența recuperărilor, recalcularea concediilor, a debitorilor din contabilitate, o serie de controale și controale bine cunoscute de cei care lucrează în acest domeniu.

Gheorghe P. LĂZANU

contabil șef în Truștul de construcții Cluj-Napoca

ECOURI

Scadențe

ÎN LEGĂTURĂ cu articolul „Ritmuri și scadențe în realizarea noilor obiective, apărut în „R.E.” nr. 46/1977, vă informăm următoarele:

Întreprinderile din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini nu au respectat integral obligațiile de livrare a utilajelor tehnologice nestandardizate destinate platformelor petrochimice, Teleajen și Brazi din județul Prahova, datorită unor dificultăți în asigurarea bazei materiale; situația a fost însă determinată și de faptul că beneficiarii au asigurat cu întârziere documentația de execuție, fapt precizat și în articol. Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini a dat indicații întreprinderilor furnizoare să acorde prioritate în execuție utilajelor tehnologice nestandardizate destinate obiectivelor cu termene de punere în acest trimestru.

În prezent, situația utilajelor tehnologice nestandardizate se prezintă astfel:

- pentru Combinatul petrochimic Brazi au fost realizate integral obligațiile anului 1977, pentru toate instalațiile cu termene de punere în funcțiune în anul 1977 și trim. I, II și III/1978 în număr de 9 instalații;

- pentru Combinatul petrochimic Teleajen au fost realizate integral utilajele pentru cele 5 instalații.

Obiectivele de mai sus sînt în atenția conducerii ministerului nostru, urmărind în mod cu totul deosebit scurtarea ciclurilor de aprovizionare cu materiale din țară și import și ciclurile de fabricație din întreprinderi, pentru a asigura realizarea utilajelor tehnologice nestandardizate la termenele convenite cu conducerea Ministerului Industriei Chimice.

ing. Ion IOSEFIDE

adjunct al ministrului industriei construcțiilor de mașini

Plan '78

ARTICOLUL „Condiții optime realizării cu succes a sarcinilor de plan pe 1978”, apărut în nr. 44/1977 al „R.E.”, a consti-

tuit pentru colectivul de muncă al întreprinderii noastre un stimulent în găsirea de noi căi și mijloace care să garanteze îndeplinirea și chiar depășirea indicatorilor prevăzuți pentru al treilea an al cincinalului. Considerăm deosebit de utilă analiza comparativă a rezultatelor mai multor unități economice importante, deoarece aceasta permite o evaluare mai critică, mai obiectivă a realizărilor.

Referitor la acțiunile întreprinse pentru pregătirea anului de plan 1978, vă comunicăm că deși s-au făcut toate demersurile necesare pentru repartizarea și contractarea întregului necesar de materii prime, materiale, piese de schimb și obiecte de inventar, volumul materialelor contractate a rămas necorespunzător. Și în contractarea producției-marfă s-au întâmpinat serioase dificultăți izvorite, în principal, din neacoperirea fondului de marfă cu repartiții de către forul tutelar și din întârzierea transmiterii datelor tehnice de către beneficiari. Întreprinderea a luat măsuri deosebite de impulsioneare a acțiunii de contractare prin trimiterea de delegați competenți la beneficiari.

ing. P. DRĂGUȘ

director
Întreprinderea „Electroaparataj” -
București

Contracte

În legătură cu articolul publicat în nr. 47/1977 al revistei sub titlul: „Premisă a realizării la parametri ridicați a planului pe 1978 - încheierea la termen a contractelor economice” vă comunicăm următoarele: mergîndu-se pe linia cunoașterii din timp de către fiecare întreprindere a tuturor prevederilor de plan pe anul 1978, pentru fiecare sortiment în parte, la Combinatul de oțeluri speciale din Tirgoviște s-au luat măsuri de asigurare cu repartiții atît pentru producția de bază, cît și pentru celelalte produse realizate ca urmare a desfășurării normale a procesului de producție, astfel încît producția realizată să aibă desfacerea asigurată, în condițiile satisfacerii necesităților economiei naționale și a cererilor la export.

În legătură cu greutățile întâmpinate de către întreprinderea „Electroputere”-Craiova datorită nelivrării ritmice a cantităților de bandă silicioasă, precizăm că banda silicioasă laminată la rece se realizează pentru prima dată în țară, fiind un produs nou în curs de asimilare. Cu sprijinul Ministerului Industriei Metalurgice și al Centralei industriale siderurgice Galați, sperăm să rezolvăm definitiv problema aprovizionării cu bandă laminată la cald și în aceste condiții să onorăm integral obligațiile contractuale la banda silicioasă.

ing. C. DAN

director
Combinatul de oțeluri speciale
Tirgoviște

STABILIREA PRIORITĂȚILOR ÎN REDUCEREA COSTURILOR MATERIALE

Un exemplu concludent, „pe viu“, de utilizare a unor analize științifice în sprijinul eficienței

DEZVOLTAREA economiei naționale în etapa actuală și în perspectivă, în condițiile limitării relative a resurselor materiale disponibile, pune cu acuitate problema minimizării costurilor în general și a celor materiale în special.

Hotărârile adoptate de Conferința Națională a P.C.R., din decembrie 1977 definesc reducerea costurilor materiale ca un obiectiv esențial al dezvoltării viitoare, stabilindu-se ca în anul 1985 ele să reprezinte cel mult 53—54% din produsul social.

În spiritul îndeplinirii acestui obiectiv major, „Revista economică“ adaugă articolul de mai jos, seriei de materiale privind orientarea de principiu, arsenalul de metode și tehnici și experiențele practice din unitățile economice, care sugerează posibilitățile, preocupările, eforturile și rezultatele pe linia accentuării uneia din principalele laturi calitative ale activității de producție.

Trinomul costuri-producție netă- producție marfă

AVIND ÎN VEDERE importanța reducerii costurilor materiale pentru maximizarea venitului național la nivel macroeconomic, respectiv pentru depășirea producției nete la nivelul unităților economice, s-ar impune ca în activitatea practică, în conducerea întreprinderilor să se urmărească realizarea optimă a **trinomului costuri materiale-producție netă-producție marfă (globală)**, deoarece :

● minimizarea costurilor materiale conduce la maximizarea

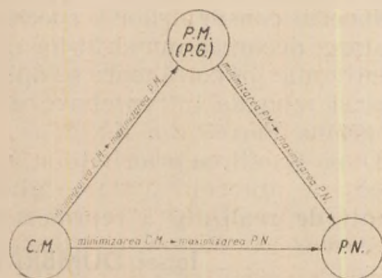

Fig. 1 :Trinomul cheltuielii materiale-producție marfă-producție netă. C.M. — cheltuieli materiale, P.M. — producție marfă, P.G. — producție globală, P.N. — producție netă.

producției nete prin creșterea valorii relative (a ponderii) acesteia în producția marfă ;

● reducerea (minimizarea) costurilor materiale în primul rând pe seama reducerii consumurilor specifice permite ca din aceleași resurse materiale să se realizeze o producție fizică mai mare și, prin aceasta, o producție marfă și globală mai mare ;

● maximizarea producției marfă și globale permite maximizarea producției nete, prin creșterea valorii absolute a acesteia.

În vederea realizării acestui trinom, conducerea întreprinderii trebuie să ia în considerare în primul rând reducerea costurilor, **minimizarea costurilor materiale în paralel cu depășirea producției marfă** — cu atât mai mult, cu cât legislația în vigoare admite depășirea producției globale și marfă în limita cotelor de materii prime, materiale și energie alocate — ceea ce înseamnă, de fapt, **reducerea consumurilor specifice**.

Trinomul costuri materiale-producție netă-producție marfă (globală) prezintă importanță nu numai pentru întreprinderile ce au drept indicator prioritar producția netă, dar și pentru toate celelalte unități economice care consumă resurse materiale drept obiect al muncii ; într-adevăr, se apreciază din ce în ce mai insistent că drept

criteriu al optimului macroeconomic poate fi considerată maximizarea producției nete¹⁾. Or, după cum rezultă din modelul matematic al maximizării producției nete, prezentat în revistă cu altă ocazie²⁾, minimizarea costurilor materiale devine elementul hotărâtor în maximizarea producției nete.

Reducerea costurilor materiale reprezintă însă un efect al reducerii consumurilor specifice — și, de aceea, ar fi necesar ca în vederea obținerii de rezultate maxime, conducerile de întreprinderi, oamenii muncii din unitățile economice să-și pună și să-și clarifice următoarele probleme :

1. stabilirea priorităților, respectiv abordarea într-o anumită ordine prioritară a **reducerii volumului total de materii prime, materiale și utilități**, necesare desfășurării procesului de producție ;

2. stabilirea priorităților, respectiv abordarea într-o anumită ordine prioritară a **produselor finite asupra cărora ar trebui acționat în vederea reducerii consumurilor specifice** ;

3. stabilirea funcțiilor cu costuri inutile existente în produsele identificate ca fiind prioritare în vederea desubstanțierii lor.

Analiza Pareto și importanța priorităților

CÎT PRIVEȘTE abordarea într-o anumită ordine prioritară a reducerii volumului total de materii prime, materiale și utilități necesare, pentru stabilirea priorităților se poate folosi tehnica analizei Pareto (diagrama A, B, C).

Se calculează mai întâi procentul de participare a costurilor pentru materii prime, materiale,

utilități în totalul costurilor materiale (egal cu suma costurilor materiale din planul anual al costurilor), după care materiile prime etc. se ordonează în mod descrescător, în funcție de ponderea ce o dețin în totalul costurilor materiale.

La Întreprinderea de celuloză și hirtie Palas-Constanța a fost elaborat în acest sens un „tabel ajutător pentru întocmirea diagramei Pareto (A, B, C) pentru costurile materiale“, în care au fost înscrise în ordinea descrescândă a valorilor, cele 33 de materii prime, materiale de bază și auxiliare utilizate în fabricația curentă, precum și energia electrică, apa și aburul, cu costurile parțiale pentru fiecare din ele și cu ponderea procentuală, directă (între 24,88% și 0,01%) și cumulată, în totalul costurilor materiale. Datele înscrise în tabel au fost prezentate grafic într-o diagramă Pareto, din care — pentru anul 1978, de exemplu — reiese că :

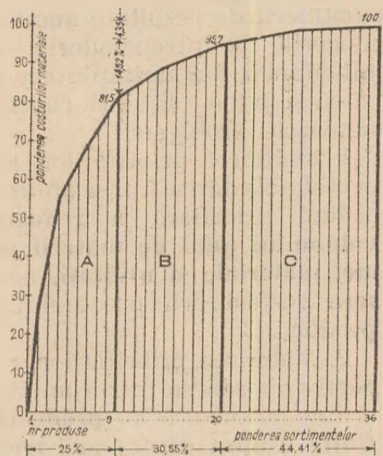

Fig. 2 : Diagrama Pareto (A, B, C) — stabilirea priorităților în economisirea resurselor materiale.

■ numai 9 materii prime (cele din sectorul A), echivalând cu 25% din numărul total de materii prime și materiale folosite, reprezintă 81,15% din volumul total al costurilor materiale pe întreprindere ;

■ 8 materii prime și 3 utilități (cele din sectorul B), echivalând cu 30,56% din numărul acestora, reprezintă doar 14,52% din totalul costurilor materiale ;

■ 16 materii prime și materiale (cele din sectorul C), echivalând cu 44,44% din numărul acestora, reprezintă numai 4,33 din totalul costurilor materiale.

Prin reprezentarea grafică din fig. 2 s-au stabilit, de fapt, prioritățile, ordinea în care trebuie ac-

ționat asupra materiilor prime în vederea reducerii costurilor materiale totale.

O asemenea constatare prezintă importanță pentru conducerile de întreprinderi, deoarece le arată către ce materii prime să-și îndrepte atenția, eliminând arbitriul sau rutina în stabilirea deciziilor. În acest fel, din diagramă rezultă ca fiind necesar :

■ să se acționeze în primul rând asupra materiilor prime din grupa A, care — deși puține ca număr — reprezintă foarte mult ca valoare ;

■ să se aibă în vedere, pe cât posibil — și în orice caz numai după ce s-au epuizat măsurile ce pot fi luate în vederea reducerii costurilor materiale din grupa A — și unele materii prime din grupa B.

Apare neindicat să se acționeze prioritar asupra materiilor prime din grupa C (deși acestea dețin principala pondere numerică), deoarece orice soluție găsită va contribui într-o măsură foarte mică la reducerea costurilor materiale totale.

Asemenea analize Pareto se recomandă a fi realizate pentru fiecare linie de fabricație, atelier, secție de producție etc., astfel încât să se poată determina, la nivelele respective, ordinea prioritară de reducere a costurilor materiale. Desigur că, folosindu-se aceeași tehnică, se pot realiza diagrame Pareto și pentru costurile totale.

După stabilirea acelor materii prime, puține la număr, care au implicațiile celor mai mari asupra costurilor materiale, trebuie căutate soluții pentru reducerea cheltuielilor aferente acestora, prin : înlocuirea unor materiale scumpe și/sau greu de procurat, raționalizarea consumurilor energetice, aprovizionarea de la surse apropiate, măsuri de paletizare-containere care să evite pierderile, menținerea unor norme de stoc lipsite de penalități bancare etc.

Utilizarea graficului Gantt în reproiectarea produselor

ÎN LEGĂTURĂ cu stabilirea ordinii de prioritate a produselor finite asupra cărora ar trebui acționat în vederea reducerii costurilor materiale — știind că pentru fiecare material în parte costurile totale depind de structura fizică a producției și de

consumul specific pentru fiecare produs în parte — este necesar să se procedeze în mod asemănător și cu valoarea producției globale (marfă) în prețuri curente.

Aplicând aceeași tehnică descrisă în ordonarea descrescătoare a valorii producției globale (marfă) pentru fiecare produs realizat, la structura fizică a producției globale a anului 1978 la I.C.H. Palas-Constanța, s-a obținut diagrama Pareto din fig. 3, din care reiese că :

■ numai 8 produse finite (cele din sectorul A), echivalând cu

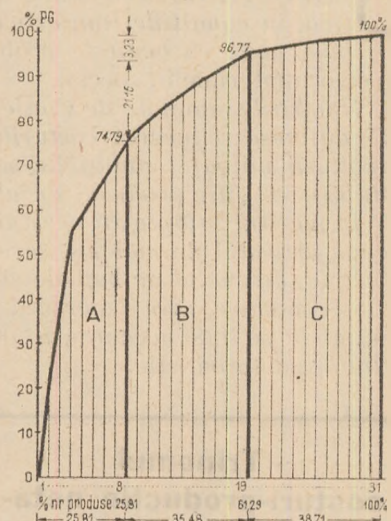

Fig. 3 : Diagrama Pareto (A, B, C) — stabilirea priorităților în reproiectarea produselor prin aplicarea analizei valorii.

25,81% din numărul total, reprezintă 74,79% din producția globală totală ;

■ 11 produse finite (cele din sectorul B), echivalând cu 35,48% din numărul total, reprezintă doar 21,15% din producția globală ;

■ 12 produse finite (cele din sectorul C), echivalând cu 38,71 din numărul total de produse finite, reprezintă numai 4,36% din producția globală.

Produsele din grupa A (cu ponderea valorică cea mai importantă) sînt mai ușor de abordat în vederea reducerii consumurilor specifice unitare, deoarece numărul lor este relativ mic. În continuare se aplică același mod de interpretare ca la diagrama Pareto din fig. 2.

După stabilirea priorităților, este necesară întocmirea unui grafic Gantt de realizare a reproiectării

Ionel DUMBRĂVA

(Continuare în pag. 32)

¹⁾ Emilian Dobrescu, Optimum economiei socialiste, Editura politică, București, 1976, p. 18, 225.
Ionel Dumbrăvă, „Conducerea prin costuri, instrument de economisire a resurselor materiale“, Revista economică, nr. 37 1977.

CONSULTAȚIE

PROCESUL DE OMOGENIZARE SOCIALĂ ÎN ROMÂNIA

INTRE PROCESELE DE ESENȚĂ, care definesc amplele transformări din țara noastră în anii construcției socialiste un loc însemnat îl ocupă **omogenizarea socială**, care pune în valoare mutațiile favorabile ce se înregistrează pe planul dezvoltării forțelor de producție, perfecționării relațiilor sociale, amplificării gradului de instrucție, de cultură, îmbunătățirii condițiilor de muncă și viață ale oamenilor, ridicării calității vieții. Acest proces a început în țara noastră odată cu revoluția socialistă și a înregistrat cote ridicate îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, pe fondul dezvoltării economico-sociale accelerate a României. El va cunoaște o amploare deosebită în continuarea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerii la construcția comunismului. Ca rezultat al dezvoltării forțelor de producție și perfecționării relațiilor de producție, al creșterii nivelului de cunoștințe și calificare, al modernizării economiei și extinderii gradului de urbanizare — se arată în Programul partidului — are loc dispariția treptată a deosebirilor esențiale dintre diferite tipuri de muncă și condiții de viață. Aceste transformări vor determina omogenizarea crescîndă a societății noastre.¹⁾

Omogenizarea socială poate fi mai bine înțeleasă prin sublinierea elementelor sale conceptuale, a indicatorilor care o consemnează, a factorilor generatori, cît și a tendințelor de perspectivă. Ca o **definiție generală**, prin omogenizarea socială se înțelege **procesul macrosocial, privit la nivel național, care se desfășoară în perioada de construcție a socialismului și comunismului, evidențiind în timp lichidarea deosebirilor esențiale dintre clase și grupuri sociale, dintre munca fizică și cea intelectuală, dintre activitatea în industrie și agricultură, dintre sat și oraș, lichidarea antagonismelor și inechităților, realizarea comunității de interese economice, politice și ideologice ale tuturor oamenilor muncii.**

Un loc principal în evoluția acestui proces îl ocupă drumul parcurs de la gruparea societății în clase antagoniste la formarea claselor și categoriilor sociale prietene, avînd țeluri și idealuri comune — pe baza poziției egale a oamenilor muncii față de mijloacele de producție, a accesului egal la instrucție și a posibilităților egale pentru manifestarea aptitudinilor. Se relevă apoi atenuarea continuă a deosebirilor esențiale dintre clase cît și din interiorul acestora, și finalmente formarea în perspectivă a **poporului muncitor unic**, în pas cu sporirea producției bunurilor materiale și apropierea dintre membrii societății, atît din punct de vedere material cît și din acela al împlinirii spirituale, al forjării caracterelor noi, cu trăsături de înalt umanism, răspundere și creativitate.

Fără îndoială că procesul de omogenizare socială **nu-și propune și nu poate duce la uniformizarea membrilor societății**, a gradului lor de inteligență, a aptitudinilor și năzuințelor, a modului de acționare și comportare, întotdeauna existînd unele deosebiri din acest punct de vedere. În societatea comunistă, în care se va realiza omogenizarea deplină, toți membrii societății vor efectua o muncă utilă, dar nu toți vor desfășura aceeași activitate. Egalitatea lor va consta în faptul că, în funcție de sistemul social de nevoi, vor opta pentru munca în care au cele mai potrivite aptitudini, desfășurînd activități apropiate prin gradul ridicat de creativitate, efort intelectual, utilitate socială. În acest sens, în Programul partidului se menționează faptul că „**și în comunism vor exista deosebiri atît în capacitatea de muncă și, deci, în contribuția fiecărui individ la progresul general, cît și în cerințele materiale și spirituale. Comunismul nu duce, nu poate duce, la o nivelare mic-burgheză ; dimpotrivă, el va asigura cele mai bune condiții pentru afirmarea personalității umane, a forței creatoare a fiecărui individ.**”²⁾

Omogenizarea socială se realizează în țara noastră pe măsura **dezvoltării forțelor de producție**, a industrializării socialiste, a creșterii dotării tehnice, în toate ramurile și sectoarele economice, pe măsura adîncirii diviziunii sociale a muncii, încorporării în viața economică a cuceririlor revoluției științifice și tehnice. Conceptul de omogenizare vizează, în esență sa, omul, subiectul de drept și de fapt, căruia îi sînt închinete toate binefacerile socialismului și comunismului, omul proprietar, producător și beneficiar al tuturor bunurilor materiale și spirituale, participant conștient la toate transformările economico-sociale.

Analiza conceptuală a omogenizării îi evidențiază caracterul **multilateral**, determinat de cuprinderea laturilor economice, sociale, culturale, politice ale societății, caracterul **dinamic**, exprimat de creșterile cantitative și salturile calitative ale societății ce edifică socialismul și comunismul, precum și caracterul **uman**, gradul de omogenizare încorporînd toate binefacerile închinete omului, afirmării tot mai puternice a personalității umane.

Expresii ale omogenizării sociale

COMENSURAREA gradului de omogenizare socială se realizează printr-un sistem complex de indicatori, deopotrivă cantitativi și calitativi, din rîndul cărora

¹⁾ Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, București, Ed. politică 1975, p. 105.

²⁾ Programul P.C.R., lucrarea citată, pag. 169.

menționăm : structura și nivelul de dezvoltare a proprietății, structura de clasă, gradul de mecanizare, automatizare și cibernetizare a producției, încărcătura tehnică a muncii, numărul de ani de școlarizare, indicatorii ce reflectă gradul de cultură a populației, structura bunurilor materiale și spirituale destinate consumului, starea de sănătate, longevitatea etc. Procesul de omogenizare în România a parcurs mai multe etape, corespunzător etapelor înregistrate în evoluția politică, economică și socială a țării. Bilanțul înregistrat în cei 30 de ani care au trecut de la instaurarea Republicii se reflectă în mod fidel în transformările pe planul omogenizării sociale.

Structura de clasă a parcurs drumul de la existența claselor exploatare și exploatate, a diferențierilor interne și a antagonismelor, la situația de astăzi, cînd avem clase și categorii sociale prietene, animate de țeluri și obiective comune. În acest cadru, **clasa muncitoare — clasă conducătoare în societatea noastră — a cunoscut o sistematică creștere cantitativă și calitativă.** Numărul total al muncitorilor retribuiți de unitățile socialiste de stat a crescut de la 1,2 milioane în 1950 la 5,4 milioane în acest an, ceea ce reprezintă peste 50 la sută din populația activă, reflectînd astfel, și din punct de vedere numeric, rolul conducător al clasei muncitoare. În același timp, s-au produs ample modificări în interiorul clasei muncitoare — a crescut ponderea personalului calificat de la circa 50 la sută la peste 80 la sută, din care o cincime au terminat liceul, s-a ridicat ponderea celor care își desfășoară activitatea în ramurile de vîrf, purtătoare ale progresului tehnic și, îndeosebi, în industria construcțiilor de mașini și chimiei, denumite industrii industrializante.

Elementul esențial al ultimilor ani îl constituie afirmarea tot mai puternică a rolului conducător al clasei muncitoare în toate organismele, atît în cadrul suprastructurii cît și în activitatea economică de bază, în consiliile de conducere din întreprinderi, județe și de la nivel național.

Tărănimea a parcurs drumul de la o puternică stratificare la un ridicat grad de omogenizare, spre nivele superioare de cunoștințe, profesionalism și conștiință. În condițiile dezvoltării industriale a țării ponderea țărănimii în totalul populației s-a redus de la 74,1 la sută în 1950 la 35 la sută în prezent. Dezvoltarea bazei tehnico-materiale precum și ridicarea sistematică a stocului de învățămînt au determinat apariția unui proces de profesionalizare a muncii în agricultură, participarea unui mare număr de muncitori și intelectuali în această ramură. Alături de clasa muncitoare, se manifestă astăzi prezența tot mai activă a țărănimii în conducerea vieții economice și politice a țării. Intelectualitatea, produs al înălțării spre cultură a fiilor oamenilor muncii de la orașe și sate, a sporit atît în mărime absolută cît și relativă, reprezentînd astăzi peste 13 la sută din populația activă. Tendințele actuale evidențiază creșterea mai rapidă a intelectualității tehnice, integrarea organică a acesteia în viața uzinelor și a ogoarelor, promovînd cuccerirea revoluției științifice și tehnice.

Există în România și alte categorii și grupări sociale : personalul din administrație și servicii, micii meseriași întruniți, de regulă, în cooperăția meșteșugărească, un număr restrîns de țărani cu gospodării individuale din zonele de munte, meseriași particulari și liber profesioniști. Caracteristic pentru toate clasele și categoriile sociale este faptul că **ele își intemeiază modul de viață pe muncă, desfășoară o activitate utilă societății sint strîns unite în jurul clasei muncitoare, al partidului, în frunte cu conducerea sa democratică, cu secreta-**

rul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, participă activ în calitate de proprietare ale mijloacelor de producție, producătoare și beneficiare ale bunurilor, la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

În întreaga perioadă care s-a scurs de la victoria revoluției socialiste, o atenție crescîndă s-a acordat **perfecționării relațiilor de producție**, dezvoltării rapide a proprietății de stat și a celei cooperatiste, îmbunătățirii sistematice a formelor de repartitie, creării unor lianți durabili pentru întărirea unității dintre grupurile și categoriile sociale. Pe linia perfecționării relațiilor sociale un rol important îl au măsurile stabilite de Conferințele naționale ale partidului din anii 1967, 1972, și 1977 vizînd, deopotrivă, îmbunătățirea împărțirii administrativ-teritoriale, a structurilor economice, eliminarea verigilor intermediare, promovarea pirghiilor economico-financiare care stimulează cointeresarea, ale conducerii colective și răspunderii personale, lărgirea și adîncirea democrației socialiste. Numeroase forumuri naționale, consilii ale oamenilor muncii precum și alte organisme, criteriile și sistemele de organizare ale acestora, creșterea ponderii oamenilor muncii direct productivi în cadrul lor, pun în valoare superioritatea democratismului orînduirii noastre, în care **întregul popor participă în egală măsură la elaborarea și înfăptuirea deciziilor.**

Anii socialismului consemnează o **puternică mobilitate socioprofesională și rezidențială a forței de muncă.** Se înregistrează o sistematică deplasare a populației din mediul rural în cel urban, din rîndurile țărănimii în cel al clasei muncitoare, iar din rîndurile acestor clase o bună parte se îndreaptă spre intelectualitate. Drept urmare, populația urbană a României a crescut de la 3,7 milioane în 1950 la 10,2 milioane în 1977, adică de aproape 2,8 ori, în timp ce ponderea populației rurale s-a redus de la 76,6 la sută la 52 la sută. În medie se poate aprecia că populația urbană este formată în proporție de circa 60 la sută din foști săteni sau fii de săteni.

Pe fondul acestor mutații macrosociale, faptul că am pornit de la un nivel scăzut de dezvoltare, cît și desfășurarea industrializării în condițiile unei ample revoluții științifice și tehnice au determinat și determină unele procese calitative noi, din rîndul cărora menționăm : a) deplasarea forței de muncă din sectorul primar simultan spre alte sectoare, cu specific productiv, alături de acestea însă un loc important ocupîndu-l și serviciile, în funcție de cerințele reale ale societății ; b) concentrarea profesiilor și creșterea cerințelor de încărcătură intelectuală pentru fiecare meserie ; c) apariția gospodăriei rurale cu surse mixte de venituri, atît din agricultură cît și din industrie, construcții sau sfera serviciilor ; d) transformarea unui mare număr de localități rurale — limitrofe așezărilor urbane — în adevărați sateliți ai acestora din urmă.

Asemenea mutații favorabile procesului de omogenizare, reprezentative pentru acesta, au la bază dezvoltarea economică, creșterea sistematică a gradului de industrializare, mecanizare și automatizare a activităților, sporirea nivelului de instrucție. Edificator în acest sens este faptul că în perioada 1951—1977, în România încărcătura tehnică a muncii a crescut de peste 5 ori, sporînd substanțial și productivitatea, stocul de învățămînt, respectiv numărul de ani de școlarizare pe un locuitor de circa 4 ori, partea din bugetul țării consacrată vieții spirituale de peste 50 de ori, nivelul general al veniturilor reale de 5,2 ori în condițiile în care s-a micșorat continuu raportul dintre veniturile mari și

cele mici. Se înregistrează o mare apropiere între membrii societății în modul de a se îmbrăca, hrăni, cultiva, locui, conviețui etc.

În ansamblu, putem vorbi de ample transformări politice, economice, culturale, profesionale care și-au pus o puternică amprentă asupra procesului de omogenizare socială. Pe un plan sintetic se poate spune că pe de o parte înregistrăm amplificarea unor indicatori care reliefează latura obiectivă a procesului de omogenizare — volumul și calitatea bunurilor materiale folosite de diferite categorii sociale, apropierea structurilor veniturilor reale și a consumurilor etc. Iar pe de altă parte, că are loc omogenizarea din punct de vedere spiritual a societății, ceea ce exprimă latura subiectivă a procesului de omogenizare, apropierea gradului de cultură și cunoștințe la diferite clase și categorii sociale, formarea unei conștiințe unice, socialiste, a întregii națiuni.

Factori determinanți ai procesului de omogenizare

AFLINDU-NE în prezent la cote cu mult ridicate față de trecut pe planul omogenizării sociale, acest proces este influențat de numeroși factori. Omogenizarea socială este generată, în primul rînd, de **factorii politici**. Victoria revoluției socialiste, cucerirea puterii de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea și celelalte forțe progresiste au determinat cimentarea unității de clasă. Naționalizarea principalelor întreprinderi, socializarea agriculturii, lichidarea exploatării au determinat crearea unei poziții egale a oamenilor muncii față de mijloacele de producție. Măsurile întreprinse în ultimii ani au asigurat ridicarea rolului fiecărei clase și categorii sociale în viața economică și politică a țării.

Rolul determinant, fundamental în procesul omogenizării sociale îl au, desigur, **factorii economici**, dezvoltarea dinamică a industriei și a celorlalte ramuri, amplasarea tot mai rațională a forțelor de producție pe județe și în cadrul județelor pe zone, proces menit să asigure omogenizarea economică — bază a omogenizării sociale.

Este meritul Partidului Comunist Român de a fi pus la baza întregii sale activități politice de industrializare ca factor general al progresului societății românești într-o concepție unitară și de lungă perspectivă, de a fi acționat pentru aplicarea acestei politici în consens cu realizările țării și cu cerințele revoluției științifice și tehnice contemporane. Realizarea la finele acestui cincinal a unei producții industriale de cel puțin 10 miliarde lei, iar pînă în 1990 de 20 miliarde lei în fiecare județ, constituie un deosebit de important pas pe linia omogenizării economice.

Între factorii cu caracter omogenizator, un rol tot mai amplu îl are **revoluția științifică și tehnică**, promovarea elementelor specifice progresului tehnic care stimulează atât creșterea dotării tehnice a muncii, reducerea deosebirilor esențiale dintre diferitele tipuri de muncă, îndeosebi dintre munca fizică și intelectuală, cît și ridicarea generală a gradului de instrucție, sporirea aportului creativității și a satisfacțiilor în muncă.

În pas cu dezvoltarea forțelor de producție se înregistrează un amplu **proces de perfecționare a raporturilor dintre clase și categorii sociale, a organizării vieții economice și sociale**, ceea ce conduce la accelerarea

procesului de omogenizare. Un factor cu pronunțat caracter activ pe linia omogenizării social-economice îl constituie **sistemizarea localităților**, ridicarea satelor la o intensă viață economică și socială, accelerarea modernizării orașelor, creșterea sistematică și generală a dotărilor edilitar-gospodărești.

În procesul omogenizării sociale, un rol important îl are **dezvoltarea învățămîntului, științei, culturii**. Generalizarea învățămîntului de 4-8 și apoi 10 clase pentru întreaga populație școlară, obligativitatea și gratuitatea acestuia conduc la apropierea gradului de instrucție. Înființarea unui mare număr de instituții publice cu servicii gratuite sau cu prețuri accesibile tuturor categoriilor de oameni ai muncii — biblioteci, cinematografe, presă scrisă și vorbită — determină sporirea stocului de informații, ridicarea gradului de cunoștințe, manifestarea aptitudinilor creative. În fapt, putem vorbi de un proces omogenizator pe planul instrucției, educației și culturii care determină, stimulează și accelerează procesul omogenizării sociale.

În ansamblul factorilor omogenizării sociale un loc tot mai important îl ocupă **activitatea politică și educațională de conștientizare a maselor desfășurată de organizațiile de partid, de masă și obștești**, activitatea de înțelegere a comandamentelor epocii noastre și, pe această bază, de participarea conștientă la procesul de edificare a noii societăți. Atragerea în această direcție a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, amplifică procesul afirmării personalității umane, creșterea gradului de satisfacții, a împlinirilor.

„Dezvoltarea forțelor de producție și perfecționarea continuă a relațiilor de producție, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, duc la omogenizarea continuă a societății, la apropierea dintre clasa muncitoare, țărănime, intelectualitate și celelalte categorii sociale, la dispariția treptată a deosebirilor esențiale dintre munca industrială și cea agricolă, dintre munca fizică și cea intelectuală pe baza ridicării continue a nivelului de conștiință al maselor populare, a introducerii în producție a cuceririlor științei și tehnicii contemporane, a mecanizării, automatizării și cibernetizării proceselor de producție”“.

ÎN CONCLUZIE, înregistrăm în România, în anii edificării noii orînduiri, ca expresie sintetică a transformărilor politice, economice, cultural-științifice și ideologice, un **proces ferm de omogenizare socială**. Dinamica acestui proces este determinată de dinamica industrializării și a dezvoltării forțelor de producție în ansamblu, de înălțarea poporului spre instrucție și cultură, de lichidarea deosebirilor esențiale dintre munca fizică și intelectuală, dintre sat și oraș. Viitorul acestui proces îl constituie formarea poporului unic muncitor care va avea o poziție egală față de bunurile societății și posibilitatea de a beneficia în mod egal de aceste bunuri. Realizarea acestor cote cere însă o intensă activitate constructivă, înfăptuirea integrală a Programului partidului, Măsurile adoptate de Conferința Națională a partidului ținută în decembrie anul trecut constituie un nou impuls pe linia mobilizării forțelor și accelerării procesului de omogenizare, de apropiere a condițiilor de viață și de muncă ale tuturor membrilor societății. Produs al muncii conștiente a întregului popor — sub conducerea Partidului Comunist Român — omogenizarea socială generează noi și noi stimulente în creșterea capacității umane transformatoare prin care societatea românească se dezvoltă neîntrerupt spre civilizația comunistă.

dr. AI. FLOAREȘ

Iasi

³⁾ Nicolae Ceaușescu — România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate vol. 10, Ed. politică 1974, p. 253.

2

PROPRIETATEA SOCIALISTĂ ASUPRA MIJLOACELOR DE PRODUCȚIE

Continuăm publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub coordonarea profesorului universitar **dr. doc. N. N. Constantinescu**, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

PROPRIETATEA reprezintă relația social-economică, istoricește determinată, care ia naștere în legătură cu apropierea* de către oameni a valorilor de întrebuințare, în general, a mijloacelor de producție în special. Rezultă că proprietatea, exprimă :

- a) o relație între oameni cu privire la apropierea valorilor de întrebuințare și nu o relație între oameni și bunuri ;
- b) relația de proprietate arată în ce mîini se află, în special mijloacele de producție, cine beneficiază de mișcarea acestora, de rezultatele procesului de producție ;
- c) este o relație obiectivă, deoarece procesul de producție nu poate avea loc în afara relațiilor dintre oameni, independent de stăpînirea, însușirea și folosirea, într-o formă sau alta a mijloacelor de producție și a rezultatelor producției ;
- d) are caracter istoric ; nu există relație de proprietate în general, ci un anumit tip și o anumită formă de proprietate. În istoria omenirii s-au cunoscut două tipuri și mai multe forme de proprietate (vezi schema) ;
- e) este o relație esențială, care generează și se manifestă în toate celelalte relații social-economice dintre oameni.

Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție și formele ei

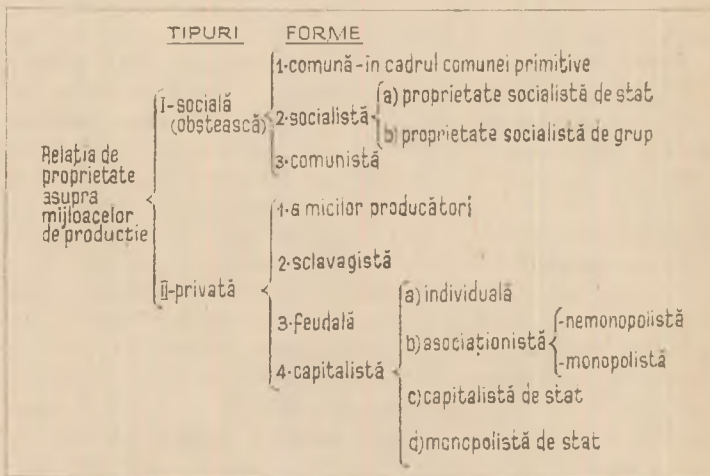
PROPRIETATEA SOCIALISTĂ reprezintă raporturile ce se stabilesc între membrii societății în legătură cu stăpînirea, însușirea și folosirea în comun, sau după principii egale a valorilor de întrebuințare în general, a mijloacelor de producție în special, de către întreaga societate sau de diferite grupuri de cooperatori, în interesul satisfacerii nevoilor materiale și spirituale, rațional stabilite ale întregului popor. Formarea proprietății socialiste este o **necesitate** obiectivă. Ea apare ca o negare a proprietății private devenită frînă a progresului economico-social. **Possibilitatea** nașterii ei se realizează în condițiile revoluției socialiste, după cucerirea puterii politice, de către clasa muncitoare, în alianță cu țărănimea muncitoare și cu celelalte pături de oameni ai muncii.

Corespunzător celor două căi principale de apariție, (naționalizare și cooperativizare), există două forme ale proprietății socialiste : proprietatea de stat și cooperatistă.

Proprietatea socialistă de stat reprezintă relația de stăpînire, însușire și folosire în comun și după principii egale de către întreaga societate a valorilor de întrebuințare, îndeosebi a mijloacelor de producție. Ia naștere în urma naționalizării, a actului revoluționar de expropriere a claselor exploatatoare de principalele mijloace de producție, adică a întreprinderilor și în general a celor mai importante resurse naționale, care trec în mîinile clasei muncitoare, ale întregului popor. Proprietatea de stat socialistă se realizează la nivelul întregului popor, ceea ce creează poziția esențial egală pentru toți membrii societății socialiste. Pe acest fond se creează necesitatea și posibilitatea repartiției după principii egale a produsului social, a schimbului socialist de activități, a unui consum după criterii noi, a conducerii planificate a economiei naționale. Proprietatea socialistă de stat constituie esența întregului complex economico-social, a suveranității și independenței naționale, a autonomiei în relațiile externe cu alte țări : este unică și indivizibilă ; calitatea de proprietar și în același timp de producător se exercită în ansamblu, de către popor asupra întregii mase de bunuri, obiect al proprietății de stat. În țara noastră proprietatea socialistă de stat deține ponderea cea mai mare, iar în contextul sectorului socialist de stat, generat de ea se produce cea mai mare parte a produsului social și a venitului național. Obiectul ei este organizat în unități economice și instituții care-l gestionează relativ autonom. Cuprinde bogățiile de orice natură ale subsolului, minele, terenurile din fondul funciar de stat, pădurile, apele, izvoarele de

energie naturală, fabricile și uzinele, băncile, întreprinderile agricole de stat, pentru mecanizarea agriculturii, căile de comunicație, mijloacele de transport și telecomunicații de stat, fondul de stat de clădiri și locuințe, baza materială a instituțiilor social-culturale de stat, obiecte de artă, brevete, licențe etc.

Proprietatea socialistă cooperatistă, reprezintă relația de stăpînire, însușire și folosire în comun și după principii egale, de către colectivul de cooperatori, a bunurilor materiale și spirituale îndeosebi a mijloacelor de producție. Ia naștere prin procesul de cooperativizare socialistă a mijloacelor de producție deținute de micii producători — țărani și meșteșugari. Obiec-

tul proprietății cooperatiste este constituit în cazul cooperativelor agricole de producție, din pămînt, unelte, mașini-unelte, animale de muncă și de producție, construcții, plantații, mijloace de transport, instalații, lotul atribuit în folosință diferiților cooperatori, mecanizatori și altor specialiști în condițiile prevăzute de statut, precum și întreaga producție și veniturile obținute. În cadrul cooperăției meșteșugărești sînt cuprinse mijloacele de producție aduse de meșteșugarii cooperativizați, cele create și acumulate de-a lungul anilor, precum și producția și veniturile obținute.

Proprietatea cooperatistă se caracterizează prin socializarea mijloacelor de producție la nivelul grupului de cooperatori : predomină în agricultură, unde deținea în 1976, 68% din suprafața arabilă a țării și dădea 44% din producția agricolă globală. În procesul dezvoltării, raportul dintre obiectul proprietății adus la formarea cooperativelor și cel creat prin munca în comun, s-a schimbat în favoarea acestuia din urmă.

Cele două forme ale proprietății socialiste se aseamănă în primul rînd prin aceea că sînt de același tip și pe această bază amîndouă dau naștere la relații de colaborare și ajutor reciproc ; exclud exploatarea omului de către om ; asigură însușirea rezultatelor procesului de producție după principiile eticii și echității socialiste pentru toți membrii societății ; generează acțiunea legilor, categoriilor, proceselor și fenomenelor specifice socialismului ; stau la baza armonizării intereselor generale și colective cu cele personale, a celor prezente cu cele de perspectivă ; au rol activ în dezvoltarea forțelor de producție.

Totodată, **între cele două forme de proprietate există deosebiri** : rezultate din gradul diferit de socializare : prin ramurile în care predomină, prin ponderea în ansamblul avuției naționale, în produsul social, în venitul național, prin sferă, prin particularitățile concrete ale celorlalte relații pe care le generează, prin modalitățile specifice de manifestare ale legilor, categoriilor, proceselor și fenomenelor economice. Astfel, repartiția, schimbul de activități, organizarea muncii, planificarea etc., deși sînt de aceeași natură, capătă manifestări diferite în sectorul de stat și cooperatist.

*) Noțiune complexă, care semnifică, în principal, relația de însușire, stăpînire și folosire.

În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

Între cele două forme de proprietate există o strînsă interdependență care se realizează în toate sferele reproducției sociale, adică în producție, repartitie, schimbul de activități și consum.

În socialism se păstrează și se dezvoltă și proprietatea personală care reprezintă relațiile ce se stabilesc între oameni în legătură cu apropierea bunurilor de consum personal. Are drept obiect veniturile și economiile provenite din munca lipsită de exploatare, locuințele, bunurile de uz și confort familial. Îndeosebi la sate, cuprinde și unele mijloace de producție (animale de muncă și chiar unele mașini-unelte) numai pentru folosință familială. Proprietatea personală se dezvoltă în strînsă interdependență cu proprietatea socialistă. Astfel, sursa veniturilor oamenilor se formează în procesul muncii, în contextul proprietății socialiste.

În țara noastră se menține și mica proprietate. Ea este o formă a proprietății privat-individuale, a micilor producători, meseriași și țărani necooperativizați, asupra unor mijloace de producție. Mica proprietate este mai răspîndită în agricultura zonelor de deal și de munte, cuprinde: pămînt, vite de muncă și producție, inventar agricol și producția creată. La Congresul consilierilor de conducere a unităților agricole socialiste, la întregii țărârimi, din aprilie 1977, s-a subliniat necesitatea producerii uneltelor și a mașinilor de muncă pentru zonele respective, care să fie vindute sau închiriate agricultorilor — micilor producători. Țăranii din zonele necooperativizate, sînt ajutați, — acolo unde își exprimă dorința să se constituie în asociații ale pomicultorilor și crescătorilor de animale.

Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, este superioară tuturor formelor de proprietate anterior existente deoarece :

a) cunoaște cel mai înalt grad de socializare, adică unește producătorii la scara întregii economii naționale sau la nivelul grupului de cooperatori ;

b) oamenii au o poziție egală față de mijloacele de producție și își însușesc după principii egale rezultatele procesului de producție ;

c) generează relații de colaborare și ajutor reciproc, legi, categorii, procese și fenomene superioare celor ce decurg din dominația proprietății private ;

d) în contextul proprietății socialiste, proprietarii sînt și producători și beneficiari ; se exclude astfel exploatarea omului de către om, posibilitatea de a trăi fără muncă, pe seama altor oameni ;

e) proprietatea socialistă creează necesitatea și posibilitatea unui real democratism social-economic, stă la baza umanismului socialist în țara noastră.

Calitatea oamenilor muncii de producători, proprietari și beneficiari

PENTRU A AVEA LOC procesul de producție sînt necesare mijloace de producție și forță de muncă. În capitalism proprietarii sînt separați de producători, iar unirea forțelor de muncă cu mijloacele de producție, se face sub comanda, controlul și în favoarea proprietarilor. Așa după cum se statuează în Raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul al XI-lea al P.C.R., în țara noastră, întregul popor în cazul proprietății de stat, colectivul de cooperatori în sistemul cooperatist, întrunește atît calitatea de proprietar, cît și pe aceea de producător și beneficiar. Unirea mijloacelor de producție cu forța de muncă se face în condițiile relațiilor de colaborare și ajutor reciproc, sub conducerea și controlul proprietarilor care sînt în același timp, producători și beneficiari. Dubla calitate a membrilor societății socialiste de proprietari și producători, reprezintă nu numai unitatea a două funcții economice, ci și sinteza unor drepturi și răspunderi egale pentru toți. Dreptul și îndatorirea de a munci sînt cele mai importante ; ele decurg nemijlocit din esența proprietății socialiste. Ca proprietari, membrii societății sînt interesați în perfecționarea relației de proprietate, dar aceasta nu se poate realiza decît prin exercitarea celeilalte calități, de producători, printr-o muncă de înaltă eficiență. Întregul popor este interesat și răspunzător de felul cum este gospodărită averea națională, de folosirea eficientă a fondurilor materiale, a forței de muncă.

Crearea cadrului organizatoric, care să permită participarea maselor largi la conducerea vieții social-economice este un factor important pentru realizarea practică a democrației socialiste.

Dezvoltarea proprietății socialiste în procesul de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate

ÎN PROCESUL evoluției societății socialiste, are loc o dezvoltare accelerată a forțelor de producție. Aceasta impune per-

fecționări ale sistemului relațiilor de producție și în primul rînd ale relației de proprietate. Dezvoltarea proprietății socialiste constituie o problemă primordială a progresului neconținut al societății.

Direcțiile principale de dezvoltare a relației de proprietate în țara noastră în perioada actuală sînt :

a) dezvoltarea obiectului relației de proprietate prin continuarea industrializării, prin dezvoltarea intensivă și modernizarea agriculturii, prin dezvoltarea armonioasă a tuturor ramurilor economiei naționale. Investițiile din actualul cincinal însușează un volum aproape egal cu cel realizat în ultimele trei cincinale ; valorificarea superioară a resurselor, folosirea eficientă a fondurilor materiale și financiare vor contribui la creșterea cantitativă și îmbunătățirea calitativă a conținutului material al relației de proprietate ;

b) dezvoltarea tot mai accelerată a forțelor de producție, adîncirea diviziunii sociale a muncii determină accentuarea caracterului social al producției și al muncii, contribuie la intensificarea legăturilor între cele două forme de proprietate ; se dezvoltă procesele de concentrare, specializare și cooperare, întreprinderile devin tot mai mari și mai bogate, conlucrează și cooperează tot mai mult între ele atît în cadrul aceleiași forme de proprietate cît și între unitățile de stat și cooperatiste ;

c) se intensifică procesul de formare a omului nou, capabil să valorifice tot mai plener egalitatea generată de proprietatea socialistă. Oamenii înțeleg și acționează conștient în calitatea lor de proprietari, producători și beneficiari.

Perfecționarea relației de proprietate generează îmbunătățiri în întregul sistem al relațiilor de producție.

Se vor perfecționa în continuare relațiile de repartitie prin îmbunătățirea raporturilor dintre veniturile directe provenite din muncă și cele din fondul de consum social în așa fel încît asigurîndu-se un ritm accelerat dezvoltării economice să crească permanent nivelul de trai al întregului popor. Se va afirma tot mai puternic principiul elicii și echității socialiste în retribuirea oamenilor după cantitatea, calitatea și însemnătatea muncii depuse.

În cadrul schimbului de activități se vor dezvolta relațiile dintre unitățile economice din cadrul aceleiași proprietăți, precum și dintre cele două forme. Se va îmbunătăți procesul de folosire a categoriilor economice ale producției și schimbului de mărfuri (costuri, valoare, prețuri, beneficii, rentabilitate, eficiență).

Relațiile de consum productiv și neproductiv vor tinde către structura, calitatea și nivelurile cerute de revoluția științifică, așa cum o demonstrează programul suplimentar de creștere a nivelului de trai adoptat la Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977.

Se produc de asemenea mutații în structura socială a țării. Crește rolul clasei muncitoare în întreaga viață socială, are loc o mai mare apropiere între clasele sociale, se întărește coeziunea dintre ele, se accentuează omogenizarea socială, unitatea întregului popor. Se apropie condițiile de muncă și de viață ale țărânimii de cele ale clasei muncitoare, munca din agricultură devine tot mai mult o variantă a muncii industriale. Ponderea țărânimii, în ansamblul populației, va scădea la 12—15% în 1990, ceea ce va conferi economiei naționale în contextul și a altor caracteristici, aspectul unei structuri economice moderne.

Dezvoltarea proprietății și pe baza ei a întregului sistem al relațiilor de producție în condițiile fărîmării societății socialiste multilateral dezvoltate din țara noastră, va asigura afirmarea pleneră a principiilor socialiste în toate sectoarele vieții economico-sociale, manifestarea tot mai deplină a personalității umane, îmbinarea armonioasă a intereselor personale cu aspirațiile generale ale întregii societăți.

lector univ. dr. Maria CURTEANU

INTREBARI

1. Ce înțelegeți prin relația de proprietate socialistă ?
2. Care sînt formele proprietății socialiste și care sînt asemănările deosebirile și interdependența dintre ele ?
3. De ce relația de proprietate constituie esența tuturor celorlalte relații de producție (economice) ?
4. În ce constă dubla calitate a oamenilor muncii din socialism și care este semnificația acesteia ?
5. În ce constă superioritatea relației de proprietate socialistă față de celelalte forme de proprietate ?
6. De ce relația de proprietate socialistă determină democratismul social-economic, în ce constă acesta, și care sînt principalele căi prin care se realizează ?
7. Care sînt principalele direcții de perfecționare a relației de proprietate socialistă în perioada actuală în țara noastră ?

PERFECTIONAREA CONTINUĂ A CALITĂȚII VIEȚII — OBIECTIV ESENȚIAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

POLITICA Partidului Comunist Român de ridicare neabătută a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii este dovedită cea mai elocventă a consecvenței sale umanist-revoluționare, a răspunderii sale pentru destinele poporului nostru. Ridicarea nivelului de trai în țara noastră reprezintă o opțiune politică, obiectivul fundamental al strategiei făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. În acest sens, corelațiile multiple dintre ridicarea nivelului de trai și mecanismele economice și politico-sociale se condensează în prefaceri structurale ale calității vieții oamenilor muncii și astfel ele reprezintă măsura incontestabilă a superiorității istorice a socialismului.

Conținutul conceptelor

NIVELUL DE TRAI material și spiritual al maselor largi populare poate fi sintetizat prin conceptele: modul de viață și calitatea vieții. Acestea sînt noțiuni socio-economice apropiate, vizînd aceeași realitate socială, privită însă diferentiat. Astfel modul de viață reprezintă sensul corelării determinațiilor esențiale ale unei orînduirii, manifestare concretă a legii fundamentale a unei societăți.

Conceptul de calitate a vieții este subsumat primului și reflectă într-o perspectivă generală un anumit mod de viață în conformitate cu următoarele criterii:

1) etapa concretă a orînduirii, adică nivelul maturizării relațiilor de producție caracteristice orînduirii ca și al forțelor de producție, deci nivelul interacțiunii dintre acestea;

2) raportul forțelor de clasă în etapa dată a orînduirii respective;

3) clasa, pătura sau grupul social concret (de pildă modul de viață este socialist, dar calitatea vieții poate să difere la diferitele clase și pături sociale);

4) modelul dominant al calității vieții în etapa dată ca și influența exercitată de acesta;

5) gradul de conștientizare a necesității acceptării sau respingerii modelului dominant al calității vieții la clasa, pătura, grupul social concret din etapa dată, sau, altfel spus, gradul de integrare de către clasa, pătura, grupul social concret a sistemului de valori dominant (coincidența sau opoziția intereselelor specifice de clasă); gradul de conștientizare a coincidenței sau opoziției dintre nevoile și aspirațiile individului (în cadrul clasei, păturii, grupului) și nevoile sociale.

Modul de viață, caracterizat prin condiția esențială, generală, la nivelul întregii populații a unei țări în cadrul unui mod de producție concret, este un concept mai general decît „calitatea vieții” care descifrează diversitatea situațiilor (determinate potrivit criteriilor de mai sus) a formelor de viață, în cadrul unuia și aceluiași mod de viață.

Acoperind o realitate economico-politică, social-culturală foarte largă, ambele concepte au un puternic caracter multidisciplinar. Ambele concepte vizează nu numai ansamblul condițiilor materializate în bunuri de consum ci, mai mult decît aceasta, tipul relațiilor de producție, condiția și locul personalității umane în sistemul social. Valoarea lor nu este deci numai teoretică, ele nu prezintă numai o evaluare a realității sociale corespunzătoare lor, ci, pe această bază pot fi utilizate pentru schimbarea ei. Această finalitate a conceptelor este implicată de caracterul lor metodologic, de funcționalitatea lor. Ambele sînt concepte utilizate și în cercetarea prospectivă. Aceasta implică ideea acțiunii sociale pentru constituirea în prezent a determinațiilor lor de viitor.

Dimensiuni și componente ale modului de viață socialist

TRĂSĂTURILE caracteristice ale modului de viață socialist sînt determinate de acțiunea legii fundamentale a socialismului în toate aspectele sale. Modul nostru de viață socialist are următoarele premise:

1) întreaga viață economico-socială este planificată, îmbinînd programarea obiectivelor pe termen scurt și lung, corelarea optimă dintre sarcinile prioritare și celelalte, în vederea realizării multilateralității, repartizarea judicioasă și folosirea economisă a resurselor materiale și umane;

2) planificarea complexă și globală a întregii societăți are un puternic caracter științific ca urmare a conducerii procesului de construire a socialismului de către partidul comunist, purtător al intereselor fundamentale ale maselor largi de

oameni ai muncii și promotor al unei viziuni de o largă respirație prospectivă. Partidul este avangarda conștientă a clasei muncitoare, dar tocmai în această calitate el acționează pentru a ridica întreaga clasă la nivelul competenței cerute de o conducere științifică. Clasa muncitoare imprimă tuturor celorlalte clase și categorii sociale din societatea noastră consecvența sa revoluționară, proprie poziției **de clasă cea mai legată de înfăptuirea eficienței acțiunii umane**. De asemenea, interesele clasei muncitoare, cristalizate pe fundalul ideii de unitate de clasă, nu se pot converti în subordonarea unor membri ai societății de către alții. Singurul criteriu de superioritate — care nu devine însă subordonare — este cel al consecvenței revoluționare în promovarea valorilor și idealurilor cele mai înalte ale societății. Astfel clasei muncitoare îi este intrinsecă democrația ca principiu și ca acțiune politică. Succesele ei în realizarea propriei unități ca și a unității întregii societăți sînt indisolubil legate de aceasta. Astfel clasa muncitoare se constituie ca purtătoarea democrației revoluționare care duce la **„închegarea tot mai strînsă a alianței și colaborării dintre muncitori, țărani, intelectuali și alte categorii sociale, la participarea lor împreună, în frunte însă cu clasa muncitoare, la guvernarea societății noastre, sub conducerea partidului comunist”**).

3) în acest sens construirea societății socialiste se face prin implicarea maselor de oameni ai muncii la procesul de conducere, prin participarea largă, în forme variate, la deciziile și activitățile de ridicare a nivelului civilizației materiale și spirituale;

4) scopul întregii opere de făurire a socialismului fiind descătușarea potențelor creatoare ale omului, un aspect esențial al strategiei de realizare a societății socialiste multilateral dezvoltate este ridicarea conștiinței maselor, înfăptuirea principiilor eticii și echității socialiste.

Toate aceste premise ale modului de viață socialist implică, pe baza relațiilor de proprietate socialistă, colaborare și ajutor reciproc, asigurarea condițiilor de muncă și viață corespunzătoare ca și a aceloră menite să reliefeze bogăția personalității umane. Numai un asemenea punct de vedere asupra omului și modului său de viață se poate intitula umanist căci el presupune asigurarea acelor condiții de muncă și de viață care să constituie fundamentul dezvoltării neîngrădite a personalității. De asemenea, aceste premise duc la negarea vechii contradicții dintre interesul social general și cel al individului. Mai mult, realizarea interesului general presupune îndeplinirea intereselor și aspirațiilor individului din ce în ce mai profund și vizînd o arie socială din ce în ce mai largă, după cum, înfăptuirea acestora din urmă nu se poate întemeia decît pe realizarea interesului general.

Implicînd un salt calitativ în toate domeniile vieții economico-sociale, o perfecționare continuă a relațiilor de producție, a democrației socialiste, așezarea relațiilor sociale pe principiile eticii și echității socialiste, documentele Conferinței Naționale au stabilit programul dezvoltării accelerate a forțelor de producție, — ale cărui direcții prioritare sînt: ridicarea nivelului tehnic și calitativ al întregii producții, transformarea întregii noastre economii într-o economie intensivă bazată pe creșterea productivității muncii, reducerea cheltuielilor materiale, creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și rezervelor de energie, economisirea lor și descoperirea unor noi, sporirea eficienței economice și prin orientarea mai fermă a cercetării științifice spre nevoile producției, alocarea și în viitor a 30—33% din venitul național pentru fondul de dezvoltare economico-socială. Trebuie subliniat faptul că, mărimea veniturilor naționale pe locuitor pe care se bazează ridicarea nivelului de trai — reflectă în mod real această creștere. Nu e vorba, ca în capitalism, de o medie între supraconsumul burgheziei monopoliste și consumul limitat — și adesea chiar subconsumul — maselor largi de oameni ai muncii ei, dimpotrivă, creșterea veniturilor naționale mediu corespunde și se reflectă într-o creștere reală generală a bunăstării maselor.

În acest sens, obiectivul trecerii țării noastre, în jurul anului 1985, de la nivelul de țară în curs de dezvoltare la cel de țară cu dezvoltare medie este o dovadă a realismului politicii noastre de înfăptuire autentică a unui nou umanism revoluționar.

Concluzionînd asupra indicatorilor modului de viață se poate spune că aceștia vizează: relațiile omului în procesul de muncă **raportarea omului față de condițiile** economice, sociale, politice și culturale ale vieții lui ca și relațiile interumane. Realizarea noilor dimensiuni ale modului de viață socialist are loc în ca-

drul procesului de făurire a socialismului multilateral dezvoltat și implică deci o **strategie globală, permanentă, multilaterală, dinamică, mobilă**, care „asigură pe de o parte proporționalitatea, raporturile juste, armonia, raționalitatea, echilibrul dezvoltării, iar pe de altă parte, pune accentele, face selecția priorităților și atribuie ponderile cerute de fiecare etapă”.²⁾

În această optică, documentele Conferinței Naționale întăresc ideea după care industrializarea socialistă, ca direcție prioritară în evoluția economiei noastre se realizează pe baza organizării științifice a tuturor condițiilor muncii în vederea realizării unei producții de calitate, competitive, capabilă să răspundă exigențelor crescânde ale populației: de asemenea — dezvoltarea intensivă a agriculturii astfel încât să devină o variantă a muncii de tip industrial, să asigure prezervarea mediului înconjurător, valorificarea superioară a materiilor prime și a deșeurilor, repartizarea judicioasă pe teritoriul țării a forțelor de producție și instituțiilor sociale și culturale, ridicarea nivelului tuturor județelor, sistematizarea și urbanizarea, dezvoltarea sferei serviciilor, sporirea cheltuielilor sociale pe locuitor ca și ridicarea nivelului veniturilor reale ale maselor de oameni ai muncii, ridicarea nivelului de pregătire profesională și generală, intelectualizarea profesiilor ca urmare a introducerii cuceririlor revoluției științifico-tehnice, lărgirea și adâncirea democrației socialiste ca autoconducere muncitorească, generalizarea și înfăptuirea principiilor eticii și echității socialiste, educația socialistă permanentă a maselor, integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția, toate acestea reprezintă procese prin care are loc ridicarea nivelului de trai ca și apropierea condițiilor de muncă și viață ale claselor și categoriilor sociale din societatea noastră și constituie ele inele **coordonate** ale definirii modului de viață socialist.

Directii ale creșterii calității vieții

ANALIZA științifică, realistă, efectuată permanent de partid asupra problemelor modului de viață și calității vieții pune în lumină faptul că transformările în calitate vieții oamenilor muncii sînt funcție de atitudinea lor față de muncă, de relațiile în procesul de muncă — ca latură esențială a modului de viață socialist. În acest sens, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia — în raportul la Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977 — faptul că programele suplimentare de creștere a producției și a nivelului de trai se constituie într-un tot unitar. Din acest punct de vedere, se știe că etapa actuală impune concentrarea atenției asupra problemelor ridicării calității producției, a productivității muncii în toate domeniile vieții economico-sociale — acestea fiind, de fapt, condițiile esențiale ale ridicării nivelului de trai. Linia directoare a strategiei de creștere a productivității muncii s-a concretizat și se concretizează într-un șir de măsuri de ridicare a eficienței economice care impun considerarea lor globală, în interdependență. Pentru că, este vorba — arăta secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**. „de schimbarea radicală a concepției economice a organizării și desfășurării producției”.³⁾

Directiile creșterii calității vieții în țara noastră se reliefează pregnant în programul suplimentar de creștere a nivelului de trai adoptat la Conferința Națională din decembrie 1977. El conține, ca măsuri principale, majorarea suplimentară a retribuției medii reale cu peste 32% față de aproximativ 20% prevăzut la Congresul al XI-lea, creșterea mai accentuată a veniturilor oamenilor muncii în condițiile sporirii cheltuielilor sociale, creșterii pensiilor, a alocației de stat pentru copii și a ajutoarelor pentru mamele cu mai mulți copii. Avînd în vedere realizarea consecventă a unui raport cit mai echitabil între veniturile mari și mici, programul cuprinde sporirea cheltuielilor social-culturale destinate învățămîntului, culturii, sportului, ocrotirii sănătății cu peste 46% mai mult decît în cincinalul trecut, ajungînd în 1980 la circa 10 000 lei pe o familie. Programul conține, de asemenea, măsuri privind construirea suplimentară de noi apartamente și obiective social-culturale ca și măsuri pentru mai buna aprovizionare a oamenilor muncii cu bunuri de consum, pentru dezvoltarea și îmbunătățirea serviciilor. O latură esențială a programului o constituie prevederile trecerii la reducerea eșalonată a săptămîinii de lucru care au și început să fie transpuse în realitate.

Aceste măsuri conținute în programul suplimentar au implicații economico-sociale deosebit de largi. Trebuie menționat construirii bazei materiale a unei vieți social-culturale superioare — faptul că rezolvarea mai rapidă a problemei locuințelor ca și a care în toate județele demonstrează o concepție consecventă, foarte dinamică, privind sistematizarea orașelor și satelor, va-

lorificarea cit mai rațională a resurselor materiale și umane de pe teritoriul țării noastre. Aceasta este o condiție pentru ștergerea deosebirilor esențiale dintre sat și oraș, pentru apropierea circumstanțelor de muncă și viață ale claselor și categoriilor sociale, deci pentru generalizarea elementelor unei civilizații superioare.

Calitatea vieții în etapa actuală capătă noi valențe prin lărgirea democrației socialiste în forma sa de autoconducere muncitorească. Asigurînd în mod real participarea nemijlocită a oamenilor muncii la conducere, la determinarea traiectoriei propriei vieți, autoconducerea muncitorească implică creșterea răspunderii fiecărui om al muncii față de propria activitate ca și față de cea a colectivului său, atitudinea critică și autocritică față de toate problemele economico-sociale. Adîncirea participării directe ca o caracteristică actuală a democrației socialiste certifică puterea cu care masele de oameni ai muncii au luat în stăpînire totalitatea ambianței sociale.

Un aspect esențial al calității vieții, din această perspectivă, este conștiința socialistă, formarea și dezvoltarea ei potrivit principiilor eticii și echității socialiste. Pornind de la principiile umanismului revoluționar, ale respectului și încrederii în capacitatea de autoperfecționare a omului, în sensibilitatea, talentul și geniul popular, a faptului că descătușarea personalității creatoare ca fenomen de masă este o manifestare concretă a superiorității socialismului, a noii calități a vieții, pe care o determină, partidul nostru a inițiat un vast proces de formare și dezvoltare a conștiinței socialiste. Măsurile preconizate de generalizare a învățămîntului liceal, de perfecționare a sistemului de învățămînt, de educare permanentă în scopul formării unor oameni multilaterali, responsabili, activi, integrarea oamenilor muncii în procesul promovării progresului tehnico-științific, acordarea de responsabilități sporite colectivelor în ceea ce privește autocontrolul, educația tinerilor în spiritul muncii creatoare sînt elocvente în acest sens. Trebuie subliniate aici și măsurile, de o importanță deosebită, de creștere a competențelor colectivelor de oameni ai muncii în educarea și reeducarea tinerilor ce au săvîrșit abateri de la normele de comportament specifice societății noastre. Tot în această ordine de idei se înscrie integrarea mai directă a clasei muncitoare în organismele de conducere centrale și locale (circa 30% din membrii acestora lucrînd nemijlocit în producție), în organismele științifice, culturale, judecătorești. Aceasta duce la promovarea mai consecventă a spiritului revoluționar-critic — deschis noului și legat de problemele reale ale dezvoltării, ale eficienței — caracteristice clasei muncitoare.

Toate aceste măsuri și desigur cele privitoare la reducerea săptămîinii de lucru, converg într-un aspect esențial al calității vieții în țara noastră. Este vorba de sporirea, în perspectivă, a timpului liber, ceea ce pune societății probleme foarte complexe, legate de folosirea rațională a acestuia, în sensul amplificării și îmbogățirii relațiilor interpersonale, lărgirii culturii generale și a preocupărilor de creație.

Prin toate acestea se realizează, în perspectiva comunismului, asigurarea unei calități din ce în ce mai ridicate a vieții caracteristică modului de viață socialist al etapei actuale. Aceasta a impus reliefaarea rolului deosebit de însemnat al politicii determinării științifice a nevoilor. Determinarea științifică a nevoilor individuale înseamnă, înainte de toate, reglarea repartitiei, realizarea unui raport echitabil între veniturile mari și mici, deoarece consumul, atît la nivel individual cît și social, este direct legat de caracterul relațiilor de repartitie. Documentele Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român evidențiază cu claritate faptul că, creșterea mai accentuată a veniturilor directe din muncă, reducerea treptată a săptămîinii de lucru ca și reeșalonarea graficului de majorare a retribuției, menținerea raportului existent între retribuția minimă și cea maximă traduc în viață principiile eticii și echității socialiste. De asemenea, majorarea veniturilor țărănimii, îmbunătățirea sistemului de asigurări sociale, creșterea și utilizarea mai judicioasă a cheltuielilor social-culturale, sporirea, modernizarea și diversificarea mărfurilor și serviciilor, accelerarea ritmului și îmbunătățirea calității construcțiilor, intensificarea sistematizării localităților, menținerea indicelui prețurilor în limitele stabilite în planul cincinal, toate acestea au și vor avea loc **pe baza** sporirii productivității muncii, prin afirmarea spiritului, inventiv, ingeniozității și abnegației clasei muncitoare, a întregului popor în făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate.

Politica de ridicare a nivelului de trai, de ștergere a deosebirilor esențiale în calitatea vieții diferitelor clase și categorii sociale este o latură esențială, inseparabilă a politicii de ansamblu, de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Înfiptuirea obiectivelor ei este un puternic imbold pentru munca neobosită a tuturor în sensul progresului patriei noastre.

asistent univ. Ana BAZAC
Academia de Studii Economice

¹⁾ Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare de închidere a lucrărilor Conferinței Naționale, 9 decembrie 1977, Ed. politică, București 1977.

²⁾ Mircea Malița — Idei în mers, Ed. Albatros, 1975, p. 9.

³⁾ Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la încheierea lucrărilor Plenarei C.C. al P.C.R., 27 octombrie, 1977, Ed. politică, București, 1977, p. 11.

Axiomatizarea economiei matematice înseamnă a determina care sînt proprietățile minime pe care trebuie să le prezinte un obiect (fenomen sau proces) economic pentru ca să i se poată aplica o anumită teoremă economică. Numărul axiomelor trebuie să fie redus și fiecare dintre ele să fie acceptată în mod intuitiv. Este în general admis că axiomatizarea oricărui domeniu al științei trebuie să satisfacă trei cerințe esențiale cu privire la formularea riguroasă a axiomelor:

1. Independența axiomelor teoriei. O axiomă este independentă față de celelalte, dacă sistemul format cu restul axiomelor și cu negația ei, este contradictoriu. Verificarea independenței unei axiome trebuie să garanteze că axiomă respectivă nu este condiționată de celelalte axiome. Totodată, dacă unele axiome se pot deriva din altele, înseamnă că numărul lor este excesiv și se poate reduce.

2. Noncontradicția tuturor axiomelor teoriei. O axiomă este necontradictorie cu celelalte axiome ale teoriei, dacă sistemul format din celelalte axiome și negația ei este contradictoriu. Prezența unei contradicții în cadrul unei teorii, periclitează în mod evident trănicia întregului eșafodaj teoretic. Dacă într-o teorie axiomatică formalizată apare o contradicție, aceasta înseamnă că a fost postulată o combinație de proprietăți irealizabilă în practică. Noncontradicția internă a unei teorii nu se poate limita la înlăturarea contradicțiilor apărute în cursul dezvoltării teoriei. Exigența principală a axiomatizării, trebuie extinsă pînă la stabilirea imposibilității în genere, a apariției unor contradicții în interiorul domeniului științific

Încercări de axiomatizare a științei economice (III)

respectiv, pe baza sistemului axiomatic construit.

3. Proprietatea de completitudine a axiomelor. Axiomele trebuie să fie în număr suficient, pentru a se putea deduce teoremele unei teorii. Un sistem de axiome este saturat dacă adăugarea unei axiome, independentă de celelalte acceptate mai înainte, îl face contradictoriu.

Condiția cea mai importantă și mai dificilă a unui sistem axiomatizat este ca axiomele să fie necontradictorii. Celelalte două condiții pot fi considerate ca fiind cerințe de „economie” ale sistemului: numărul de axiome să nu fie mai mare decît cel necesar, dar să fie suficient pentru construcția sistemului axiomatic.

Satisfacerea celor trei condiții mai sus menționate dă un sens deplin axiomelor unei teorii matematice pure, pe plan logic. Dacă trecem însă în domeniul unei discipline speciale, cu obiect delimitat, cum ar fi fizica, chimia etc., printre care și economia, constatăm că nu este suficient a se respecta aceste condiții cerute de o axiomatică formală. În consecință, apare necesitatea să se introducă o con-

diție suplimentară, care se formulează în spațiul economic astfel:

4. Concordanța teoriei axiomatizate cu realitatea economică. Pentru ca formalizarea matematică a economiei să nu se transforme într-un simplu exercițiu intelectual, trebuie să existe o corespondență între axiomatizarea matematică și realitatea exterioară teoriei axiomatice. Axiomatizarea economiei matematice, nu este suficientă dacă garantează numai non-contradicția internă a teoriei, ci trebuie să asigure concordanța dintre rezultatele teoretice deduse din sistemul de axiome și realitatea economică concretă.

Este lesne de sesizat că axiomatizarea economiei matematice întreprinsă de De-bren, la care ne-am referit în prima parte a acestui studiu, nu respectă cea de a patra cerință mai sus menționată, a axiomatizării: corespondența dintre teorie și realitate, ceea ce explică inaplicabilitatea în conducerea și planificarea economiei naționale, chiar în condițiile capitalismului.

Gînditori de prestigiu din știința economică contemporană, manifestă scepticism sau subliniază limitele axiomatizării științei economice. Astfel, François Perroux afirmă că: „Axiomatizarea în știința noastră, nu poate fi decît incompletă”¹. Această afirmație se bazează pe constatarea că, în domeniul economic nu există constante comparabile cu constantele fizice. Oricît de corect ar fi această teză, ea nu poate constitui un argument care să determine abandonarea preocupărilor de axiomatizare a economiei cantitative, ci trebuie să fie considerată ca o proprietate specifică proceselor economice de care să se țină seama la axiomatizare.

FIȘE

Anne R. Carter
Wassily Leontief
Peter Petri

viitorul economiei mondiale

● În Editura științifică și enciclopedică a apărut, în versiune românească, sub titlul Viitorul economiei mondiale. Studiul al Organizației Națiunilor Unite, volumul „The future of the world economy. A United Nations Study”, de Anne Carter, Wassily Leontief și Peter Petri, publicat în original la New York în 1977. În introducere, Gheorghe Dolgu apreciază publicarea acestei lucrări la mai puțin de un an de la apariția ei ca încă o mărturie a intere-

sului neslabit al României pentru orice acțiune politică sau științifică legată de făurirea unei lumi mai bune și mai drepte. Lucrarea, la baza căreia stă modelul multiregional al lui Leontief, este nu numai o demonstrație a posibilității realizării obiectivelor de bază ale unei noi ordini economice internaționale și nu numai un posibil îndreptar pentru elaborarea strategiilor, pentru trecerea de la principii și abordări abstracte la scheme operaționale, dar, în același timp, o expresie a participării crescînde a oamenilor de știință la eforturile pentru edificarea unei lumi mai drepte și mai bune. Dintre concluziile autorilor menționăm: principalele stavile în calea unei creșteri economice susținute și a unei dezvoltări accelerate sînt nu atât de natură fizică, cît de natură politică, socială și instituțională; cu tehnologia actuală, poluarea nu este o problemă nerezolvabilă; dezvoltarea accelerată a regiunilor în curs de dezvoltare este posibilă numai cu condiția ca 30 pînă la 35% și în unele cazuri chiar 40% din produsul lor brut să fie folosit pentru investiții. Lucrarea cuprinde numeroase anexe tehnice.

Marketingul — la baza competitivității

● Problemele relative la export — afirmă P. Zavalov, doctor în științe economice și I. Kretov, în articolul L'élévation de la compétitivité des produits d'exportation et le marketing (Sporirea competitivității produselor destinate exportului și marketingul), apărut în revista sovietică COMMERCE EXTERIEUR (nr. 12 1977) — cer o abordare complexă la intersecția dintre știință, producție și studiul pieței. Cercetările întreprinse de societățile de construcții mecanice din S.U.A. și Japonia — spun autorii — arată că buna organizare a cercetărilor și lansarea rapidă a unui nou produs nu sînt suficiente pentru a asigura succesul final — comercial. După datele economiștilor americani, chiar cînd se obține rezolvarea problemelor tehnice în 90% din proiecte, cel puțin 80% din produsele nou create nu se justifică și dispar de pe piață nu numai fără a asigura beneficiile scontate, dar provocînd companiilor respective pierderi nete. „Principalele cauze ale eșecurilor noilor produse — afirmă P.Z. și I.K. — au un caracter economic, mai precis de piață, și decurg din modul eronat sau insuficient al

evaluării conjuncturii pe piață, al structurii și importanței cererii”.

Rolul sporit al economiștilor

● În THE AMERICAN ECONOMIC REVIEW (iunie 1977) se publică, sub titlul Concepts of Optimality and their Uses (Conceptele de optimalitate și utilizările lor), conferința lui Tjalling Koopmans, ținută la Stockholm în 1975, cu ocazia iminării premiului Nobel pentru economie. T.K. pledează pentru creșterea rolului economiștilor în planificarea producției, pe baza unei concepții privind „cea mai bună utilizare a resurselor rare”. În acest context, autorul combate o cunoscută teză a lui A.C. Pigou, conform căreia: „nu este treaba economiștilor să-i învețe pe industriașii țesători cum să prelucreză și să vîndă lina sau pe fabricanții de bere cum să fabriceze și să vîndă berea”. Dezvoltarea programării matematice a producției, afirmă autorul, evidențiază rolul pe care îl au de jucat economiștii, în colaborare cu alți specialiști, în utilizarea cea mai bună a resurselor. Tehnica modernă a ordonării a făcut posibilă combinarea dintre teoria economică și modelarea matematică, colectarea de date statistice și ela-

Fără o preocupare asiduă în direcția axiomatizării, nu este posibilă elaborarea unei discipline științifice de sine stătătoare, consacrată economiei matematice, care să contribuie în mod eficient la planificarea economiei naționale.

Axiomatizarea economiei matematice, presupune o abordare sistemică a economiei naționale. Aceasta implică, în primul rând, o definiție a sistemului economic în spiritul teoriei sistemelor (definiție care nu trebuie confundată cu conceptul de sistem economic exprimat în limbajul economiei politice). Într-o lucrare devenită aproape clasică, matematicianul Zadeh definește sistemul ca fiind „o mulțime de perechi intrare-ieșire”. Sistemul economic poate fi definit în acest limbaj, ca o mulțime de perechi intrare-ieșire care se cupleză în spațiul economic. Dezvoltarea acestei idei, ar putea facilita formularea unor axiome în cadrul economiei matematice, limitându-ne numai la valorile de intrare-ieșire (input-output) ale unor procese economice și asimilind procesul de transformare cu o „cutie neagră” în sens cibernetic.

Teoria și practica planificării economiei socialiste, se bazează pe o serie înțrăgă de axiome, fără ca se sesiza în mod conștient acest fenomen. O asemenea axiomatizare — pe care o putem califica ca fiind intuitivă — nu este formalizată, nu este transpusă într-un sistem matematic coerent și convergent, chiar dacă folosește unele modele matematice. Prin aceasta nu se asigură respectarea cerințelor esențiale ale axiomatizării economiei matematice, nefiind exclusă posibilitatea apariției unor neconcordanțe în plan. Această axiomatizare cu caracter

intuitiv, nu se poate menține și va ceda în mod indubitabil locul unei axiomatizări științifice.

Nu ar avea sens ca axiomatizarea științei economice să se efectueze independent de conținutul economic, al obiectului ei, prin elaborarea unui sistem de propoziții fundamentale în spațiul economic, din care să poată fi obținute, prin deducție, ca teoreme, afirmații valabile pentru știința economică. Într-adevăr, este dificil de imaginat, cum ar putea fi utilizate în modelarea economică axiome de natură pur matematică. Ca limbaj, matematica oferă axiomelor economice un mod de expresie comod și eficient.

Axiomatizarea matematică a economiei poate să nu aibă un caracter unic. Unele din propozițiile formulate în economia matematică pot fi modificate astfel încât, să caracterizeze diferite tipuri de dezvoltare economică sau orânduirii social-economice. Se știe că descoperirea geometriilor neeuclidiene a relevat posibilitatea existenței mai multor tipuri de spații, cu proprietăți geometrice deosebite. Astfel cum geometria euclidiană nu este singura modalitate de a reprezenta spațiul, tot așa este posibilă crearea mai multor economii matematice pe bază unor sisteme de axiome diferențiate, care să reprezinte spații economice deosebite. Dat fiind caracterul de clasă al științei economice axiomatizarea în domeniul economic nu se poate sustrage influenței ideologiei.

Modul de producție exercită o influență determinantă asupra tuturor elementelor sistemului economic, ceea ce e evident că, se va reflecta în orice încercare de axiomatizare a economiei matematice.

Sistemul de axiome al unei economii bazate pe proprietatea obștească asupra mijloacelor de producție nu poate fi același cu cel al unei economii capitaliste. Economia matematică a socialismului nu poate fi identică cu economia matematică a capitalismului.

În gîndirea economică contemporană sînt în curs de gestație două tipuri de economie matematică, paralele, construite pe baza a două sisteme de axiome diferite :

a) o economie matematică axiomatizată, pe baza teoriei valorii muncă, cu conținut marxist, reflectînd specificul economiei socialiste planificate.

b) o economie matematică axiomatizată pe baza teoriei utilității marginale, expresie a economiei politice burgheze, bazată pe prezumția perpetuării modului de producție capitalist ; caducitatea unei asemenea încercări, nu se mai cere demonstrată.

Axiomatizarea economiei matematice a socialismului, constituie o problemă care ar necesita, intensificarea colaborării dintre economiști și matematicieni.

Experiența conducerii planificate a economiei socialiste constituie o bază temeinică pentru elaborarea unor axiome evidente prin ele însele, unanim acceptate, care să permită construcția unui sistem științific de conducere a economiei naționale.

dr. M. HOROVITZ

1) Francois Perroux : „The Economic Agent, Equilibrium and the Choice of Formalization”, Economic Appliquee, Tome XXVI, 1973, p. 249.

borarea de metode și algoritme de calcul. Contribuția lui L. V. Kantorovici (premiul Nobel pentru economie în același an) este amplu relevantă și se recunoaște prioritatea sa în descoperirea programării liniare.

Specificul unor crize de ramură

● Sven Hegelund și Bengt Nilsson afirmă într-un articol din EKONOMISK DEBATT (6/1977) că ramura prelucrării lemnului este confruntată cu o profundă criză structurală, de o altă factură decît cea care a afectat alte ramuri. Ei susțin punctul de vedere potrivit căruia o devalorizare a coroanei nu poate duce la o ameliorare durabilă a rentabilității. Cauza principală a situației ramurii și fi puternica creștere a prețurilor materiei prime, care are o mare influență asupra costurilor dată fiind ponderea ridicată a materiilor prime în valoarea producției. În Suedia industria lemnului asigură circa 15% din valoarea adăugată din industrie și circa 20% din exportul țării. În ultimii ani rentabilitatea acestei ramuri s-a înrăutățit simțitor, înregistrându-se mari pierderi și numeroase cazuri de sistare a activității unor întreprinderi.

Un subtext la premiul Nobel

● După opinia profesorului elvețian Jean Christian Lambert, exprimată în articolul Prix Nobel d'économie à Meade et à Ohlin : un rappel de l'importance du libre échange (Premiul Nobel pentru economie acordat lui Meade și lui Ohlin : se reamintește importanța schimbului liber), republicat după „Journal de Genève” în PROBLEMES ECONOMIQUES nr. 1550/decembrie 1977, atribuirea premiului Nobel pentru economie în 1977 are, în afară de semnificația ei științifică, pe care autorul nu o contestă, una referitoare la situația economică internațională actuală. Din diferite motive, cum ar fi „criza energiei, flotarea lipsită de acuratețe a monedelor și, întîrzierea analizei economice în ce privește unele evoluții noi (țările capitaliste n.n.s.) ne aflăm astăzi într-o lume în care rețetele de politică economică, pînă de curînd considerate ca verificate, se dovedesc dintr-odată inaplicabile. Cu alte cuvinte, o lume în care nimeni nu știe prea bine cum să redimensioneze mașina economică fără ca să rezulte de aici un nou puseu inflaționist... O lume în care, în ciuda amînării anilor treizeci, devine din ce în ce mai

puternică tentația de a vedea în protecționism (mărturisit sau camuflat) un remediu cel puțin parțial al dificultăților unui număr în creștere de economii naționale”. Academia suedeză ar fi vrut să sublinieze, deși nu a explicat acest lucru, că țările occidentale nu vor ieși din dificultățile actuale închizindu-se în ele însele.

● Oglîndînd efortul de muncă vie (pentru sine) și materializată într-un produs, o lucrare sau o prestație, costul — spune prof

FIȘE

dr. Cornel V. Olariu în cartea sa Costul și calculația costurilor (Editura didactică și pedagogică, 1977, 368 p.) — este unul din indicatorii sintetici care caracterizează priceperea, spiritul de ordine, disciplina și buna gospodărire a mijloacelor economice, într-un cuvînt activitatea economică. Actuala lucrare a autorului constituie o abordare a studiului costurilor într-o concepție proprie, prezentată pentru prima dată în țara noastră în ediția publicată în anul 1971. Structurată pe două părți, lucrarea cuprinde înțelegerea problematică a costurilor — problemele fundamentării calculației pe concepte științifice, cu valabilitate pentru orice ramură a producției materiale, precum și calculația costurilor și potențialul ei informațional în condițiile folosirii diferitelor metode, procedee și tehnici de calculare a costurilor.

Cerințe ale instaurării unei noi ordini economice internaționale

ASANAREA PIEȚEI MONDIALE A PRODUSELOR AGROALIMENTARE (I)

PROBLEMA stimulentei și obstacolelor din comerțul internațional cu produse agroalimentare nu poate să fie discutată astăzi decât în cadrul problematicii generale referitoare la edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale.

Cel puțin câteva argumente pledează în acest sens: (a) agricultura constituie astăzi unul din sectoarele economiei mondiale care reflectă în modul cel mai pregnant împărțirea lumii în țări bogate și țări sărace; (b) progresele tehnicii agricole și angrenarea tot mai largă a producției agricole în procesul de internaționalizare a vieții economice adâncesc dependența țărilor în curs de dezvoltare față de țările capitaliste avansate, în primul rând în domeniul procurării de mijloace de producție și al asigurării hranei pentru populația lor; (c) încasările din export ale țărilor în curs de dezvoltare sînt influențate în mod decisiv de fluctuațiile prețurilor pe piețele internaționale, dominate de companiile transnaționale; (d) criza alimentară mondială este folosită de țările capitaliste dezvoltate spre a-și lărgi debușeele de export, a perpetua relațiile de dominație și a infaptui politica de reîmpărțire a sferelor de influență; (e) modalitățile de rezolvare a acestei crize constituie terenul unei aspre confruntări între forțele imperialismului și neocolonialismului, pe de o parte, și forțele progresului social, pe de altă parte; parafrazînd un proverb am putea sintetiza esența acestei confruntări astfel: a te limita să dai țărilor subalimentate un pește sau a le învăța, totodată, să pescuiască; (f) a sublinia importanța decisivă a măsurilor ferme îndreptate spre creșterea forțelor de producție din agricultura țărilor în curs de dezvoltare, nu înseamnă a subaprecia cîtusi de puțin necesitatea măsurilor de asanare a comerțului internațional cu produse agroalimentare, în care se manifestă, ca și în alte segmente ale pieței mondiale, puternice tendințe restrictive, protecționiste, care frînează colaborarea largă și echitabilă dintre toate statele. O asanare reală nu poate fi însă realizată prin jocul liber al mecanismelor de piață, ci implică măsuri concertate și coordonate, pe termen lung, adoptate cu participarea egală în drepturi a tuturor statelor.

Sînt câteva din liniile directoare ale viziunii României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, cu privire la edificarea unei noi ordini internaționale în cadrul căreia ne propunem să dezbaterem tema.

Diferențieri într-un proces de internaționalizare

ÎN DECENIUL 1965—1975 producția agroalimentară mondială a crescut cu 30%. În același interval, volumul fizic al comerțului mondial agroalimentar a crescut cu 40%. Puse față în față, cele două cifre atestă angrenarea tot mai largă a producției agroalimentare în procesul de internaționalizare a vieții economice.

În cadrul acestui proces global trebuie făcute însă distincții nete pe grupe de țări. Astfel, producția agroalimentară a țărilor capitaliste dezvoltate a crescut cu 27%, în timp ce exporturile lor au sporit cu 69%. Acest grup de țări își consolidează pozițiile pe piața agroalimentară mondială — pe care deține circa 63% din totalul exporturilor (media perioadei 1971—1975) — și constituie motorul procesului amintit. În țările în curs de dezvoltare creșterea producției agroalimentare vizează, în primul rând, satisfacerea nevoilor proprii și în mult mai mică măsură, și numai pentru anumite produse, comercializarea pe piețele internaționale (creșterea producției cu 37% și a exportului numai cu 13%).

Pe o poziție intermediară, țările socialiste și-au mărit producția cu 29%, iar exporturile cu 14%.

Un al doilea aspect care se cuvine menționat: fluxurile comerciale internaționale sînt influențate în mod decisiv de produsele de origine vegetală, produsele de origine animală ocupînd o pondere sensibil mai scăzută.

Dacă facem abstracție de cafea, cacao, zahăr — produse de multe țări în curs de dezvoltare în proporție covârșitoare în scopul comercializării pe piața mondială —, un grad relativ ridicat și crescînd de internaționalizare înregistrează cerealele, uleiurile vegetale, grăsimile animale și carnea (tabelul nr. 1).

În ansamblul său, evoluția comerțului internațional agroalimentar a fost influențată în ultimii 10—15 ani de acțiunea conjugată a multor factori, între care: a) majorarea cererii mondiale, determinată în principal de creșterea demografică din țările în curs de dezvoltare și de procesul de ameliorare a standardului de viață în țările socialiste; b) sporirea resur-

Tabelul nr. 1

Ponderea exportului în volumul producției unor produse agroalimentare

Produse	Perioada	Total mondial	Țări în curs de dezvoltare
Cereale, total	1961—65	9,4	7,0
	1971—75	11,0	4,5
Grâu	1961—65	20,5	8,2
	1971—75	17,8	2,7
Porumb	1961—65	9,3	...
	1971—75	14,3	11,4
Carne	1961—65	3,6	3,8
	1971—75	4,6	3,8
Zahăr	1961—65	33,3	46,2
	1971—75	28,6	43,2
Cacao	1961—65	85,3	85,3
	1971—75	78,6	77,6
Cafea	1961—65	62,5	62,6
	1971—75	73,7	76,3
Oua	1961—65	2,6	...
	1971—75	2,1	0,7
Banane	1961—65	17,6	16,6
	1971—75	18,6	18,2
Uleiuri vegetale și grăsimi animale	1961—65	27,1	33,0
	1971—75	30,2	32,1

Sursa: F.A.O. Production Yearbook 1973, 1976; F.A.O. Trade Yearbook 1975; F.A.O. Commodity Review and Outlook 1972—1973, 1976—1977.

selor valutare ale țărilor în curs de dezvoltare exportatoare de petrol; c) creșterea excidentelor de produse agroalimentare, ca urmare a dezvoltării producției în principalele țări furnizoare; d) polarizarea pe plan mondial a excidentelor și respectiv a deficitelor alimentare; e) perfecționarea mijloacelor de transport pentru produse perisabile; f) extinderea capacităților de depozitare a produselor agroalimentare; g) progresele înregistrate în domeniul conservării produselor alimentare.

Comerțul mondial agroalimentar crește în expresie fizică într-un ritm mai lent decât în expresie valorică, ceea ce este absolut normal dacă avem în vedere evoluția costurilor și prețurilor de export la produse cu pondere pe piețele internaționale, ca și sporirea cheltuielilor de transport și de comercializare.

Creșterea volumului valoric al schimburilor internaționale cu produse agroalimentare se conjugă însă cu o reducere a ponderii lor în totalul comerțului mondial (de la 26,5% în 1965 la 17,1% în 1975). Această situație își găsește o primă explicație în evoluția mai puțin favorabilă a prețurilor produselor agroalimentare comparativ cu evoluția prețurilor la alte produse, în special la țitei. Într-adevăr, în 1975 indicele valorii unitare calculat de G.A.T.T. la exporturile mondiale de produse agricole depășește nivelul anului 1965 cu 126%, în timp ce per total export de mărfuri creșterea era de 137%, iar în cazul materiilor prime minerale (inclusiv combustibili și neferdase) de 349%. De menționat însă că, potrivit aceluiași calcul, creșterea indicelui valorii unitare a exportului de produse agricole a fost superioară celei a exportului de produse manufacturate (+ 111%).

Dependențe de import

ANALIZA STATISTICĂ a gradului de autoaprovizionare oferă, de regulă, o imagine relativ satisfăcătoare asupra situației țărilor în curs de dezvoltare la multe produse agroalimentare. Această imagine este însă înșelătoare, deoarece nu ține seama de nivelul general scăzut al consumului alimentar și de structura nerațională, unilaterală, a acestuia la marea majoritate a populației țărilor în curs de dezvoltare (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Nivelul consumului de produse agroalimentare (kg pe locuitor în 1970)

Produsul	Media mondială	Țări capitaliste dezvoltate	Țări în curs de dezvoltare
Grâu	44,5	62,9	33,7
Orez	48,2	16,6	58,1
Porumb	15,2	7,6	17,6
Zahăr	20,6	37,2	18,2
Legume	60,7	107,8	39,8
Fructe	39,2	88,8	36,4
Carne	29,1	74,2	12,0
Ouă	5,0	14,1	1,5
Lapte integral	49,3	117,1	27,2
Brânzeturi	2,6	6,4	1,7
Uleiuri și grăsimi (inclusiv unt)	8,4	19,9	5,4

Sursa: F.A.O., Projections relatives aux produits agricoles, 1970-1980, vol. II.

Considerăm, ca atare, mult mai corect ca atunci când se discută despre poziția țărilor în curs de dezvoltare în producția și comerțul internațional cu produse agricole să ne referim, în primul rând, la nivelul dotării tehnice a agriculturii, domeniu deosebit de semnificativ pentru decalajele economice pe plan mondial. Astfel, din parcul mondial de tractoare țărilor în curs de dezvoltare le reveneau, în 1976, numai circa 10%. Un prim efect al acestei situații este gradul redus de mecanizare a lucrărilor agricole. Față de 37 ha teren arabil per tractor în Europa și de 47 ha în Statele Unite, în țările în curs de dezvoltare din America Latină revin 141 ha per tractor, în cele din Asia 433 ha, iar în cele din Africa 931 ha (tractoarele în unități fizice).

O situație similară apare în legătură cu chimizarea agriculturii, țărilor în curs de dezvoltare revenindu-le, în 1975-1976, numai 8,6% din producția mondială de îngrășăminte și 14,8% din consumul mondial (calculat în substanță activă). Pe hectarul de teren arabil, consumul de îngrășăminte din țările în curs de dezvoltare nu reprezintă decât aproximativ o cincime față de cel din țările capitaliste dezvoltate și un sfert din cel al țărilor socialiste.

Randamentele scăzute sînt, în măsură considerabilă, consecința acestei nesatisfăcătoare baze tehnico-materiale a agriculturii. În lipsa unei industrii naționale capabile să satisfacă cerințele fundamentale proprii, orice efort de modernizare a bazei tehnico-materiale ar echivala însă, pentru țările în curs de dezvoltare, cu o creștere a gradului de dependență față de mijloacele de producție importate.

Aceasta explică preocupările multor țări în curs de dezvoltare pentru construirea de uzine locale de asamblat tractoare

și mașini agricole, ca și ale țărilor care dispun de materiile prime necesare — pentru construirea de fabrici de îngrășăminte. Cu toate progresele înregistrate în această direcție, gradul de dependență „în amonte” al producției agricole din țările în curs de dezvoltare rămîne ridicat. Pentru a menționa un singur exemplu, importul reprezenta în 1975-1976 peste 54% din consumul lor de îngrășăminte. Este drept că, datorită construirii unor capacități de producție naționale, acest procent este inferior celui existent cu un deceniu și jumătate în urmă (76,3% în 1960-1961), dar nu trebuie omis faptul că, în același interval, cerințele de consum au crescut la rîndul lor, astfel încît ponderea țărilor în curs de dezvoltare în importul mondial de îngrășăminte s-a ridicat de la 27,5% la 30,2%.

Dependența față de importul de tehnică și tehnologie modernă exercită o presiune serioasă în sensul menținerii unor ritmuri mai scăzute de modernizare a agriculturii țărilor în curs de dezvoltare și mărește costurile producției lor agricole. Cîteva cifre sînt ilustrative în acest sens:

a) În intervalul 1960-1976, ritmul mediu anual în care a crescut importul mondial de tractoare a fost de 10,5%, în timp ce importul țărilor în curs de dezvoltare — unde, așa cum am văzut, nevoile sînt cele mai presante — a crescut doar într-un ritm de 8,3%.

b) Datorită inflației, pe de o parte, și perfecționării tehnice, pe de altă parte, prețurile unitare ale tractoarelor și mașinilor agricole cresc rapid pe piețele internaționale. Astfel, prețul mediu de export al tractoarelor a crescut, în același interval, în cazul Italiei cu 116%, al S.U.A. cu 125%, al Belgiei cu 210%, al Angliei cu 270%, al R.F. Germaniei cu 443%, etc. Menționăm aceste sporuri deoarece țările capitaliste dezvoltate, membre ale O.C.D.E., sînt principalele furnizoare de tehnică agricolă modernă ale țărilor în curs de dezvoltare, pe ale căror piețe au plasat, în 1975, tractoare și mașini agricole în valoare de peste două miliarde de dolari.

Un ultim aspect al dependenței țărilor în curs de dezvoltare față de importul de mijloace de producție agricolă. În 1974, balanța lor de import-export era deficitară cu 1,350 miliarde dolari la tractoare și mașini agricole, cu 2,068 miliarde la îngrășăminte și 557 milioane la pesticide. În total, un deficit de 3,975 miliarde dolari. Dacă raportăm acest deficit la excedentul balanței de import-export de produse agroalimentare, rezultă că țările în curs de dezvoltare utilizează mai mult de jumătate (54%) din acest excedent numai pentru a-și asigura o precară bază tehnico-materială de producție.

După cum se vede, nu am luat în calcul decât prima treaptă a dependenței în amonte a producției agricole (și încă, fără a insista asupra problemei semințelor de înaltă productivitate sau a reproducătorilor de rasă), fără să mai insistăm asupra dependenței mult mai grave față de importul de tehnică și tehnologie pentru diferite trepte de prelucrare industrială a acestor produse.

Cu toate acestea, considerăm că datele menționate mai sus sînt suficiente spre a se înțelege de ce soluționarea problemei alimentare a țărilor în curs de dezvoltare, în cadrul procesului de edificare a unei noi ordini internaționale, este condiționată în primul rînd de promovarea industriilor naționale capabile să dea un impuls decisiv forțelor de producție din agricultura lor. Măsurile din sfera comerțului internațional au numai rolul de a stimula această orientare, în nici un caz de a i se substitui.

Directii ale marilor fluxuri

ANALIZA fluxurilor comerciale internaționale din ultimii ani (media perioadei 1971-1975) evidențiază cîteva caracteristici pe care considerăm necesar să le menționăm.

a) Comerțul mondial agroalimentar este puternic dominat de țările capitaliste dezvoltate, care furnizează 63,2% din totalul exporturilor mondiale și absorb 70% din aceste exporturi. Datorită rolului lor de principal furnizor de produse tropicale și deficitului cerealiilor cronice, țărilor în curs de dezvoltare le revine locul al doilea, cu ponderi de 28,7% și respectiv 20,3%. Țările socialiste au deocamdată o participare relativ redusă la diviziunea mondială a muncii în domeniul producției agroali-

Costin MURGESCU
Gabriel MUNTEANU
Institutul de economie mondială

CEHOSLOVACIA

Binomul energetic: dezvoltare — economisire

DEZVOLTAREA și modernizarea economiei R. S. Cehoslovace determină creșterea continuă a necesarului de energie. Întrucât Cehoslovacia dispune de resurse limitate de purtători de energie, fiind de pildă nevoită să importe în totalitate petrolul consumat în țară, atenția se concentrează în prezent asupra unei mai bune valorificări a resurselor energetice interne sau procurate din import.

În actualul cincinal (1976—1980) aproape o treime din totalul investițiilor în industrie sînt orientate spre extinderea bazei energetice, iar în cadrul acesteia accentul se pune pe dezvoltarea producției de energie electrică, care urmează să sporească la 77 mld. kWh în 1980 (respectiv o creștere de circa 30% față de nivelul anului 1975).

Pentru realizarea obiectivelor urmărite, se va acorda prioritate construirii de centrale atomice și de hidrocentrale (cu pompă). În timp ce în prezent ponderea centralelor atomice în ansamblul capacităților instalate repre-

zintă doar ceva mai mult de 10%, cea a hidrocentralelor — peste 12%, iar a termocentralelor — 85%, se apreciază că în anul 1990 capacitățile centralelor atomice vor atinge o treime din total, iar cele ale hidrocentralelor — 13% în condițiile scăderii corespunzătoare a ponderii termocentralelor.

Totodată, a fost elaborat Programul de stat privind raționalizarea consumului de combustibili și energie electrică pe perioada actualului cincinal. Se preconizează, între altele, ca în cadrul industriei — principalul consumator de energie din economie — să se obțină anual economii de 2—2,5% față de consumul inițial, planificat, de energie.

Pentru atingerea acestui obiectiv, programul amintit prevede un complex de măsuri, aplicabile nu numai în industrie, ci și în transporturi, telecomunicații, agricultură, în gospodăria energetică a marilor ansambluri de locuințe etc. De exemplu, după aprecierea specialiștilor, extinderea utilizării semiconductorilor

ar permite reducerea consumului de energie cu peste 40% în funcționarea aparaturilor de sudură, cu 30—40% în folosirea mașinilor-unelte de prelucrat, a utilajelor de extracție din mine, a instalațiilor pentru fabricarea hirtiei sau în exploatarea tramvaielelor și troleibuzelor.

Este vorba aici, de asemenea, de utilizarea izvoarelor secundare de energie (indeosebi a căldurii care se pierde în cursul funcționării diferitelor instalații industriale sau de transport), modernizarea instalațiilor energetice la consumatori, regularizarea consumului casnic de energie (inclusiv prin optimizarea aprovizionării cu energie a cartierelor noi) sau îmbunătățirea izolării termice a părților exterioare ale clădirilor, dezvoltarea producției de materiale refractare ușoare, raționalizarea consumului de energie în transporturi (inclusiv prin acordarea preferinței acelor mijloace de transport care consumă, comparativ, mai puțină energie) și telecomunicații, aplicarea cuceririlor științei și tehnicii în acest domeniu (sporirea puterii unitare a capacităților energetice, introducerea de procese tehnologice mai puțin „avide” de energie) ș.a.

Pentru studierea economiilor posibile de realizat în domeniul iluminatului, pe lângă cunoscuta întreprindere „Tesla” a fost creat un institut

special de cercetări. De pe acum, se preconizează modernizarea iluminatului public (prin folosirea unor becuri economice, instalarea de întrerupătoare automate, care acționează în funcție de intensitatea luminii naturale etc.), introducerea de materiale reflectorizante în asfaltul destinat străzilor și șoselelor ș.a.m.d.

Se prevede, de asemenea, elaborarea unei concepții pe termen lung privind consumul de energie în Cehoslovacia, care — alături de măsuri de ordin tehnic sau tehnologic — să includă și aplicarea unor instrumente economice cum ar fi stimularea materială și morală pentru economisirea energiei, influențarea prin prețuri (de exemplu, pentru a determina înlocuirea instalațiilor energetice neeconomice) sau perfecționarea normării consumurilor de energie.

Programul privind raționalizarea consumului de combustibili și energie electrică urmărește ca, pînă în 1980, față de nivelul inițial stabilit al acestui consum, să se economisească 11,4 mil. tone de combustibil convențional. Datele statistice existente arată că în cursul anului 1976 în economia cehoslovacă au fost economisite 2,23 mil. t.c.c., ceea ce ilustrează amplele posibilități existente în acest domeniu.

N. POPOV

mentare, furnizînd numai 8% din exportul mondial și absorbînd 9,7% din totalul acestuia.

b) Rolul dinamic al țărilor capitaliste dezvoltate pe piața mondială a produselor agroalimentare este determinat în primul rînd de intensificarea fluxurilor reciproce. Astfel, din totalul exporturilor efectuate de aceste țări, trei sferturi se îndreaptă spre alte țări capitaliste dezvoltate. În perioada postbelică, procesul menționat a fost stimulat, în primul rînd, prin constituirea Pieței comune (C.E.E.). Concepută ca o grupare economică închisă, Piața comună aplică, după cum se știe, o gamă largă de bariere tarifare și netarifare la importurile din țări țări. Acest curs a fost accelerat, prin instituirea „piețelor unice” la 19 importante produse și grupe de produse agroalimentare (cereale, orez, zahăr, ulei de măsline, semințe oleaginoase, furaje uscate, vinuri, tutun brut, fructe și legume proaspete și conservate, lapte și produse lactate, carne de bovine, porc, pasăre, ouă, pește și produse din pește, hamei, în și cîneapă, viermi de mătase, semințe). În esență, s-a urmărit să se facă rentabile pentru producător chiar și produsele obținute în condițiile cele mai nefavorabile. În mod special a fost încurajată creșterea producției de cereale, zahăr, carne, lactate.

Existența Pieței comune și politica sa agricolă au influențat nu numai dezvoltarea agriculturii statelor membre, dar și fluxurile de pe piața mondială a produselor agroalimentare. Prin ridicarea gradului de autoaprovizionare, Comunitatea Economică Europeană s-a transformat din importatoare netă în exportatoare netă la unele produse, ceea ce a limitat accesul exportatorilor tradiționali, localizîndu-i mai mult la materii prime agricole și produse cu un grad redus de prelucrare. Ca urmare a întregii politici comunitare agricole, schimburile reciproce dintre țările membre au fost promovate perseverent, în detrimentul importurilor din afara comunității. Astfel, media anuală a schimburilor intracomunitare din perioada 1971—1975 a depășit cu 285% media anuală înregistrată între 1966 și 1970, în timp ce importurile provenite din țările țări au crescut doar cu 149%. Importanța țărilor țări în totalul importurilor comunitare a scăzut de la 64%, media perioadei 1966—1970, la 53%,

media perioadei 1971—1975, concomitent cu sporirea ponderii livrărilor reciproce de la 36% la 47%, în condițiile lărgirii Pieței comune.

Sistemul taxelor vamale și sistemul taxelor și suprataxelor de prevalare, aplicat la aproximativ două treimi din totalul importurilor agricole, măsurile restrictive de limitare cantitativă a acestora, ca și normele administrative și fito-sanitare — inspirate adeseori din aceleași considerente protecționiste — lovesc în exporturile agroalimentare ale tuturor țărilor țări, dar în mod special în cele ale țărilor socialiste și ale țărilor în curs de dezvoltare, constituind un exemplu caracteristic al efectelor negative pe care le exercită constituirea de grupări economice regionale închise asupra comerțului internațional și — implicit, în cazul de față — asupra promovării producției agricole mondiale.

Unele concesiuni pe care Comunitatea Economică Europeană le-a făcut țărilor în curs de dezvoltare din Africa, zona Caraibelor și Pacific, prin acordul de la Lomé (1975), nu vin în contradicție cu orientarea generală spre practici protecționiste, ci constituie una din componentele politicii de reîmpărțire a sferelor de influență în lume.

c) Un flux important al comerțului internațional cu produse agroalimentare se desfășoară între țările socialiste. Aproximativ 40% din exporturile țărilor socialiste se îndreaptă spre alte țări cu aceeași orînduire social-politică. În ceea ce privește importurile, este de remarcă, pe ansamblu, un relativ echilibru structural, o treime provenind din alte țări socialiste, o treime din țări în curs de dezvoltare și o treime din țări capitaliste dezvoltate.

d) În ceea ce privește țările în curs de dezvoltare, ele sînt în mare măsură dependente de schimburile cu țările capitaliste dezvoltate. Aproximativ 70% din exporturile lor de produse agroalimentare se îndreaptă, în adevăr, spre țările membre ale O.C.D.E. În același timp, peste 60% din importurile lor agroalimentare provin din țările capitaliste. Această dependență este deosebit de puternică în domeniul cerealelor, deficitul balanței de export-import la aceste produse reducînd aproape la jumătate excedentul lor la balanța globală a exportului-importului de produse agroalimentare.

TENDINȚE — CONJUNCTURI

1978: instabilitatea valutară se menține

O PROGNOZA a evoluției relațiilor internaționale monetare și de credit în cursul anului 1978, publicată la sfârșitul anului trecut în Anglia, estimează că instabilitatea cursurilor valutare se va menține în continuare. Această perspectivă este explicată prin diferențierea aprecierii a creșterii inflaționiste a prețurilor în țările capitaliste, a nivelului dobânzilor percepute de bănci, a soldului balanțelor de plăți externe, precum și prin sporirea considerabilă a volumului mijloacelor de plată „mobile”. După aprecierea autorilor prognosticului, surplusul de dolari pe piața valutară internațională se va accentua; nu ar fi totuși de așteptat o agravare serioasă a poziției dolarului S.U.A. în raport cu alte valute, cursul său urmînd să scadă pînă la finele anului cu cel mult 3%. Printre valutele „forte” sînt enumerate marca germană (cu o majorare probabilă a cursului de 7—9%), francul elvețian și yenul japonez (+6—8%), continuîndu-se de asemenea pe o îmbunătățire moderată a cursului lirei sterline.

Tarile nordice în 1978

CREȘTEREA economică pe ansamblul țărilor nordice — Danemarca, Norvegia, Suedia și Finlanda — se va exprima în 1978 într-un spor de 1,5%, după ce și

în 1977 a fost foarte modestă, reprezentînd doar 0,5%. Aceste evaluări sînt cuprinse în cel mai recent examen semianual al economiei zonei, pe care federațiile de industrii din cele patru țări îl publică sub titlul „Nordic Economic Outlook”. În fruntea cauzelor este situată insuficiența impulsurilor pentru noi investiții, datorită slăbiciunii cererii internaționale (pentru exporturi), gradului scăzut de utilizare a capacităților de producție existente și evaluărilor prea puțin optimiste ale cercurilor de afaceri asupra perspectivei economice. În ceea ce privește prioritățile politicii economice se prevede oarecare modificări în țările nordice în viitorul apropiat, cu toate că reducerea șomajului se menține în primul plan al preocupărilor. Principala schimbare se anunță a fi o accentuare considerabilă a măsurilor pentru echilibrarea balanței de plăți, ceea ce va imprima politicii economice un caracter mai pronunțat restrictiv.

Japonia: perspective energetice

LA INCEPUTUL actualului deceniu Japonia a ajuns pe locul doi printre țările capitaliste industrializate în privința consumului global de energie, acesta crescînd de circa patru ori în perioada 1961—1975. Restructurarea în acest rîstimp a balanței energetice, în cadrul căreia petrolul a ajuns să reprezinte (în 1975) aproa-

pe trei sferturi, a fost însoțită de accentuarea dependenței economiei japoneze de importul resurselor energetice, respectiv în proporție de nouă zecimi din consum. Revizuirea orientărilor în acest domeniu, în sensul dezvoltării prioritare a centralelor electonucleare, al valorificării susținute a resurselor interne hidroenergetice, iar în perspectivă și a celor geotermale, a energiei solare, necesită ample investiții. Dar realizarea obiectivelor menționate, paralel cu aplicarea măsurilor de economisire a energiei (dezvoltarea în țară a ramurilor industriale cu un nivel scăzut al consumului de energie, crearea peste hotare de întreprinderi în ramurile „aride” de energie, perfecționarea — sub raportul consumului de energie — a sistemului de transport etc.), va permite — după aprecierea cercetătorilor japonezi — să se încetinească ritmul de creștere a consumului global de energie în economie și să se reducă intrucîtă dependența țării de importul energiei (vezi tabelul).

Structura livrărilor de energie pe piața japoneză (în %)

	1973	2000
Din import	90	67-77
— Petrol	76	44
— Gaze lichefiate	2	12-17
— Cărbune	12	11-16
Din surse interne	10	33-23
Total	100	100

Orientări în dezvoltarea economică

Tanzania: extinderea unor capacități de producție

INDUSTRIA Tanzaniei se află într-o evoluție ascendentă, cu excepția unor subramuri (exploatarea diamantelor, de exemplu) ale căror resurse se intenționează să fie conservate în mai mare măsură. Sporuri însemnate se realizează constant la producțiile de aluminiu, țevi și tuburi, încălzăminte, confecții, radioreceptoare etc. Deoarece producția actuală de încălzăminte nu asigură satisfacerea consumului intern, se va construi în orașul Morozivo o fabrică de încălzăminte care va produce anual, începînd cu 1978, circa 2 milioane perechi de încălzăminte din piele și 2 milioane perechi de încălzăminte din canava, cantități care vor favoriza și exportul. Alte producții în dezvoltare sînt cele de ciment, îngrășăminte chimice, textile, emailuri, bere etc. Pentru perioada 1978-1981 se prevede un ritm mediu anual de dezvoltare a sectorului industrial de 11%. Vor fi construite noi fabrici de ciment, celuloză, sodă caustică, azbest, filaturi de bumbac, țesătorii de canava etc.

În agricultură se duce o politică de sporire a recoltelor la principalele culturi, pe calea extinderii suprafețelor cultivate și a sistemelor de irigație. Pînă în anul 1980 suprafețele irigate urmează să crească cu aproximativ 17,5 mii ha. O deosebită atenție se va acorda acelor culturi care reprezintă importante surse de venituri din export. Se preconizează sporirea culturilor de cafea, ceai, tutun, porumb, grâu, orez, zahăr, sisal etc. Cu o producție de 127 000 tone sisal în anul 1977, Tanzania este principala țară producătoare de sisal pe plan mondial. În conformitate cu planul național de dezvoltare a recoltei de grâu, în anul 1982 urmează să se ajungă la o recoltă de 200 mii tone. Se mai are în vedere, în mod deosebit, și creșterea producțiilor de mei, semințe oleaginoase etc.

În cadrul eforturilor generale de ridicare a economiei, autoritățile acționează consecvent și în direcția dezvoltării și modernizării transporturilor aeriene, navale și feroviare.

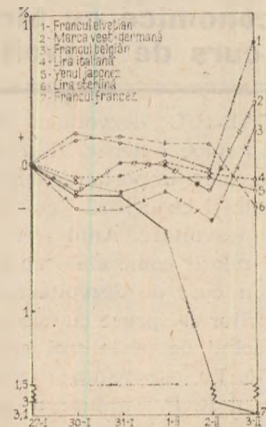
Dat fiind faptul că, în prezent, materiile prime dețin încă o pondere de peste 90% în totalul exporturilor tanzaniene, iar la import predomină produsele prelucrate, îmbunătățirea structurii comerțului exterior al țării urmează să fie în continuare obiectul unor eforturi susținute.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 30.01.—3.02.78 s-a caracterizat printr-o evoluție contradictorie a cursului dolarului S.U.A. pe piețele valutare. Odată cu declanșarea atacurilor speculative asupra francului francez, utilizarea dolarului ca valută „vehicul” în fuga capitalurilor din moneda franceză în altă parte, considerate mult mai stabile, a determinat o depreciere față de francul elvețian, marea vest-germană și francul belgian și o apreciere față de francul francez, lira sterlină, yenul japonez și lira italiană.

De la 1.02.78 francul francez a început să fie atacat puternic „la baisse”, în ciuda intervențiilor directe ale Băncii Franței cu sume variînd între 100 și 200 milioane dolari zilnic, precum și a intervențiilor pe piața dobânzilor. Francul a pierdut în acest interval peste 7% față de dolarul S.U.A. (4,88 franci pentru 1 dolar pe 3.02.78, comparativ cu 4.7250 franci cu o săptămîină în urmă), înregistrînd în același timp recorduri de depreciere față de francul elvețian (40,25 franci elvețieni pentru 100 franci francezi) și față de marea vest-germană (43,21 mărci pentru 100 franci francezi).

Principali beneficiari ai slăbirii francului francez au fost francul elvețian, marea vest-germană și francul belgian. Astfel, francul elvețian, cu o cotație de 1,97 franci/1 dolar pe 3.02.78, față de 1,9850 franci pe 27.01.78, s-a reprecizat cu 0,8% iar marea vest-germană cu 0,1% (2,1050 mărci/1 dolar, comparativ cu 2,1125 mărci) și francul belgian cu peste 0,2% (32,53 franci/1 dolar, față de 33,35 franci).

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale în perioada 30 I — 3 II 1978, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 31 I 1978

Lira sterlină, deși a beneficiat de anunțarea de către autoritățile engleze a rambursării cu anticipație a unei părți din datoria publică externă (respectiv 1 miliard dolari S.U.A. din creditul F.M.I.), a terminat săptămîna la circa 1,94 dolari pentru 1 liră, față de 1,9160 dolari pe 27.01.78.

Yenul japonez a cotat și el pe o curbă ușor descendentă față de dolarul S.U.A. (241,75 yen/1 dolar pe 3.02.78 comparativ cu 241,20 yen pe 27.01.78), cu toate că publicarea cifrei rezervelor de aur și valută ale Japoniei — de 23,4 miliarde dolari S.U.A., arată întărirea poziției sale pe locul 3 în lumea capitalistă, după R.F.G. (35,8 miliarde dolari) și Arabia Saudită (30,9 miliarde dolari).

Dobânzile la depozitele în eurovalute pe perioada de 6 luni au fost de 7,75% p.a. la cele în eurodolari, 3,125% p.a. la cele în euromărci vest-germane și 1,375 p.a. la cele în eurofranci elvețieni.

A doua licitație de aur F.M.I., desfășurată în această săptămîină, la care întrecuța cantitate oferită de Fond a fost alocată la un preț unic de 175 dolari/franck, a stabilizat oarecum prețul metalului galben pe piața liberă la 175,25 dolari/franck (al doilea fixing de la Londra) pe data de 3.02.78.

Paul DUMITRASCU
Gheorghe MUNTEAN

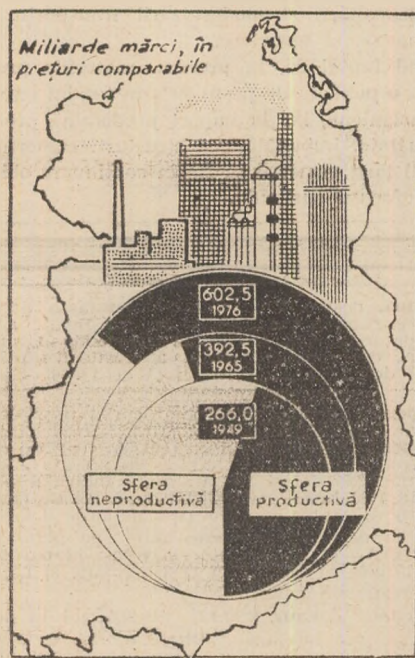
Valențele „geotehnologiei“

PE GLOB se extrag anual circa 100 miliarde tone de mineruri, combustibili, materiale de construcție etc. Din acestea se utilizează însă în medie doar 5—10 la sută, restul poluând mediul inconjurător sub formă de steril, reziduuri ș.a. De aceea, în locul tehnologiilor tradiționale începe să se afirme tot mai mult o nouă orientare în știința și producția minieră, așa-numita „geotehnologie“, care permite utilizarea complexă a materiilor prime extrase, în condițiile reducerii la minimum a poluării. Este vorba, în principiu, de acționarea asupra zăcămintelor cu ajutorul diferiților solvenți sau purtători de energie, astfel încât elementele utile să fie extrase chiar în subsol, iar soluțiile obținute să fie transportate la suprafață prin intermediul unor sonde. Ceea ce determină modificări radicale în dotarea tehnică a acestui sector, simplificându-se întregul proces de extracție, reducându-se investițiile capitale și prețul de cost al producției, chiar în condițiile exploatării unor mineruri sărace.

Metodele geotehnologice se aplică în diferite țări ale lumii la extracția sării, a sulfului (prin topire în subteran) etc., prevăzându-se în viitor continua lor extindere, inclusiv pentru valorificarea resurselor geotermice ale Terrei.

R.D.G.: investițiile și baza tehnico-materială

DATORITĂ politicii de investire a unor fonduri crescînde în economia națională a R.D.G. baza sa tehnico-mate-

rială s-a dezvoltat considerabil și s-a înnoit în cea mai mare parte în ultimele decenii. În actualul cincinal totalul investițiilor se ridică la 240—243 miliarde mărci, față de 89,3 miliarde în

anii 1961—1965, de 135,6 miliarde în 1966—1970 și de 183 miliarde mărci în perioada 1971—1975. După cum se vede din grafic, valoarea fondurilor fixe din economia națională a R.D.G. depășește în 1976 de aproape 2,3 ori nivelul lor din anul 1949. Totodată, s-a îmbunătățit simțitor repartiția fondurilor fixe între domeniile de activitate productive și cele neproductive, în favoarea celor dintâi.

Ritm injumătățit

ÎN PRESA de specialitate din țările capitaliste răzbat tot mai frecvent ecourile dificultăților cu care este confruntată industria chimică. Scăderea cererii și supraproducția în sectorul maselor plastice sau al fibrelor chimice, sporirea considerabilă a investițiilor specifice legate de construirea de noi capacități, încetinirea creșterii pe ansamblul acestei ramuri, altădată deosebit de dinamică, etc. — asemenea dificultăți afectează toate țările cu o industrie chimică dezvoltată, determinând bilanțuri deficitare, subutilizarea capacităților existente, șomaj. În S.U.A. de pildă, se apreciază că producția de mase plastice, fibre sintetice și cauciuc sintetic va înregistra în anul în curs un ritm de dezvoltare de două ori mai scăzut decât în 1977, când acesta — la rîndul lui — a cunoscut o încetinire sensibilă față de creșterea din 1976.

Dacă anul 1977 n-a justificat speranțele de relansare a industriei chimice occidentale, în prezent specialiștii opină că situația de criză în această ramură s-ar putea prelungi doi-trei-patru ani. Iar între timp, ea se repercutează — după principiul reacției în lanț — asupra ramurilor furnizoare ale industriei chimice, ca prelucrarea petrolului, industria de echipament pentru chimie ș.a.

R.P. Chineză: relații economice cu țările în curs de dezvoltare

ÎN CADRUL dezvoltării relațiilor sale economice externe, R. P. Chineză acordă o mare importanță schimburilor comerciale și cooperării cu țările în curs de dezvoltare. Anul trecut ea întreprinde relații comerciale cu peste 120 de țări în curs de dezvoltare, volumul schimburilor reciproce cu acest grup de țări crescînd de peste trei ori față de anul 1970. La expansiunea comerțului exterior al R. P. Chineze a contribuit și făurirea unei flote oceanice proprii, care face legătura cu 320 de porturi de pe toate continentele lumii.

În cadrul exportului R. P. Chineze în țările în curs de dezvoltare predomină produsele industriei alimentare și ușoare, produsele chimice, mașinile, utilajele și echipamentul pentru transporturi; importul din țările respective include produse textile, articole de uz curent, îngrășăminte chimice, produse agroalimentare, mașini și laminate din oțel etc. În același timp, R. P. Chineză a stabilit relații de cooperare economică și tehnică cu peste 80 de țări în curs de dezvoltare, furnizându-le echipament și instalații pentru uzine metalurgice, pentru fabrici de motoare diesel, pentru centrale electrice, precum și utilaje pentru construcția de căi ferate, șosele și alte obiective.

Clasamentul aeroporturilor

DATELE statistice publicate de revista „Interavia“ asupra activității principalelor aeroporturi (excluzînd tranzitul) din țările nesocialiste ilustrează puternica concentrare a traficului aerian de pasageri și mărfuri în zonele de mare aglomerație urbană și industrială. Din lista de mai jos a aeroporturilor cu un trafic de peste 10 milioane

Traficul aeroporturilor (în 1976)

Denumirea aeroportului	Pasageri (mil. persoane)	Mărfuri (mil. tone)
America de Nord		
Chicago (O'Hara)	41,4	748
Atlanta	27,3	230
Los Angeles	26,0	598
New York (J. F. Kennedy)	21,0	934
San Francisco	17,6	310
New York (La Guardia)	14,1	45
Denver	13,7	102
Miami	12,9	404
Washington (National)	11,7	38
Boston	11,4	148
Toronto	10,5 *	131 *
Europa occidentală		
Heathrow (Londra)	23,2	416
Frankfurt pe Main	13,2	494
Orly (Paris)	10,7	139
Asia și zona Pacificului		
Tokio	17,8 *	364 *
Osaka	11,9	118
Honolulu	11,4	162

*) Anul 1975.

de pasageri pe an se detașează net densitatea ridicată a transporturilor aeriene în America de Nord (în special în S.U.A.), în timp ce în America de Sud sau Africa nici un aeroport n-a atins în 1976 un trafic anual de 5 milioane de pasageri.

GLOSAR

Protectionism [II]

IN CATEGORIA altor măsuri protecționiste intră: (a) aplicarea de taxe vamale și suprataxe la import și/sau export, cu intenția specifică de a reduce una sau alta dintre aceste activități; (b) sporirea sau reducerea subvențiilor acordate la export; (c) majorarea sau reducerea plăoanelor la creditele de export sau la asigurarea acestor credite; (d) sporirea sau reducerea garanțiilor acordate de stat pentru riscurile comerciale sau de altă natură ale exportatorilor.

În cazul **invizibilelor curente**, ponderea principală a măsurilor protecționiste o au alocațiile valutară pentru călătoria în străinătate, inclusiv pentru turism. Numeroase state au procedat la limitarea acestor alocații, au instituit taxe asupra deplasărilor în străinătate sau au perceput suprataxe la cumpărările de valută ale călătorilor în străinătate. În general, asemenea măsuri restrictive se iau în mod selectiv, stabilindu-se regimuri distincte pentru călătoriile de afaceri, de studii și de agrement.

Se mai practică obligarea cetățenilor țării de a declara sau chiar de a ceda creanțele pe care le dețin asupra străinătății din alte acte și fapte juridice decât exportul de mărfuri și prestările de servicii, cum ar fi disponibilul în valută aflat în străinătate, titluri, acțiuni, cupoane etc.

În cadrul aceleiași politici protecționiste se mai instituie măsuri limitative la transferul în străinătate al veniturilor forței de muncă străine, al dividendelor și altor profituri realizate de capitalul străin, se amână pe o anumită perioadă plățile de orice natură în favoarea întreprinderilor-mamă din străinătate ale firmelor sau filialelor înființate de aceste întreprinderi. Se mai pot cita restricțiile privind importul și exportul de monedă națională — care, în principiu, ar trebui să fie libere în cazul monedei convertibile — sau sistarea plății dobânzilor la datoria externă.

În domeniul plăților financiare, măsurile protecționiste se mai pot referi la suspendarea amortizărilor la investițiile de capital străin sau la împrumuturile externe, la interzicerea repatrierii capitalurilor străine sau a transferurilor de capital național în străinătate.

Într-o serie de state există o politică strictă de control asupra **mişcărilor de capital**, îndeosebi de capital pe termen scurt. Instrumentele de control sînt: (a) obligarea băncilor de a crea rezerve de valută, calculate procentual în funcție de pasivele acestora față de străinătate; (b) obligativitatea obținerii de autorizații prealabile pentru plata de către bănci a dobânzilor convenite depunerilor bancare ale nerezidenților; (c) stabilirea de platforme pentru debitul net extern al băncilor; (d) perceperea unei dobânzi negative la depunerile în monedă națională ale nerezidenților; (e) obligarea băncilor de a raporta operațiile bancare cu străinătatea sau numai anumite operații; (f) plafonarea accesului străinilor la piața capitalului din țara respectivă etc.

Experiența arată că aplicarea măsurilor protecționiste generează contramăsuri din partea statelor lezate. Se crează o adevărată cursă între state, o supralicitare a politicilor de apărare sau de atac, cu efecte negative pe plan local sau general. Încetarea acestei supralicitări, instaurarea unui climat de echilibru, de securitate și echitate în domeniul relațiilor economice internaționale constituie unul din obiectivele pentru care militează țara noastră. La actualle negocieri comerciale multilaterale din cadrul G.A.T.T., România se pronunță pentru eliminarea progresivă a obstacolelor artificiale din calea comerțului mondial și asigurarea de avantaje suplimentare pentru exporturile țărilor în curs de dezvoltare.

C. K.

Fondul african de dezvoltare

Mihai Stăte, Timișoara — Fondul african de dezvoltare

a fost creat la sfîrșitul anului 1972 în vederea stimulării, în condiții cit mai avantajoase, a progresului economic și social al țărilor africane. La constituirea acestui fond au participat Banca africană de dezvoltare și un număr de

19 țări din Europa occidentală, din America de Nord și de Sud, din Orientul Apropiat și Mijlociu. Pînă la începutul acestui an depunerile participanților la Fond au însumat 432 milioane de dolari.

Fondul, care și-a început activitatea în anul 1974, acordă credite fără dobîndă pe termen de 50 de ani, cu un termen de grație de 10 ani. Conform datelor bilanțului recent publicat, în 1977 Fondul a acordat credite în valoare de 360 milioane de dolari, în scopul realizării a 80 de obiective în 27 de țări africane în curs de dezvoltare.

Comerț Suedia — țări socialiste

Papp Iosif, Oradea — Schimburile comerciale dintre Suedia și țările socialiste, a căror amploare vă interesează, au cunoscut o expansiune continuă în prima jumătate a acestui deceniu. Date publicate recent de U.N.C.T.A.D. (Doc. TD/B/656, 1977), evidențiază că în anul 1975 pe primul loc — ca partener comercial al Suediei — printre țările socialiste se situa Uniunea Sovietică, cu un volum al schimburilor reciproce de 723 milioane de dolari (în prețuri f.o.b.); ea era urmată de Polonia, cu 653,7 mil. dolari, și R.D.G., cu 285,4 mil. dolari. Cifra corespunzătoare pentru țara noastră este de 118,4 milioane de dolari.

Petrolul în 1977

Ștefania Mărulescu, Iași — Conform datelor provizorii publicate în presa occidentală, producția de petrol a țărilor nesocialiste s-a ridicat anul trecut la circa 2,4 miliarde tone, înregistrînd o creștere modestă — de 2,6% — în raport cu nivelul din 1976. Extracția petrolului a sporit îndeosebi în Europa occidentală, în timp ce în Orientul Apropiat și Mijlociu, așa și în America Centrală și de Sud, a marcat ușoare reduceri.

În ierarhia țărilor nesocialiste producătoare de petrol nu s-au produs schimbări importante față de 1976, pe primul loc situîndu-se în continuare Statele Unite (cu 462,8 mil. tone), urmate îndeaproape de Arabia Saudită (cu 453,2 mil. tone), de Iran (276,4 mil. tone), Venezuela (116,5 mil. tone), Irak (111 mil. tone), Nigeria (104,3 mil. tone),

Libia (100,1 mil. tone). Sporuri mai însemnate ale extracției au avut loc în Anglia (care a trecut de pe locul 24 pe locul 14), în Arabia Saudită, Libia, Mexic, Indonezia ș.a., în timp ce în Venezuela și într-o serie de țări din Orientul Apropiat și Mijlociu producția s-a plafonat, ori s-a redus chiar, în urma aplicării unor politici de exploatare mai rațională a resurselor existente.

Prognoză

Romeo Margulea, Slobozia — Conform evaluărilor Organizației internaționale pentru cacao, în anul agricol 1977/78 recolta mondială de cacao-boabe va fi superioară celei din anul precedent (de 1.442 mii tone, față de 1.355 mii tone), ceea ce va crea un excedent — în raport cu consumul estimat — de 39 mii tone, comparativ cu un deficit de 76 mii tone anul trecut. Creșterea menționată se va realiza datorită sporirii recoltei de cacao-boabe în țări ca Brazilia, Coasta de Fildeș, Nigeria, Camerun și altele.

În ceea ce privește volumul prelucrării de cacao-boabe, se apreciază că acesta se va reduce cu 2% față de anul precedent, îndeosebi pe seama scăderii sale în S.U.A. și într-o serie de țări vest-europene.

Avansuri și întîrzieri

Ion Poclitaru, Lehliu — Termenul „avansuri și întîrzieri” definește o noțiune utilizată în statistica internațională referitor la momentele diferite în care sînt înregistrate fluxurile materiale și fluxurile financiare dintre țări. Aceste deosebiri privind momentul înregistrării anumitor operațiuni în funcție de natura lor pot genera neconcordanțe între datele statistice furnizate de diferite surse naționale sau internaționale. „Avansurile și întîrzierile” prezintă, de asemenea, o importanță deosebită în metodologia elaborării balanțelor de plăți. De exemplu, importatorii din țara A, a cărei valută urmează să se devalorizeze, vor prefera să facă plăți în avans, pentru importuri care se vor derula în perioada următoare; în acest mod, în trimestrul IV al anului în curs sînt efectuate plăți în avans pentru importuri care se vor efectua în trimestrul I al anului următor, ceea ce poate da

termina apariția unui deficit al balanței de plăți în pofida faptului că fluxurile materiale ale balanței comerciale sînt echilibrate.

Uneori, termenul citat apare în denumirea sa în limba engleză (leads and lags).

Sumar

Petre C. Petre, București — 1) Jean Ripet, care a fost numit recent secretar general adjunct al O.N.U., însărcinat cu Departamentul economic și social, este cetățean francez și are o formație de inginer agronom. În perioada 1963—1966 a fost comisar general adjunct al Planului, după care, pînă în 1974, a fost director general al Institutului național de statistică și studii economice (I.N.S.E.E.), al Franței. Din octombrie 1974 s-a aflat în fruntea Comisariatului Planului, succesorul său la conducerea I.N.S.E.E., devenind profesorul Edmond Malinvaud, fost președinte (într-o parte) în anul 1977 și trecut al Asociației internaționale de științe economice.

2) Pentru completarea bibliografiei solicitate vă sugerăm consultarea sumarului pe anul 1977 publicat în nr. 52 din 30 decembrie 1977 al revistei noastre.

Depozite la import

Anea Preda, Brașov — Solicitarea de depozite bancare prealabile la import este o măsură restrictivă de politică comercial-valutară, proprie în special economiilor de piață, prin care se urmărește descurajarea importurilor. Importatorii sînt obligați să depună, la Banca Națională sau la alte instituții financiare nominalizate, o parte din valoarea importurilor pe care doresc să le efectueze, sub forma unor depozite bancare, de obicei nepunătoare de dobînzii, în valuta țării respective sau, uneori, în valută străină. Importurile nu pot fi realizate efectiv decît după ce depozitele astfel formate sînt păstrate pentru o perioadă precizată, după care sînt repute la dispoziția importatorului. Depozitele la import pot fi instituite pentru toate categoriile de importuri sau numai pentru anumite grupe de mărfuri importate. Ele constituie o grupă de restricții la import frecvent utilizată în țările capitaliste dezvoltate în perioadele de deficite notabile ale balanțelor comerciale și de plăți.

INVESTIȚII 1978

(Urmare din pag. 8)

tehnologică și de proiectare a lucrărilor de construcții și instalații. S-a legiferat, de asemenea, obligativitatea ca programele de proiectare să cuprindă sarcinile privind elaborarea proiectelor pentru tehnologie, utilaje și construcții-montaj, corelate cu prevederile planului de investiții, inclusiv cu sarcinile aprobate prin programul suplimentar adoptat de Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977.

Importanța deosebită a asigurării documentațiilor tehnico-economice în vederea atacării la termen a noilor obiective de investiții a impus stabilirea prin act normativ de obligații pentru toate organele de sinteză și de coordonare a activității de investiții, pentru titulari și beneficiari, precum și pentru băncile finanțatoare în vederea urgentării elaborării, avizării, aprobării sau prezentării la

aprobare a documentațiilor tehnico-economice pentru investiții.

IN MAREA intrecere socialistă pentru realizarea și depășirea sarcinilor din planul național unic de dezvoltare economico-socială a României pe anul 1978, oamenii muncii de pe șantierele de construcții s-au angajat să desfășoare o activitate intensă și eficientă, care să se soldeze cu devansarea punerii în funcțiune a unor capacități de producție, creșterea productivității muncii în construcții peste nivelul planificat și cu reducerea nivelului prevăzut al cheltuielilor de producție. La realizarea în practică a acestor obiective majore, colaborarea strânsă între toți factorii implicați trebuie să joace un rol mai activ, să determine o îmbunătățire calitativă a activității pe șantiere.

REDUCEREA COSTURILOR MATERIALE

(Urmare din pag. 16)

fiecărui produs în parte din sectorul A, apoi a unora din sectorul B (pe măsura posibilităților), în ordinea dată de analiza Pareto.

Realizarea unor asemenea analize duce, deci, la stabilirea de priorități în înlocuiri și diminuări de materii prime și materiale, dar și la direcționarea într-o ordine logică a reproiectării produselor în vederea reducerii consumurilor specifice. Este indicat ca astfel de analize Pareto să fie făcute înainte de începerea anului de plan — și anume, odată cu întocmirea programelor de măsuri ce se prezintă spre aprobare adunărilor generale ale oamenilor muncii din lunile iulie-august, pentru anul următor — astfel încât să existe timpul necesar luării de măsuri în vederea reducerii costurilor, cel puțin la nivelul dat prin plan. Relativ simple de efectuat și la îndemina tuturor întreprinderilor, secțiilor, atelierelor, compartimentelor, astfel de analize stimulează și o gândire economică corectă.

Și din nou la „analiza valorii“

O DATĂ STABILITE prioritățile de acțiune în vederea reducerii costurilor materiale, se pune

problema de a identifica funcțiile cu costuri inutile, existente atât la materiile prime, cât mai ales la produsele finite, astfel încât să se poată trece la desubstanțializarea lor fără reducerea valorii de întreținere.

Pentru realizarea acestui dezi-derat trebuie ca în continuare să se apeleze la folosirea analizei valorii.

Apreciem că A. V. ar trebui aplicată în trei direcții principale :

■ asupra materialelor din grupa A identificate în analiza Pareto — în care caz ar fi necesar să fie solicitați și furnizorii de materii prime — cu atât mai mult cu cât o parte din funcțiile pe care le cumpără utilizatorii sînt inutile pentru aceștia și măresc nejustificat costul materialelor ;

■ asupra produselor finite din grupa A identificate în analiza Pareto — în care caz se va efectua, odată cu A. V., și o reproiectare a produselor, astfel încît acestea să fie „subțiate“ de costuri inutile ;

■ asupra produselor noi, ce se află în curs de proiectare și omologare.

Preocuparea celor ce lucrează în unitățile economice, de a găsi noi modalități de conducere a activității de reducere a costurilor materiale, a consumurilor specifice, își va asigura, prin stabilirea priorităților, rezultate optime.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării
Economice și Sociale, Institutul Central de
Cercetări Economice

Sumarul nr. 6 din 10 februarie 1978

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Noi jaloane în accelerarea dezvoltării agriculturii românești (Ion Stanciu) 1
- O dezvoltare dinamică, echilibrată, pusă în slujba bunăstării poporului (Toma Melinte) 3
- Investiții 1978. Punerea la termen în funcțiune a noilor obiective și atingerea parametrilor proiectați (Gh. Ruscanu) 6
- Comentariu la un grafic. Norme de consum reduce — economii de energie electrică și combustibil 8
- Adunările generale ale oamenilor muncii. Proiecte-tip cu grad ridicat de economicitate și funcționalitate (D. Constantinescu) 9
- Dezvoltarea și perfecționarea organizării rețelei comerciale (dr. Gh. Teodorăscu) 10
- Puncte de vedere. Relații între costuri și prețul produsului (I) (prof. dr. Constantin Ionete) 12
- Cititorii au cuvîntul 14

CONDUCERE • ORGANIZARE

- Generalizarea experienței înaintate. Stabilirea priorităților în reducerea costurilor materiale (Ionel Dumbravă) 15

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZA ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

- Consultație. Procesul de omogenizare socială în România (dr. Al. Floareș) 17

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție (lector univ. dr. Maria Curteanu) 20

TEORII • IDEI

- Perfecționarea continuă a calității vieții — obiectiv esențial al Partidului Comunist Român (asistent univ. Ana Bazac) 22
- Școli-curențe-economiști. Încercări de axiomatizare a științei economice (II) (dr. M. Horovitz) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Cerințe ale instaurării unei noi ordini economice internaționale. Asanarea pieței mondiale a produselor agroalimentare (II) (Cos-tin Murgescu, Gabriel Munteanu) 26
- Cehoslovacia. Binomul energetic: dezvoltare-economisire (N. Popov) 28
- Tendințe-conjuncturi 29
- Mondorama 30
- Curier 31

Redacția și administrația : Calea Doroban-ților nr. 11-25, 71131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. —
filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa sen-
teli“.

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI VARIANTELE ACESTEIA

Printre numeroasele forme de asigurări facultative puse la dispoziția cetățenilor este și „asigurarea mixtă de viață”.

Această asigurare constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează, în cazul pierderii sau reducerii capacității sale de muncă în urma unui accident, sau pentru familia sa, în cazul decesului asiguratului din orice cauză. Totodată, o astfel de asigurare dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea duratei asigurării.

În scopul de a răspunde unor cerințe ale populației, asigurarea mixtă de viață se practică și în alte trei variante, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin majorarea cuantumului sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite categorii de evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.

● Asigurarea familială mixtă de viață dă posibilitatea cuprinderii în asigurare a tuturor membrilor de familie în vîrstă de la 5 la 60 de ani, oricare din aceștia putînd încasa sumă asigurată, în funcție de evenimentul asigurat întimplat.

● Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente dă posibilitatea asiguratului să încaseze de la ADAS, în funcție de urmările accidentelor întimplate, de 6 ori suma înscrisă în poliță.

● Asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași dă posibilitatea asiguratului să garanteze urmașilor înscriși în poliță primirea eșalonată a unor sume de bani. În baza acestei asigurări, ADAS plătește: jumătate din suma prevăzută în poliță, la decesul asiguratului; o pensie anuală de 10% din suma asigurată, pînă la expirarea asigurării; a doua jumătate a sumei asigurate, la termenul de expirare a asigurării.

Asigurarea mixtă de viață și variantele acesteia prezintă o serie de avantaje, dintre care enumerăm:

● Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 pînă la 60 de ani.

● Se pot contracta pe termene de la 5 la 20 de ani.

● Primele de asigurare se stabilesc diferențiat, în funcție de vîrstă persoanei ce se asigură, de durata poliței de asigurare și de suma asigurată. La solicitarea asiguratului acestea pot fi achitate și în rate.

● La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, ADAS plătește majorată cu 10% suma pentru care s-a contractat asigurarea.

● Asigurările participă la tragerile de amortizare lunară și speciale, acordîndu-se pentru fiecare combinație de litere ieșită la trageră 1 000 de lei.

● Dacă asiguratul a suferit un accident — chiar în prima zi după intrarea în vigoare a asigurării — de pe urma căruia s-a stabilit o invaliditate permanentă (fie imediat, fie în decurs de 1 an de la accident), primește de la

ADAS întreaga sumă asigurată înscrisă în poliță, dacă invaliditatea este totală, sau o parte corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, majorată cu 25%, dacă invaliditatea este parțială. Prin încasarea acestor sume, asigurarea nu încetează, ci rămîne mai departe în vigoare pentru întreaga sumă înscrisă în poliță și pentru toate drepturile ce decurg din aceasta, plățile ulterioare făcîndu-se de ADAS independent de cele efectuate pentru invaliditate permanentă.

● În cazul în care în urma unui accident s-a stabilit un grad de invaliditate permanentă mai mare de 50%, asiguratul este scutit să mai plătească prime de asigurare, pînă la expirarea duratei poliței, beneficiind însă de toate drepturile.

● Asiguratul are posibilitatea de a modifica, pe parcursul duratei asigurării, datele prevăzute în poliță referitoare la beneficiarul asigurării, mărimea sumei asigurate, durata asigurării și a plății primelor, în situația în care, din diferite motive, plata primelor a fost întreruptă timp de pînă la 3 ani.

● În situația în care primele de asigurare se achită anticipat, se acordă o reducere de 4%, începînd cu cel de-al doilea an pentru care s-au plătit primele respective.

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările mixte de viață, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite.

Pentru a se asigura continuitatea plății primelor, se poate folosi forma de plată pe bază de „consimțămînt scris”, prin imputernicirea ce se dă de către asigurat lucrătorilor care efectuează plățile de retribuții și de achita

Administrației Asigurărilor de Stat, din drepturile, sale, primele, atît pentru asigurările în curs, cit și pentru cele pe care le va încheia sau reinnoi.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresați responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

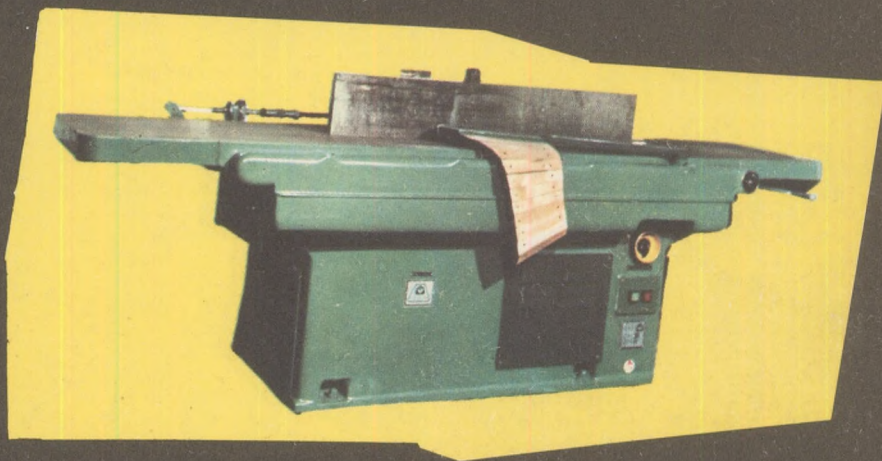
ÎNTRERPRINDEREA DE UTILAJE ȘI PIESE DE SCHIMB — GHEORGHIEI

STRADA BUCINULUI NR. 2

TELEFON: 61322

TELEX: 27 711

FERĂȘTRĂU CIRCULAR DUBLU TIP F.C.D.

Ferăștrăul circular dublu tip F.C.D. se folosește în întreprinderile sectorului pentru industrializarea lemnului, în fabricarea mobilei corp, a binalelor, a mobilei curbate, pentru croirea placajelor și a plăcilor din așchii aglomerate. Se folosește la retezarea la dimensiuni exacte și unghi exact în vederea realizării de canturi paralele și perpendiculare, la panourile pentru foi de uși și tăblii. În industria mobilei curbate, mașina se folosește la retezarea la lungime exactă a elementelor care urmează a fi curbate.

CARACTERISTICI TEHNICE :

- lungime de tăiere 2 500 mm
- lățime maximă de tăiere 2 500 mm
- lățime minimă de tăiere 180 mm
- înălțimea maximă de tăiere 120 mm
- greutatea mașinii, cca 1 300 kg

MAȘINA DE ÎNDREPTAT M.I.-5. Această mașină se folosește pentru îndreptarea feștelor late ale scindurilor și dulapilor, precum și pentru îndreptarea și fuguirea canturilor. Arborele port-cușit se rotește în rulmenți cu bile. Pentru realizarea de unghiuri drepte între fețele și canturile pieselor care se prelucurează, mașina este prevăzută cu o riglă de ghidaj care se fixează pe masa mașinii.

CARACTERISTICI TEHNICE :

- dimensiunile mesei 2 500 x 500 mm
- înălțimea mesei 725 mm
- diametrul arborelui port-cușit (cu cușite) 125 mm
- numărul cușitelor 4 buc.
- dimensiunile cușitelor 3 x 35 x 510 mm
- grosimea maximă de tăiere 10 mm
- grosimea minimă corespunzătoare unei gradajii 0,5 mm
- greutatea 850 kg

CIRCULAR DE SPINTECAT MULTIPLU GREU TIP C.S.M.g.

Circularul de spintecat multiplu greu, tip C.S.M.g. execută concomitent mai multe tăieri longitudinale, la lățimi, pentru producerea șipcilor sau pieselor înguste din chereștea lată. Se mai pot executa tăieri incomplete în grosimea scindurilor, șanțuiri pentru realizarea de panouri curbe din panouri plane. Mașina se utilizează în fabrici de mobilă corp și curbate, fabrici de binale etc.

CARACTERISTICI TEHNICE :

- numărul maxim de pinze 15 buc.
- lățimea maximă de tăiere 320 mm
- lungimea maximă de tăiere 350 mm
- înălțimea maximă de tăiere 60 mm
- dimensiunile mesei 800 x 1 860 mm
- greutatea netă, cca. 3 200 kg.

MAȘINA DE CEPUIT ȘI SCOBIT MODERNIZAT M.C.S.-111

Mașina este destinată pentru executarea cepurilor și scobiturilor în producția de uși, ferestre, mobilă, caroserii etc. Mașina poate executa cepuri simple, duble, oblice, profilate, precum și cepuri cu umerii inegali. Mașina se mai poate folosi la scurtături și tăieri transversale.

CARACTERISTICI TEHNICE :

- dimensiunile mesei mobile 600 x 900 mm
- unghiul de înclinare al mesel (piesei de prelucrat) n° 20°
- grosimea maximă a piesei de prelucrat 150 mm
- lățimea maximă a piesei 400 mm
- lungimea maximă a cepului 155 mm
- grosimea maximă a cepului 125 mm
- greutatea cca. 1 100 kg